

POLICEJNÍ AKADEMIE ČESKÉ REPUBLIKY V PRAZE

RIGORÓZNÍ PRÁCE

2023

Mgr. MAREK RADOSTA, Ph.D.

POLICEJNÍ AKADEMIE ČESKÉ REPUBLIKY V PRAZE

**Vybrané aspekty boje proti
praní špinavých peněz a financování terorismu
z pohledu finanční instituce**

Rigorózní práce

AUTOR PRÁCE
Mgr. Marek RADOSTA, Ph.D.

PRAHA
2023

POLICE ACADEMY OF THE CZECH REPUBLIC IN PRAGUE

**Selected aspects of the fight against
money laundering and terrorism financing
from the perspective of a financial institution**

Advanced masters thesis

AUTHOR
Mgr. Marek RADOSTA, Ph.D.

PRAGUE
2023

Abstrakt

Práce v první části provádí exkurz do základních pojmů uvedené oblasti. Dále je v práci představeno prostředí, které má vliv na formování celé problematiky AML a posunuje ji tak v reakci na aktuální trendy stále kupředu. V dalších částech jsou popsány jednotlivé činnosti ve finanční instituci, které jsou praktickým návodem a vytváří tak potřebnou metodiku pro pracovníky v AML. Tato metodika by měla splňovat veškeré zákonem uložené povinnosti pro povinné osoby. Práce obsahuje také souhrn doporučení, která mohou pomoci při provádění běžných AML činností, ačkoliv tato nemusí být přímo vyžadována zákonem. Součástí této práce je také návrh nastavení systémů pro provádění účelných a efektivních kontrol klientů finanční instituce.

Klíčová slova

praní špinavých peněz * financování terorismu * boj proti legalizaci výnosů z trestné činnosti * finanční instituce * povinná osoba * banka

Abstract

The first part of the thesis provides an excursion into the basic concepts in this area. Next, the thesis presents the environment that influences the formation of the whole AML issue and thus moves it forward in response to current trends. Then, in the following sections, we describe the different activities in a financial institution, which provide a practical guide and thus create the necessary methodology for AML bank workers to meet all the obligations imposed by law on obliged persons. The thesis also includes a summary of recommendations that may assist in carrying out routine AML activities, although they may not be directly required by law. This work then includes a proposal for setting up systems to conduct efficient and effective controls on the clients of the financial institution.

Keywords

money laundering * financing of terrorism * anti money laundering * financial institutions * obliged entity * bank

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že předložená práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracoval samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem čerpal, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

V Praze dne 1. 1. 2023

.....
Mgr. Marek RADOSTA, Ph.D.

Poděkování

Na tomto místě bych velice rád poděkoval AML kolegům z několika bankovních domů, kteří mi pomohli vypořádat s řadou konzultačních požadavků k ujasnění témat a srovnání vybraných benchmarků pro potřeby této práce.

Dále bych rád poděkoval Ing. Lucii Schröderové za trpělivost a pomoc při plnění administrativních činností při přípravě podkladů a Ing. Haně Forejtové za stylistickou a jazykovou korekturu.

V Praze dne 1. 1. 2023

.....
Mgr. Marek RADOSTA, Ph.D.

Obsah

OBSAH	6
ÚVOD	12
CÍLE A HYPOTÉZY RIGORÓZNÍ PRÁCE	14
METODY ŘEŠENÍ	16
1 OBECNÝ POPIS PROBLEMATIKY A JEJÍ CHARAKTERISTIKA	17
1.1 POJEM LEGALIZACE VÝNOSŮ Z TRESTNÉ ČINNOSTI.....	17
1.2 POPIS PRANÍ ŠPINAVÝCH PENĚZ A JEHO FÁZE	20
1.2.1 Vrstvení	23
1.2.2 Integrace	24
1.3 POJEM FINANCOVÁNÍ TERORISMU.....	24
1.4 VZTAH MEZI PROBLEMATIKOU AML A CFT	26
2 SUBJEKTY A ORGANIZACE ZAPOJENÉ DO AML/CFT	28
2.1 MEZINÁRODNÍ SUBJEKTY A ORGANIZACE	28
2.1.1 FATF	28
2.1.2 Moneyval	29
2.1.3 Egmont Group.....	30
2.1.4 Wolfsberg Group.....	30
2.1.5 Basilejský výbor pro bankovní dohled.....	31
2.2 TUZEMSKÉ SUBJEKTY A ORGANIZACE.....	32
2.2.1 Finančně analytický úřad	32
2.2.2 Ministerstvo obchodu ČR a Licenční správa MPO.....	33
2.2.3 Ministerstvo financí ČR a Celní správa.....	34
2.2.4 Česká národní banka	35
3 SANKCE A FINANČNÍ INSTITUCE	36
3.1 SANKČNÍ REŽIMY	36
3.1.1 Sankcionované osoby podle nařízení vlády č. 210/2008 Sb.	36
3.1.2 Sankce OSN	37
3.1.3 Sankce EU	37
3.1.4 Sankce US (OFAC)	38
3.1.5 Dodržování sankčních režimů jiných zemí.....	40
3.1.6 Povinnost schválení obchodu oddělením AML.....	40
3.1.7 Due diligence	40

3.1.8	<i>Předání informací</i>	41
3.1.9	<i>Zákaz uzavření smluvního vztahu</i>	41
3.1.10	<i>Smluvní povinnosti</i>	41
3.1.11	<i>Informační povinnost klienta</i>	42
3.2	NÁVRH METODIKY ŠETŘENÍ SANKČNÍCH ZÁCHYTŮ (ALERTŮ)	42
3.2.1	<i>Analýza sankčního záchytu</i>	42
3.1.1	<i>Analýza fyzických osob</i>	42
3.1.2	<i>Analýza právnických osob</i>	45
3.1.3	<i>Vícečetné záchyty</i>	45
3.1.4	<i>Komentáře</i>	45
3.1.5	<i>Opakované transakce</i>	45
4	ZÁKLADNÍ PRINCIPY ŘÍZENÍ SYSTÉMU AML/CFT	46
5	ZALOŽENÍ ÚČTU PRO FYZICKOU NEBO PRÁVNICKOU OSOBU	49
5.1	IDENTIFIKACE KLIENTA (KYC)	49
5.1.1	<i>Postup provedení první identifikaci klienta FO a FOP</i>	49
5.1.2	<i>Provádění identifikace zmocněnce</i>	53
5.1.3	<i>Provádění první identifikace zákonného zástupce a opatrovníka</i>	54
5.1.4	<i>Postup první identifikace klienta právnické osoby</i>	55
5.1.5	<i>Postup první identifikace klienta svěřenského fondu</i>	60
5.1.6	<i>Postup při zjištění nesrovnalostí v Evidenci skutečných majitelů (platí od 1. 6. 2021)</i> 60	
5.1.7	<i>Identifikace protistrany</i>	61
5.1.8	<i>Identifikace partnerů a zprostředkovatelů</i>	62
5.1.9	<i>Identifikace jednorázového klienta</i>	62
5.1.10	<i>Identifikace předložitela platebního příkazu</i>	63
5.1.11	<i>Ověření totožnosti klientů banky</i>	63
5.2	SPECIÁLNÍ POSTUPY IDENTIFIKACE BEZ PŘÍTOMNOSTI KLIENTA	64
5.2.1	<i>Převzetí identifikace od jiné úvěrové nebo finanční instituce</i>	64
5.2.2	<i>Postup banky v případě zprostředkované identifikace provedené notářem nebo kontaktním místem veřejné správy</i>	65
5.2.3	<i>Postup banky v případě identifikace klienta partnerem nebo zprostředkovatelem</i>	66
5.2.4	<i>Postup banky v případě identifikace klienta bez fyzické přítomnosti</i>	67
5.2.5	<i>Zjednodušená identifikace a kontrola klienta</i>	68
5.3	AKTUALIZACE A ARCHIVACE IDENTIFIKAČNÍCH ÚDAJŮ KLIENTA	68
5.3.1	<i>Aktualizace při přímém kontaktu s klientem</i>	68

5.3.2	<i>Aktualizace na základě upozornění některého z bankovních systémů</i>	69
5.3.3	<i>Aktualizace z podnětu klienta</i>	69
5.3.4	<i>Uchování a archivace identifikačních údajů</i>	70
6	KONTROLA A ZESÍLENÁ KONTROLA KLIENTA	72
6.1	KONTROLA PŘED VZNIKEM SMLUVNÍHO VZTAHU	73
6.1.1	<i>Kontrola standardního klienta</i>	74
6.1.2	<i>Kontrola rizikového klienta</i>	74
6.1.3	<i>Kontrola vysoce rizikového klienta</i>	75
6.1.4	<i>Kontrola politicky exponované osoby (PEP)</i>	76
6.1.5	<i>Kontrola poskytovatelů platebních služeb</i>	77
6.2	KONTROLA KLIENTA V PRŮBĚHU TRVÁNÍ SMLUVNÍHO VZTAHU	81
6.2.1	<i>Kontrola standardního klienta</i>	83
6.2.2	<i>Kontrola rizikového klienta</i>	84
6.2.3	<i>Kontrola vysoce rizikového klienta</i>	86
6.2.4	<i>Kontrola politicky exponované osoby (PEP)</i>	86
6.2.5	<i>Kontrola poskytovatelů platebních služeb</i>	87
6.2.6	<i>Kontroly klientů a protistran prováděných manuálně</i>	88
6.3	KONTROLA JEDNORÁZOVÉHO KLIENTA	88
6.4	KONTROLA KLIENTA V PŘÍPADĚ PODEZŘELÉHO OBCHODU	89
6.5	ZJEDNODUŠENÁ KONTROLA KLIENTA	89
6.6	SPOLEČNÁ USTANOVENÍ K PROVÁDĚNÍ KONTROLY KLIENTA	90
6.6.1	<i>Přezkoumávání zdrojů peněžních prostředků nebo jiného majetku, kterého se obchod nebo obchodní vztah týká</i>	90
6.6.2	<i>Opatření ke zjištění původu majetku PEP</i>	92
7	POLITIKA PŘIJATELNOST A RIZIKOVÁ KATEGORIZACE KLIENTA	93
7.1	AKTUALIZACE RIZIKOVÉHO PROFILU, ODZNAČENÍ RIZIKOVÉHO KLIENTA	100
7.2	APLIKACE NA PROVĚŘOVÁNÍ SANKCÍ A PEP	102
7.3	ZMĚNA KATEGORIZACE KLIENTA BĚHEM SMLUVNÍHO VZTAHU	102
7.4	NEUSKUTEČNĚNÍ OBCHODU ZE STRANY BANKY	103
8	ŠETŘENÍ A OZNÁMENÍ PODEZŘELÉHO OBCHODU	104
8.1	DEFINICE PODEZŘELÝCH OBCHODŮ	104
8.2	DALŠÍ OBECNÉ A SPECIFICKÉ ZNAKY PODEZŘELÝCH OBCHODŮ	105
8.2.1	<i>Obecné znaky podezřelých obchodů</i>	105
8.2.2	<i>Specifické znaky podezřelých obchodů při otevírání účtů</i>	106

8.2.3	<i>Specifické znaky podezřelých obchodů při hotovostních operacích</i>	107
8.2.4	<i>Specifické znaky podezřelých obchodů u bezhotovostních operací</i>	108
8.2.5	<i>Specifické znaky podezřelých obchodů u platebních nebo kreditních karet</i>	109
8.2.6	<i>Specifické znaky podezřelých obchodů u směnářských operací</i>	109
8.2.7	<i>Specifické znaky podezřelých obchodů u šekových operací a peněžních poukázek</i> 109	
8.2.8	<i>Specifické znaky podezřelých obchodů u dokumentárních obchodů</i>	110
8.2.9	<i>Specifické znaky podezřelých obchodů u úvěrových klientů</i>	110
8.2.10	<i>Specifické znaky podezřelých obchodů souvisejících s investičními nástroji</i>	111
8.2.11	<i>Specifické znaky podezřelých obchodů u bezpečnostních schránek</i>	111
8.2.12	<i>Specifické znaky podezřelých obchodů prováděných prostřednictvím call centra</i>	111
8.2.13	<i>Specifické znaky podezřelých obchodů ve vztahu k možnému financování terorismu</i> 112	
9	ŠETŘENÍ A HLÁŠENÍ PODEZŘELÉHO OBCHODU	113
9.1	POSTUP ZAMĚSTNANCŮ BANKY PŘI PODEZŘENÍ NA PODEZŘELÝ OBCHOD.	113
9.1.1	<i>Interní hlášení podezřelého obchodu - plnění oznamovací povinnosti zaměstnanců banky</i> 114	
9.1.2	<i>Postup zaměstnanců banky při zjištění podezřelého obchodu</i>	114
9.2	OZNÁMENÍ PODEZŘELÉHO OBCHODU – PLNĚNÍ OZNAMOVACÍ POVINNOSTI VŮČI FAÚ	115
9.2.1	<i>Proces vyhodnocování interního hlášení o podezřelém obchodu</i>	115
9.2.2	<i>Oznámení podezřelého obchodu na FAÚ</i>	118
9.2.3	<i>Zpřístupnění uchovávaných údajů - informační povinnost</i>	118
10	HODNOCENÍ RIZIK VE FINANČNÍ INSTITUCI	120
11	ROČNÍ HODNOTÍCÍ ZPRÁVA	121
12	POVINNOST MLČENLIVOSTI	122
13	ŠKOLENÍ A OVĚŘOVÁNÍ ZNALOSTÍ ZAMĚSTNANCŮ BANKY	123
13.1	ŠKOLENÍ ZAMĚSTNANCŮ S AKTIVNÍ A PASIVNÍ ROLÍ.....	123
13.1.1	<i>Vstupní školení</i>	123
13.1.2	<i>Pravidelné roční školení</i>	123
13.1.3	<i>Doplnění systému školení</i>	124
13.2	VYHODNOCOVÁNÍ ZNALOSTÍ ZAMĚSTNANCŮ S AKTIVNÍ A PASIVNÍ ROLÍ	124
13.3	ŠKOLENÍ ZAMĚSTNANCŮ ODDĚLENÍ AUDIT	125
13.4	ŠKOLENÍ ZAMĚSTNANCŮ ODDĚLENÍ AML	125
13.5	KONZULTAČNÍ/ŠKOLÍCÍ ČINNOST V OBCHODNÍCH MÍSTECH	125

14	VYMEZENÍ ORGANIZAČNÍ STRUKTURY SYSTÉMU AML.....	126
14.1	PŘEDSTAVENSTVO FINANČNÍ INSTITUCE.....	128
14.2	INTERNÍ AUDIT	129
14.3	ODDĚLENÍ AML.....	129
14.4	ZAMĚSTNANCI ODDĚLENÍ AML	129
15	TECHNICKÝ NÁVRH DOPORUČENÍ PRO VYBRANÉ SYSTÉMY AML.....	131
15.1	NÁVRH PRAVIDEL PRO ONLINE PLATBY	131
15.2	NÁVRH PRAVIDEL PRO OFFLINE PLATBY.....	133
15.3	NÁVRH PRAVIDEL PRO HODNOCENÍ RIZIKOVOSTI KLIENTA	143
16	DOPORUČENÍ PRO FINANČNÍ INSTITUCE ZJIŠTĚNÁ Z PRAXE	148
16.1.1	<i>Doporučení snížení rizik na základě způsobu identifikace klienta.....</i>	<i>148</i>
16.1.2	<i>Doporučení snížení rizik dle země původu klienta.....</i>	<i>150</i>
16.2	RIZIKA VE VZTAHU KE KONKRÉTNÍM PRODUKTŮM	151
16.2.1	<i>Anonymní účty, anonymní vkladní knížky a předplacené karty</i>	<i>152</i>
16.2.2	<i>Služby spojené s virtuální „měnou“ či převodním nebo převoditelným tokenem .</i>	<i>152</i>
16.2.3	<i>Lombardské půjčky</i>	<i>152</i>
16.2.4	<i>Obecně k rizikovosti k produktů.....</i>	<i>152</i>
16.3	DOPORUČENÍ SNÍŽENÍ RIZIK NA ZÁKLADĚ PROFILU KLIENTA	153
16.4	DOPORUČENÍ K SNÍŽENÍ RIZIK VE VZTAHU K MEZINÁRODNÍM SANKCÍM.....	154
16.5	RIZIKA SPOJENÁ S APLIKACÍ OPATŘENÍ ZMÍRŇUJÍCÍCH RIZIKA AML/CTF	155
16.6	DOPORUČENÍ SNÍŽENÍ RIZIK DLE SEGMENTŮ BANKY	158
16.6.1	<i>Retailové / Micro bankovníctví</i>	<i>158</i>
16.6.2	<i>SME bankovníctví (malé a střední podniky).....</i>	<i>158</i>
16.6.3	<i>Real Estate bankovníctví.....</i>	<i>159</i>
16.6.4	<i>Korporátní bankovníctví.....</i>	<i>159</i>
16.6.5	<i>Global Markets</i>	<i>160</i>
16.7	DOPORUČENÉ NÁSTROJE PRO ŘÍZENÍ SYSTÉMU AML.....	160
17	VÝSLEDKY RIGORÓZNÍ PRÁCE	162
17.1	HLAVNÍ HYPOTÉZA	162
17.1.1	<i>Dílčí hypotéza č. 1</i>	<i>163</i>
17.1.2	<i>Dílčí hypotéza č. 2</i>	<i>164</i>
17.1.3	<i>Dílčí hypotéza č. 3</i>	<i>165</i>
18	ZÁVĚR.....	166

19 ZDROJE	167
LITERÁRNÍ ZDROJE	167
PRÁVNÍ NORMY	169
METODICKÉ POKYNY, STANOVISKA, SDĚLENÍ A USNESENÍ	170
WEBOVÉ ZDROJE.....	172
SEZNAM ZKRATEK	177
SEZNAM TABULEK.....	178
SEZNAM OBRÁZKŮ.....	179
SEZNAM PŘÍLOH	180

Úvod

Problematika takzvaného praní špinavých peněz se současné době dotýká téměř každého z nás, ačkoliv s touto činností drtivá většina nemá žádnou osobní zkušenost. Téměř všichni jsme vlastníky účtů v některé finanční instituci, ve které si ukládáme mzdu, plat, zisky, nebo jiné finanční prostředky, které investujeme či s nimi dále nakládáme. Všechny těchto činností v rámci finanční instituce se pak týká regulace zvaná AML/CFT, která se právě zabývá prevencí proti praní špinavých peněz a financování terorismu.

Většina z nás v bance nebo jiné finanční instituci zažila proces ověřování naší identity a případně i dotazy bankéřů na účel transakce, či na původ prostředků uvedených peněz. Toto dotazování pro klienty, kteří se s uvedenou problematikou AML/CFT doposud nesešli, může být dosti náročné a stresující. Velké množství klientů se tak může zdráhat poskytnout další informace a ptají se na důvod zjišťování uvedených informací a nerozumí mu. Je tak úkolem bankovních profesionálů svým klientům nutnost těchto činností vysvětlit, zdůraznit jejich důležitost a současně je poučit o následcích, pokud by nadále součinnost s bankou odmítali.

Bankovníctví je obor, do kterého je možné ve stále větší míře implementovat informační technologie a moderní přístupy, které nám dávají dříve netušené možnosti jednání s klienty a provádění plateb. Především pak ve zpracování dat z pohledu kvantity a rychlosti zpracování plateb se stále objevuje určitý poměr platebního styku, který vykazuje známky rizikovosti. Tyto rizikové platby proto spadají do hledáček uvedených oddělení zabývajících se problematikou AML/CFT.

Někteří z nás se již někdy setkali s pojmem FinTech. Jedná se o finančně-technologické společnosti často nezatížené těžkopádností bankovních informačních systémů, které posunují poměrně rigidní svět financí rychle kupředu a nutí tím i ostatní hráče se v boji o klienta posunovat s nimi.

Banky a zejména pak jejich AML/CFT oddělení musí držet krok s nejnovějšími trendy a reagovat na veškeré technologické úpravy. Jako jsou nové typy finančních produktů, které se v rámci globalizace mohou šířit po celém

světě, a nové způsoby provádění základních činností s klientem. Doby, kdy klientská dokumentace byla vedena v papírové složce v archivu, bankéř měl při obsluze požadavků možnost vidět klienta osobně, platební příkazy byly řešeny na přepážce či vhozením do určené schránky a ke kontrole transakce postačovalo čestné prohlášení klienta, jsou již pryč.

Každým rokem je tak v problematice AML/CFT znát náročnost tohoto procesu a zvyšování nároků ze strany regulátorů, kdy i tyto instituce jsou díky informačním technologiím schopny provádět důkladnou kontrolu povinných osob. Od vydání první směrnice Evropské unie týkající se praní špinavých peněz v roce 1991 existuje již směrnice pátá, týkající se této problematiky, a v procesu schvalování se nachází dokonce směrnice šestá. Tento počet regulatorních úprav vypovídá o rychlosti změn v těchto procesech a o jejich důležitosti.

Vzhledem k vývoji finančnictví se v budoucnu v oblasti virtuálních peněz dají očekávat nové regulace. Musí tak být nastaveny lepší možnosti kontroly těchto financí a předcházení praní špinavých peněz získaných z trestné činnosti, či dokonce z financování terorismu.

Ve světle událostí v Rusko-ukrajinském konfliktu lze očekávat také zvýšení nároků na kontrolu financování vývozu vojenského materiálu a technologií dvojího užití subjektům, vůči kterým jsou uplatňovány mezinárodní sankce. Problematika vývozu uvedeného materiálu a technologií ve společnosti značně rezonuje, jelikož se stále častěji zjišťuje, že v rámci sankcí uvalených na Rusko v roce 2014 byl dále ze západních států dovážen vojenský materiál a takzvané technologie dual use. Finanční instituce jsou v případě financování obchodu nebo provádění platebního neohlášeného vývozu těmi prvními, které se mohou přesněji dozvědět jaké zboží a komu je v rámci obchodu prodáváno. AML je tak komplexním souhrnem mnoha problematik a z tohoto důvodu je vhodné pro zjednodušení operativních činností získat přehledný návrh doporučení, která jsou ověřena praxí a mohou účinně pomoci v budování efektivního AML systému.

Cíle a hypotézy rigorózní práce

Z výše uvedeného vyplývá potřeba zkoumání stanoveného hlavního cíle rigorózní práce:

Podat ucelený metodický návod a popis vybraných činností pracovníků finanční instituce, které mají napomáhat k efektivnímu boji proti praní špinavých peněz a financování terorismu.

Úsilí proto směřuje k naplnění následujících **dílčích cílů rigorózní práce**:

- 1) Analyzovat stávající stav problematiky a zákonné požadavky na oddělení zabývající se problematikou AML.
- 2) Identifikovat vhodné postupy k zajištění efektivního procesu při plnění činností pro odhalování legalizace výnosů z trestné činnosti a financování terorismu.
- 3) Formulovat konkrétní doporučení vhodných postupů a metod hodnocení k zefektivnění činností odhalování legalizace výnosů z trestné činnosti a financování terorismu pro oddělení AML.
- 4) Formulovat konkrétní scénáře pro informační systém prověřující klientské platby v pomoci při odhalování legalizace výnosů z trestné činnosti a financování terorismu.

Ve spojitosti s hlavním cílem byla formulována **hlavní hypotéza**:

Fungování procesů ve finanční instituci lze nastavit tak, že je možné eliminovat většinu rizik vyplývajících z problematiky odhalování legalizace výnosů z trestné činnosti a financování terorismu.

V průběhu řešení práce vyvstaly otázky, které se jeví jako vhodné k doplnění při řešení hlavní hypotézy této práce.

V souvislosti s hlavní hypotézou byly stanoveny následující **dílčí hypotézy**:

- 1) Nelze sestavit seznam rizikového chování klienta, ze kterého běžný pracovník banky může detekovat podezřelý obchod.
- 2) Je možné sestavit soubor scénářů pro efektivní zachycování rizikových plateb.
- 3) Je možné sestavit metodiku pro vyhodnocování záchytu jména či názvu na sankčním listu.

Potvrzení nebo vyvrácení výše uvedených dílčích hypotéz sleduje cestu ke splnění cílů rigorózní práce.

Cílem práce je charakteristika základních postupů a činností finanční instituce za účelem vytvoření vhodných podmínek pro prevenci a odhalování legalizace výnosů z trestné činnosti a financování terorismu.

Rigorózní práce se zaměřuje na popsání základních pracovních postupů k provádění identifikace klienta, neklienta a všech protistran obchodu. Dále pak kontroly klienta, stanovení jeho rizikového profilu a postupy v oblasti mezinárodních sankcí a kontrolních mechanismů. To vše v rámci zákonných povinností ve finančních institucích, které jsou z hlediska zákona povinnými osobami. Jako shodné lze v rámci této práce pak brát pojmy finanční instituce a banka, i když v reálném prostředí je banka jen jedním z prvků všech finančních institucí. Dále rigorózní práce cílí na popis vybraných metodik, které by měly zvýšit efektivitu AML činností a uvést vhodná doporučení pro praxi.

Metody řešení

V žádné vědecké práci nelze jednu vědeckou metodu izolovat od ostatních¹. V jednotlivých případech, však bývá jedna metoda využívána s větší intenzitou než ostatní. Rigorózní práce je založena na kvalitativní výzkumné strategii. Pro dosažení cílů rigorózní práce byly kromě deskripce, zvoleny jako hlavní metody analýza a syntéza. Po zjištění požadovaných informací proběhlo i vyvození závěrů pro konkrétní případ dedukcí.

Pro práci byly zjištěny důležité poznatky z pracovišť zabývajících se problematikou AML ve finančních institucích. V rámci obecného popisu základních známých činností byly řešeny i otázky, které nejsou metodikou výrazně upraveny. U těchto zjištěných poznatků bylo abstrahováno od nepodstatného či už známého. Následně byly analyzovány, vzájemně porovnávány, tříděny a syntézou skládány do širších, ucelenějších poznatků.

¹ HOLCR, Květoň. Logika, metodológia a metódy vedeckého poznania. 1996. Bratislava: Akadémia Policajného zboru SR, s. 80. ISBN 80-88751-91-8

1 Obecný popis problematiky a její charakteristika

1.1 Pojem legalizace výnosů z trestné činnosti

V případě legalizace výnosů z trestné činnosti se můžeme často setkat i s pojmem označovaným jako praní špinavých peněz. Označení praní peněz, resp. praní špinavých peněz, je spíše pojmem práva mezinárodního. Zejména v rámci korporátních struktur je rozšířeno užívání anglických verzí názvosloví, kdy je tento pojem označován jako Money Laundering (dále jen „ML“)².

Výraz praní špinavých peněz je původně americkým pojmem z období 20. let minulého století (Money Washing / Money Laundering) a byl používán americkou policií v souvislosti s využíváním sítě prádelen mafiánskými skupinami pro účely legalizace finančních prostředků³. Výraz legalizace výnosů z trestné činnosti můžeme pak dohledat zejména v českém právu⁴.

Pojem se rozšířil do celého světa během vyšetřování americké kauzy Watergate v polovině 70. let 20. století a od té doby je uchycen jako základní názvosloví této problematiky jak na mezinárodní, tak i domácí úrovni.

Jakou činnost si však můžeme představit pod pojmem legalizace výnosů z trestné činnosti? Odpověď nám může poskytnout nepřeberné množství zákonů a literatury, ale pro nás bude nejjednodušší prostudovat zákon č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu (dále pouze „AML zákon“). Přesné vysvětlení pojmu můžeme pak nalézt v jeho § 3 odst. 1:

„Legalizací výnosů z trestné činnosti se pro účely tohoto zákona rozumí jednání sledující zakrytí nezákonného původu jakékoliv ekonomické výhody vyplývající

² CHMELÍK, Jan a Eduard BRUNA. Hospodářská a ekonomická trestná činnost. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2015, str. 62. ISBN 978-80-7408-109-5.

³ STESENS, G. *Money Laundering: Money laundering: A new international law enforcement model.* Cambridge: Cambridge University Press, 2008, s. 82. ISBN 978-0-521-78104-6.

⁴ Ustanovení § 1 zákona č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších předpisů.

z trestné činnosti s cílem vzbudit zdání, že jde o majetkový prospěch nabytý v souladu se zákonem“.

K obecné definici pak také AML zákon specifikuje, jak může uvedené jednání probíhat⁵.

Cituji:

a) v přeměně nebo převodu majetku s vědomím, že pochází z trestné činnosti, za účelem jeho utajení nebo zastření jeho původu nebo za účelem napomáhání osobě, která se účastní páchaní takové činnosti, aby unikla právním důsledkům svého jednání,

b) v utajení nebo zastření skutečné povahy, zdroje, umístění, pohybu majetku nebo nakládání s ním nebo změny práv vztahujících se k majetku s vědomím, že tento majetek pochází z trestné činnosti,

c) v nabytí, držení, použití majetku nebo nakládání s ním s vědomím, že pochází z trestné činnosti, nebo

d) ve zločinném spolčení osob nebo jiné formě součinnosti za účelem jednání uvedeného pod písmeny a), b) nebo c)“.

Z definice zákona č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „AMLZ“), jsou patrné dva prvky, které jsou pro legalizaci výnosů z trestné činnosti typické.

Prvním prvkem je snaha zakrýt nezákonný původ peněz, tedy zastřít původ prostředků takovým způsobem, aby bylo velice obtížné až nemožné původ prostředků zpětně zjistit. Tento krok však na cestě za cílem, kterým je legalizace výnosů z trestné činnosti, není ještě dostatečný.

Tím, že nezákonně vytvořený výnos projde procesem k zastření původu, vznikne pouze ten fakt, že dojde k jeho napojení na neznámý zdroj. Tento fakt by mohl šetřícímu orgánu postačovat jako varovný znak. Proto je nutné provést

⁵ Ustanovení § 3 odst. 1 zákona č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších předpisů.

i navázanou činností a vytvořit i novou legendu o původu výnosu, tedy vzbudit zdání, že byl a je nabyt v souladu se zákonem⁶. Tyto činnosti jsou základními kameny při legalizaci výnosů z trestné činnosti a jedná o podstatu celého procesu.

Výraz legalizace výnosů z trestné činnosti a také jiné pojmosloví jako je zlegalizovaný výnos, mohou působit zavádějícím dojmem. Na laika tento pojem může působit tak, že z výnosu, který byl dříve nelegální, se určitou činností stává výnos legální. Je třeba mít na paměti, že z nelegálně získaných výnosů nelze nikdy vytvořit výnos legální, ale tento výnos jako legální pouze vypadá⁷.

AML zákon používá pro označení takového výnosu pojem ekonomická výhoda, či majetkový prospěch. V rámci těchto pojmů lze konstatovat, že se jedná o široce vymezený okruh toho, co zde můžeme považovat za takovýto výnos. Ve většině případů se bude jednat o peníze. Je tedy důležité, aby zákon počítal i s jinými formami takovýchto výnosů. V rámci praxe se tak můžeme setkat s věcmi movitými, nemovitými, uměleckými díly nebo například i cennými papíry nebo kryptoměnou, jelikož pachatelé mohou nelegální činností dosáhnout výnosu v jakékoliv formě.

Druhým prvkem definice je skutečnost, že se jedná o prostředky, které byly získány trestnou činností. I když se toto může jevit jako jasný pojem, je dále přiblížen a popsán.

Predikativní trestný čin, při kterém byl získán nelegální výnos, může být spáchán jak na území České republiky, tak i v zahraničí. Predikativní trestný čin současně může spáchat jak osoba odlišná od osoby, která se dopouští legalizace výnosů z trestné činnosti, tak se i pachatel predikativního trestného činu může dopustit takzvaného „samopraní“⁸. Pod písmeny a) až d) § 3 AMLZ je uveden demonstrativní výčet jednání, ve kterých může legalizace výnosů

⁶ DVOŘÁK, Vratislav. *Výnosy z trestné činnosti*. Praha: Pro potřeby nakl. Ivan Fojt vydala Scientia, 2010, str. 36. ISBN 978-80-86960-67-8.

⁷ VANĚČEK, P. K legalizaci výnosů z trestné činnosti. In: NETT, Alexander (ed). *Nové jevy v hospodářské kriminalitě: sborník z mezinárodní konference konané na Právnické fakultě MU v Brně v únoru 2005*. Brno: Masarykova univerzita, 2005, str. 245. ISBN 80-210-3831-4.

⁸ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 6. 2021, sp. zn. 5 Tdo 591/2021, ECLI:CZ:NS:2021:5.TDO.591.2021.1.

z trestné činnosti spočívat. Zde je patrné, že kombinace způsobů, kterými je možné se dopustit legalizace výnosu z trestné činnosti, je skutečně obrovská a nelze ji shrnout do jedné tabulky. Díky těmto mnoha variantám není jednoduché tyto činnosti zjišťovat a následně i šetřit. Z uvedeného chování je možné odvodit určitý znak legalizace výnosů z trestné činnosti. Tímto znakem je velice rychlá a dynamická změna podob výnosu při průběhu procesu legalizace.⁹ Hlavním důvodem takovéto činnosti je právě snaha co nejvíce ztížit odhalení a veškeré činnosti v systému legalizace, které se mohou týkat zdroje výnosu a celé organizační struktury. V rámci právního řádu se netýká AML pouze jeden předpis (AML zákon), který by se o legalizaci výnosů zmiňoval.

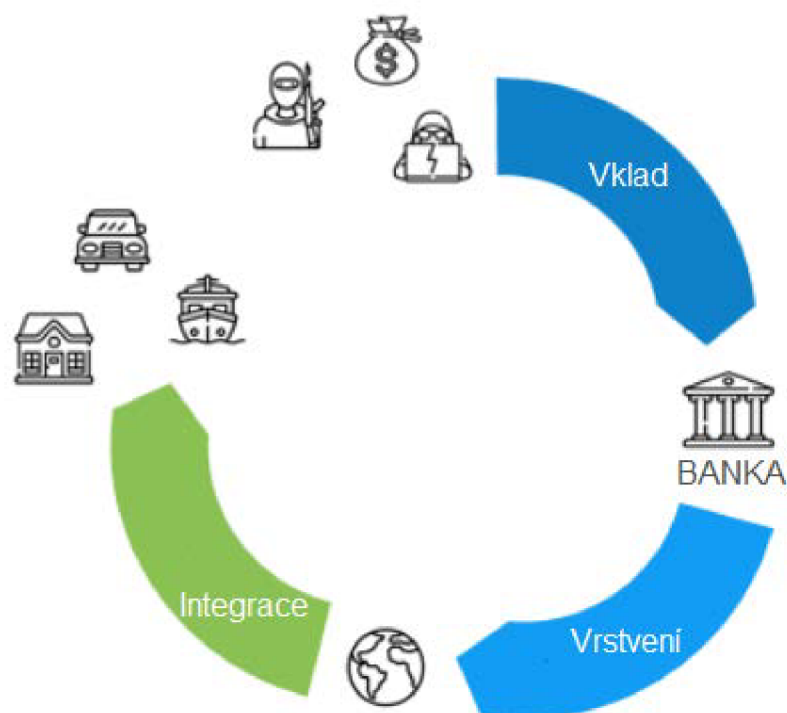
Existuje samozřejmě značná materie zákonných i podzákonných předpisů včetně metodických pokynů a doporučení regulátora. Jako příklad můžeme zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, který například v § 216 a § 217, zmiňuje skutkové podstaty trestných činů Legalizace výnosů z trestné činnosti a Legalizace výnosů z trestné činnosti z nedbalosti. Demonstrativní výčet těchto dokumentů lze nalézt ve zdrojích této práce, jelikož byly využity pro získání znalostní báze.

1.2 Popis praní špinavých peněz a jeho fáze

Tato často záměrná činnost je řadou sofistikovaných úkonů, kdy k legalizaci prostředků nepostačuje skrýt pouze zdroj těchto peněz, ale je nezbytné zabezpečit i to, aby se prostředky jevíly jako legálně získané. Toto vše bývá poměrně složitý proces, který lze dá zjednodušeně popsat ve třech krocích:

- 1) vklad
- 2) vrstvení
- 3) integrace

⁹ DVOŘÁK, Vratislav. Ekonomické a kriminální aspekty legalizace výnosů z trestné činnosti. Praha: Pro potřeby nakl. Ivan Fojt vydala Scientia, 2010, str. 20 a 21. ISBN 978-80-86960-63-0.

Obrázek 1 - Grafické znázornění fází praní špinavých peněz

Vyhotovil: Marek Radosta

Tato činnost je v rámci všech fází pro osoby legalizující výnosy z trestné činnosti tou nejrizikovější, jelikož je zde velká možnost odhalení původu peněz a jejich případné zajištění. Během této fáze je prostředky implementovat do systému. V rámci finanční instituce to budou nejčastěji finanční prostředky. Je tedy vhodné pracovníky finančních institucí proškolen v oblasti AML tak, aby mohli identifikovat, odhalit veškeré podezřelosti takovýchto vkladů. V některých případech se může jednat o strukturované vklady v hotovosti (vklady hotovosti na pokladně, vklady prostřednictvím ATM, vklady na kartu – např. MasterCard Moneysend, která je využívána často ruskou klientelou¹⁰).

V ukázkovém příkladu na níže uvedeném obrázku se klient snažil vyhnout detekci rozdělením vysokého peněžního obnosu do menších částek. Podezřelost byla zachycena díky offline scénáři v bankovním informačním systému, který se nesoustředí nejen na výši vkladu, ale také na objem prostředků

¹⁰ Bankovní poplatky. Systém MasterCard Money Send poprvé v Evropě [online]. 2010 [cit. 2022-11-30]. Dostupné z: <https://www.bankovnipoplatky.cz/clanky/reportaz/system-mastercard-moneysend-poprve-v-evrope-13033.html>

nakumulovaných za určitou dobu. Tomuto rozdělení hotovosti v problematice AML se označuje jako tzv. „šmoulení“ (smurffing).

Tabulka 1 - Ukázka podezřelých vkladů na účet

VÝPIS Z ÚČTU		
Datum	Částka v CZK	Poznámka
03.02.2022	+ 50 000	Zahraniční příchozí platba
04.02.2022	+ 70 000	Zahraniční příchozí platba
09.02.2022	- 18 000	Zahraniční odchozí platba
10.02.2022	- 65 000	Tuzemská odchozí platba
11.02.2022	+ 50 000	Zahraniční příchozí platba
14.02.2022	- 10 000	Tuzemská odchozí platba
15.02.2022	+ 60 000	Zahraniční příchozí platba
15.02.2022	- 130 000	Tuzemská odchozí platba

Prostředky však mohou být v hotovosti vkládány i ve vyšších částkách. Zde je pak důležitá právě znalost podezřelých znaků u osoby, která částku přijímá za finanční instituci a vhodné je také poznat svého klienta (z anglického Know Your Customer – dále jen „KYC“). Například hotovost na pokladně vkládá každý den živnostník, který má provozovnu nedaleko pobočky a hotovost je ve viditelně použitých bankovkách různých sérií menší nominální hodnoty. Oproti podezřelému chování, kdy se například na pobočku může pravidelně dostavovat dle KYC ekonomicky neaktivní osoba (student, nezaměstnaný) a přinášet vzhledově nové nepoškozené bankovky vysokých nominálních hodnot se sériovými čísly přesně po sobě.

V podobných případech je důležité pokládat si například tyto otázky:

- Kdo vkládal na účet prostředky?
- Byl to majitel účtu, jednatel společnosti nebo to byla 3. osoba?
- Dává vklad nějaký smysl?

Právě takovéto úvahy při kontaktu pracovníka finanční instituce (bankéř, pokladník, atd.) může zamezit v provedení praní špinavých peněz ihned v počátku.

1.2.1 Vrstvení

Fáze vrstvení při praní peněz je činnost, při které se oddělují vazby na původní zdroj prostředků. Často se jedná o nejsložitější a nejpropracovanější fázi legalizace zisků z trestné činnosti. Činnost se může skládat i z několika desítek odchozích a příchozích transakcí na různých klientských účtech, kdy je do bankovních operací zapojeno více subjektů, ideálně i ze zahraničí. Tato činnost je dělána z důvodu, aby bylo prakticky nemožné dotazování na klienta jiné banky z nespolupracující země a šetření tak bylo co nejvíce ztíženo.

Platby vždy budí dojem nějaké obchodní transakce, ale ve skutečnosti jde o aktivitu transakčního typu, což může být zřetelné častými průtoky identických částek v rozmezí do 2 dnů. Pro tyto účely jsou často využívány právě

Tabulka 2 – Ukázka průtokového účtu a fáze vrstvení

VÝPIS Z ÚČTU		
Datum	Částka (CZK)	Poznámka
07.06.2022	+ 25 000	Zahraníční příchozí platba
07.06.2022	+ 55 000	Zahraníční příchozí platba
08.06.2022	- 74 000	Zahraníční odchozí platba
08.06.2022	- 280	Platba kartou
10.06.2022	+ 65 000	Zahraníční příchozí platba
10.06.2022	- 420	Platba kartou
13.06.2022	+60 000	Zahraníční příchozí platba
13.06.2022	+ 130 000	Zahraníční příchozí platba
14.06.2022	- 1 049	Platba kartou
14.06.2022	-180 000	Tuzemská odchozí platba
16.06.2022	+ 160 000	Zahraníční příchozí platba
17.06.2022	- 205	Platba kartou
17.06.2022	- 85 000	Tuzemská odchozí platba
21.06.2022	+ 175 000	Zahraníční příchozí platba
22.06.2022	-220 000	Zahraníční odchozí platba
22.06.2022	-521	Platba kartou
27.06.2022	+118 000	Tuzemská příchozí platba
28.06.2022	-228 000	Zahraníční odchozí platba
28.06.2022	- 742	Platba kartou

zahraniční společnosti ze zemí, kde je velice jednoduché vytvořit společnost nebo je možné na dálku získat takzvanou „ready made společnost“¹¹. Tyto společnosti jsou účelově vytvořeny pro potřeby praní peněz. Pro tyto účely mohou posloužit i fungující společnosti, které reálně fungují, ale do svých obrátů připojují nelegální prostředky, které mohou i za úplatu legalizovat (např. některé společnosti z Asie).

Jako příklad je uveden obrázek č. 4, který ukazuje pohyby na účtu při zastírání výnosů z trestné činnosti v cizí měně. Častým jevem je u těchto společností, že jednatel či skutečný vlastník pochází ze zemí Společenství nezávislých států (dále jen „SNS“)¹², Ruska či z Balkánu, což lze vnímat jako určitý rizikový znak a je možné toto zohlednit v rizikovosti zemí v kombinaci s původem klienta.

1.2.2 Integrace

V poslední fázi je pak realizováno opětovné zapojení prostředků, které se tváří jako legální zpátky do oběhu. Takovýto návrat může ve finanční instituci vypadat jako příchozí platba ze zahraničí, kdy se v rámci důvodu může jednat o výplatu dividend, nemovitostí, advokátní úschovy, půjčky atd. Znakem jsou zde většinu již velké příchozí částky. Tyto peníze jsou pak využity pro účely konečného uživatelem, jsou za ně nakupovány nemovitosti, auta, šperky či umělecká díla, čímž jsou vráceny již čisté (legalizované) zpět do oběhu.

1.3 Pojem financování terorismu

Terorismus v současném světě představuje globální bezpečnostní problém, se kterým se potýkají téměř všechny státy světa. Terorismus se navíc stává v dnešní době aktuálnějším tématem, jak dokazují případy existence mnoha teroristických uskupení (např. Talibán, Boko Haram, Al-Káida, Al-Nusra,

¹¹ Ready made společnost – předzaložená společnost je firma, která je zapsaná v obchodním rejstříku, má název, sídlo, jednatele, identifikační číslo a také plně splacený základní kapitál. Společnost však nevyvíjí žádnou obchodní činnost, je založena pouze za účelem prodeje konečnému zákazníkovi jako produkt.

¹² Společenství nezávislých států je regionální mezivládní organizace ve východní Evropě a Asii. Byla založena po rozpadu Sovětského svazu v roce 1991 a zahrnuje 9 z jeho 15 bývalých svazových republik.

Al Šabát, Hizballah)¹³. Od roku 2007 je organizací EUROPOL každoročně zveřejněno hodnocení regionálních hrozeb terorismu, jež zahrnuje džihádistický terorismus, nacionalistický a separatistický terorismus, pravicový i levicový terorismus a čerpá z mnoha statistik, jako je počet dokončených, zmařených či neúspěšných útoků.

S terorismem zejména souvisí otázka jeho financování, neboť často bez značných finančních rezerv by nemohl dlouhodobě existovat v organizované a účinné formě, jelikož zbraně, provoz a případné konspirace jeho členů jsou finančně vysoce nákladné. Financování tak představuje jednu z klíčových rolí, kdy je možné zachytit podezřelé aktivity.

I když se může zdát, že financování terorismu se Česká republika (dále jen „ČR“) netýká, objevují se i v tuzemsku takové případy. Proto je této problematice důležité věnovat pozornost. Známý je případ odsouzení pražského imáma Samera Shehadeha¹⁴, který inkasoval peníze v české a slovenské muslimské komunitě, které následně předával teroristické organizaci Džabhatan Nušrahli Ahliaš Šām (Fronta an-Nusrá). Dle platné právní úpravy pak není rozhodující, zdali k financování terorismu došlo zcela, nebo zčásti na území ČR nebo v cizině.¹⁵ Pro povinné osoby určené dle AML zákona je povinností odhalovat podezřelé obchody jak z hlediska legalizace výnosů z trestné činnosti, tak samozřejmě hlediska financování terorismu. Klíčové je tedy opět jako v případě legalizace výnosů z trestné činnosti princip poznání svého klienta, při kterém pracovník finanční instituce může rozklíčovat podezřelé prvky.

Důležitým způsobem odhalení financování terorismu je ztotožnění klienta a osob, které s klientem souvisí (například skutečného majitele, osoby jednající jménem klienta nebo jiné osoby z vlastnické nebo řídicí struktury klienta, dodavatelské vztahy a protistrany plateb), na příslušném sankčním seznamu. Právní úprava bohužel konkrétněji postupy vůči odhalování financování

¹³ CIA. References-TerroristOrganizations. Cia.gov [online]. 2022 [cit. 2022-11-22]. Dostupné z: <https://www.cia.gov/the-world-factbook/references/terrorist-organizations/>

¹⁴ Česká televize. Bývalý pražský imám Samer Shehadeh si za terorismus odpyká 14,5 roku vězení [online]. 2021 [cit. 2022-11-28]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/3300343-byvaly-prazsky-imam-samer-shehadeh-si-za-terorismus-odpyka-145-roku-vezeni>

¹⁵ Ustanovení § 3 odst. 3 zákona č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších předpisů

terorismu povinným osobám neobjasňuje a je tak na každé finanční instituci, jak si svoje procedury nastaví. V praxi proto mohou mít povinné osoby nejasnosti, které nemusí uspokojit ani metodické pokyny vydávané Finančně analytickým úřadem (dále jen „FAÚ“), které nejsou právně závazné.

1.4 Vztah mezi problematikou AML a CFT

Pokud je srovnávána problematika legalizace výnosů z trestné činnosti, nelze v této souvislosti opomenout ani otázku s ní úzce spojenou, kterou je samozřejmě problematika financování terorismu. Ačkoliv mezi těmito fenomény jsou určité odlišnosti, mají oba mnoho společných prvků a z toho důvodu jsou upravovány stejnými předpisy. Obě problematiky (financování terorismu a legalizace výnosů z trestné činnosti) mají podle odborné literatury mnoho podobných rysů, a tudíž jsou upraveny stejnými (resp. obdobnými) právními normami¹⁶. Další autoři uvádějí, že praní peněz se většinou úzce propojuje s problematikou financování terorismu¹⁷.

Hlavní rozdíl mezi nimi spočívá především v tom, že v rámci legalizace výnosů z trestné činnosti pocházejí výnosy vždy z trestné činnosti, u něhož se pachatelé snaží zakrýt jeho původ, a vytvořit zdání legitimacy a dále zisk investovat či spotřebovat. Zatímco při financování terorismu lze použít jak nelegální výnosy z trestné činnosti, tak častěji i výnosy zcela legální, například pocházejí z příjmů z podnikání nebo malou částkou zasílanou jako dar.

Ve většině případů se jedná o transfer zdrojů směrem ke svým stoupencům k financování své činnosti, například chodu teroristické buňky a zároveň k zamezení možnosti tento transfer vysledovat ke zdroji¹⁸. Dále pak se může jednat o financování teroristické organizace řadovými občany bez jakýchkoliv negativních vazeb, kteří zasílají peníze právě pro financování teroristických činností.

¹⁶ VYBÍRAL, R. Právo proti praní špinavých peněz. In: KARFÍKOVÁ, M. a kol. Teorie finančního práva a finanční vědy. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018, s. 291. ISBN 978-80-7552-935-0.

¹⁷ VONDRÁČKOVÁ, A. Boj proti praní peněz v EU. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta, 2016, s. 7. ISBN 978-80-8797-549-7.

¹⁸ KALABIS, Zbyněk. Boj bank proti praní špinavých peněz. Praha: Bankovní institut vysoká škola, 2009, str. 11. ISBN 978-80-7265-147-4.

V takovém případě není třeba, na rozdíl od legalizace výnosů z trestné činnosti určitých aktivit, typických v případech legalizace výnosů, protože jde o majetek legálního původu. Například nemusí být nezbytné třeba vnášet hotovost do finančního systému, protože už ve finančním systému je. V čem je ovšem blízká spojitost mezi těmito tématy, je potřeba dokonale zakrýt původ peněz a zabránit zpětnému vysledování jejich zdroje.

Dalším rozdílem pak bývá objem peněžních částek nebo jiného majetku, který takto prochází finančním systémem. Obecně lze tvrdit, že v případě financování terorismu jde často o částky mnohem nižší, které se rozdělují tak, aby jich v případě detekce bylo co nejméně zachyceno.

Jako podporu tohoto tvrzení může posloužit informace, že pro financování teroristického útoku z 11. září roku 2001 bylo použito méně než půl milionu dolarů¹⁹. Na rozdíl od případů legalizace výnosů z trestné činnosti drogovými kartely, kde jde často o částky řádově vyšší. Zde lze uvést například Issaca Kattana, který na přelomu 70. a 80. let minulého století ve Spojených státech amerických legalizoval ročně okolo 100 milionů dolarů pro klienty z kolumbijských drogových kartelů.²⁰

¹⁹ NAÍM, Moisés. Černá kniha globalizace. Praha: Vyšehrad, 2008, str. 125. ISBN 978-80-7021-866-2.

²⁰ POWIS, Robert E. Jak se perou špinavé peníze. Přeložila Markéta KECOVÁ. Praha: Victoria Publishing, 1992, str. 24. ISBN 80-85605-32-5.

2 Subjekty a organizace zapojené do AML/CFT

2.1 Mezinárodní subjekty a organizace

2.1.1 FATF

Organizace byla založena v roce 1989 na summitu G7. Vznikla zejména na základě potřeby mezinárodního společenství bojovat právě proti praní špinavých peněz. Zakladatelskými státy byly země G7, Evropská komise a dalších 8 států (Austrálie, Belgie, Lucembursko, Nizozemí, Rakousko, Španělsko, Švédsko, Švýcarsko). Úkolem FATF je již od jeho počátku vytvářet standardy a rozšiřovat implementaci regulačních operativních a právních opatření²¹ v problematice boje proti praní špinavých peněz a financování terorismu.

Obrázek 2 – Logo FATF

Zdroj: FATF

FATF provádí hodnocení členských zemí a vydává zprávy o stavu daného státu, což v mnoha finančních institucích slouží jako jeden z důležitých prvků hodnocení rizikovosti země. První FATF report by vydán rok po vzniku. Tento report obsahoval čtyřicet doporučení společně s plánem kroků, pro boj proti praní špinavých peněz.

V rámci těchto reportů je nyní FATF organizací, která dává nejsilnější metodickou celosvětovou podporu pro boj proti praní špinavých peněz. Veškerá uvedená doporučení byla během doby aktualizována. Poslední velká změna proběhla v roce 2012, následovaly i menší změny týkající virtuálních aktiv a jejich poskytovatelů²².

Tato organizace k datu 30. 10. 2022 má celkem 39 členů²³, z nichž je 37 států a 2 mezinárodní organizace. Připojeno je pak i 8 přidružených členů.

²¹ Mezinárodní standardy v boji proti praní špinavých peněz, financování terorismu a šíření zbraní hromadného ničení. [online]. FATF, 2019 [cit. 30. 10. 2022]. Dostupné z: <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/recommendations/pdfs/Moneyval-Czech-FATF-Recommendations.pdf>

²² FATF aktualizoval 40 doporučení. [online]. Finančně analytický úřad, 2018 [cit. 30. 10. 2022]. Dostupné z: <https://archiv.financnianalytickyyurad.cz/aktuality/fatf-aktualizoval-40-doporučení-80.html>

²³ FATF Members and Observers. [online]. FATF, 2022 [cit. 30. 10. 2022]. Dostupné z: <https://www.fatf-gafi.org/about/membersandobservers/>

ČR není členem FATF, ale je členem výboru MONEYVAL, jenž je jedním z přidružených členů FATF.

Organizace se skládá z Pléna, Prezidia a Sekretariátu. FATF má sídlo v Paříži, kde byla také založena.

V rámci Prezidia FATF dochází ke střídání jednotlivých členských zemí. Funkční období předsednictví je 12 měsíců. Určený předsednický stát reprezentuje prezident²⁴.

Výše zmíněný report je členěn do čtyřiceti doporučení. Při každé revizi tohoto dokumentu se nenavýšuje počet doporučení, ale stávající se dle potřeby slučují, vymazávají, nebo jsou vzhledem k novým trendům připojována nová. FATF jako podpora vydává k reportu podrobný návod, který vysvětluje více uvedený bod. V reakci na teroristický útok z 11. září 2001 začala tato organizace řešit i problematiku financování terorismu. V reakci na teroristický čin bylo následně v témže roce vydáno osm doporučení zabývajících se bojem proti financování terorismu. V roce 2004 přibýlo deváté doporučení.

2.1.2 Moneyval

Moneyval je výbor při Radě Evropy, který vznikl v roce 1997²⁵. Jak již bylo řečeno tak ČR je členem tohoto výboru. Výbor sídlí ve Štrasburku a má 28 členů²⁶. Členy Moneyvalu jsou země Rady Evropy. Připojily se i některé země mimo uskupení Rady Evropy, a to Gibraltar, Vatikán, Izrael, Jersey a ostrov Man.

Obrázek 3 – Logo MONEYVAL
Zdroj: MONEYVAL

Organizace v rámci své působnosti provádí hodnocení členských zemí. V rámci posouzení využívá stejný model hodnocení jako výše uvedená FATF.

²⁴ FATF Presidency. FATF [online]. FATF 2022 [cit. 30. 10. 2022] Dostupné z: <https://www.fatf-gafi.org/about/fatfpresidency/> <https://www.fatf-gafi.org/about/fatfpresidency/>

²⁵ At a glance. Committee of Experts on the Evaluation of Anti-Money Laundering Measures and the Financing of Terrorism. [online]. 2022 [cit. 30. 10. 2022]. Dostupné z: <https://www.coe.int/en/web/moneyval/>

²⁶ Members and Observers. Committee of Experts on the Evaluation of Anti-Money Laundering Measures and the Financing of Terrorism. [online]. 2022 [cit. 30. 10. 2022]. Dostupné z: <https://www.coe.int/en/web/moneyval/moneyval-brief/members>

Dále pak vytváří i metodickou podporu týkající se přípravy odborných publikací a textů pro AML.

2.1.3 Egmont Group

Jedná se o skupinu národních finančních zpravodajských jednotek, které se neformálně uskupila v roce 1995. Skupina na začátku spolupracovala na neformální bázi. Název skupiny je odvozen od místa jejího prvního setkání²⁷

Obrázek 4 – Logo Egmont Group

Zdroj: Egmont Group

Cílem skupiny je prohloubit mezinárodní spolupráci národních finančních zpravodajských jednotek, vytvořit možnosti výměny zpravodajských informací a vytvořit společné datové spojení.

2.1.4 Wolfsberg Group

Skupina 13 bank se spojila za účelem vytvoření obecných rámců a postupů pro řízení rizik plynoucích z finanční kriminality se zaměřením na KYC, AML a CFT.

Obrázek 5 – Logo Wolfsberg Group

Zdroj: Wolfsberg Group

Seskupení vzniklo v roce 2000 na zámku Wolfsberg (Švýcarsko) za účasti zástupců jednotlivých bank a Transparency International. Výstupem tohoto setkání bylo v říjnu 2000 (revize květen 2002 a červen 2012) vydání Wolfsberg Anti-Money Laundering Principles for Private banking²⁸. V rámci dokumentů vydávaných touto skupinou je v bankách často používán dotazník této skupiny²⁹ ke kontrole korespondenčního vztahu mezi

²⁷ About. Egmont Group [online]. 2022. [cit. 30. 10. 2022]. Dostupné z: <https://egmontgroup.org/about/>

²⁸ Mission. The Wolfsberg Group [online]. 2022 [cit. 30. 10. 2022]. Dostupné z: <https://www.wolfsberg-principles.com/about/mission>

²⁹ CBDDQ. The Wolfsberg Group [online]. 2022 [cit. 30. 10. 2022]. Dostupné z: https://www.wolfsbergprinciples.com/sites/default/files/wb/CBDDQ_V1.3_SC09_Final_Version_16APR2020.pdf

bankami při vzájemné spolupráci s vedením korespondenčního bankovníctví (tzv. LORO a NOSTRO účtů) ³⁰.

2.1.5 Basilejský výbor pro bankovní dohled

Organizace působí při Bance pro mezinárodní platby. Výbor byl založen v Basileji roce 1974 guvernéry centrálních bank zemí G10 a Lucemburskem. Cílem výboru je rozšiřovat spolupráci mezi institucemi bankovního dohledu. Dalšími jeho činnostmi jsou vytváření doporučení a standardů pro bankovní dohled.

Nejnámější jsou Basilejské základní principy efektivního bankovního dohledu a Mezinárodní standardy pravidel kapitálové přiměřenosti. V oblasti

boje proti praní špinavých peněz Pro naše potřeby jsou neméně důležité zásady Prevence kriminálního využití bankovního systému za účelem praní špinavých peněz ³¹.

Tyto zásady jsou rozděleny takto:

- identifikaci klienta,
- dodržování vysokých etických standardů a školení,
- soulad s právními předpisy,
- spolupráce s orgány činnými v trestním řízení (dále „OČTŘ“),
- uchovávání auditních stop.

Obrázek 6 – Logo BIS
Zdroj: Basel Committee on Banking Supervision

³⁰ Korespondenční bankovníctví je dohoda, podle níž jedna banka poskytuje platební a další služby pro jinou banku. Platby přes korespondenty se často uskutečňují prostřednictvím recipročních účtů (tzv. nostro a loro účtů), na nichž mohou být stanoveny úvěrové linky. Korespondentské bankovní služby jsou primárně poskytovány přes hranice států, ale jsou známy i národní agenturní vztahy. Loro účet označuje účet vedený korespondentem ve prospěch zahraniční banky, zahraniční banka naproti tomu vede ve prospěch domácí banky tzv. nostro účet.

³¹ Prevention of Criminal Use of the Banking System for the Purpose of Money Laundering Bank for International Settlements [online]. Publikováno prosinec 1988 [cit. 30. 10. 2022]. Dostupné z: <https://www.bis.org/publ/bcbssc137.htm>

2.2 Tuzemské subjekty a organizace

2.2.1 Finančně analytický úřad

Úřad byl zřízen ke dni 1. 1. 2017 na základě zákona č. 368/2016 Sb., který novelizoval AML zákon. Úřad byl zřízen jako nástupnická organizace Finanční analytického odboru Ministerstva financí (odboru 24 - Finanční analytický útvar), který zanikl 31. 12. 2016. FAÚ byl zřízen 1. 7. 1996 vyhláškou Ministerstva

financí č. 183/1996 Sb., vydaný v rámci zmocnění zákonem 61/1996 Sb. Jedná se o správní úřad, který

Obrázek 7 – Logo FAÚ

plní funkci finanční zpravodajské jednotky pro Českou republiku. FAÚ zajišťuje úkoly, které pro úřad vyplývají ze zvláštních právních předpisů pro boj proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu a ze zvláštních právních předpisů upravujících oblast uplatňování mezinárodních sankcí za účelem udržování a obnovy mezinárodního míru a bezpečnosti, ochrany lidských práv a boje proti terorismu, v návaznosti na opatření přijatá Radou bezpečnosti OSN a orgány Evropské unie.

Zdroj: FAÚ

Hlavními úkoly Finančně analytického úřadu jsou ³²:

- Provádí sběr a analýzu údajů o podezřelých obchodech a provádí další úkony, které z analýzy vyplývají.
- Zajišťuje výkon koncepční činnosti v oblasti své působnosti, zpracovává komplexní návrhy na rozvoj a dotváření systému opatření proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu a pro oblast uplatňování mezinárodních sankcí v celostátním i mezinárodním kontextu.
- Zpracovává v oblasti své působnosti návrhy zákonů a prováděcích předpisů, včetně jejich harmonizace s právními předpisy Evropské unie (EU) a přípravy pozic České republiky k návrhům nových předpisů a dalších dokumentů EU.

³² Kdo jsme a co děláme. Finanční analytický úřad [online]. 2022 [cit. 30. 10. 2022]. Dostupné z: <https://www.financnianalytickyurad.cz/o-uradu#kdo-jsme-a-co-delame>

- Podílí se na tvorbě právních předpisů EU.
- Spolupracuje v oblasti své působnosti s mezinárodními organizacemi, s orgány se stejnou věcnou působností jiných států, s ústředními správními úřady a s právníckými osobami.
- Vydává v rozsahu své působnosti rozhodnutí ve správním řízení podle zvláštních právních předpisů a zastupuje úřad v soudním řízení správním.
- Zajišťuje a vykonává školení v oblasti své působnosti.

2.2.2 Ministerstvo obchodu ČR a Licenční správa MPO

Ministerstvo průmyslu a obchodu³³ koordinuje zahraničně obchodní politiku ČR ve vztahu k jednotlivým státům. Je ústředním orgánem státní správy ve věcech komoditních burz s výjimkou věcí náležejících do působnosti ministerstva zemědělství. Ministerstvo také realizuje obchodní a ekonomickou spolupráci s ES, ESVO, OECD, WTO a jinými mezinárodními organizacemi a integračními seskupeními. V oblasti hospodářských styků se zahraničím, posuzuje dovoz dumpingových výrobků. Prostřednictvím svých podřízených organizací pak dohlíží na provádění obchodní inspekce a inspekce v oblasti energetiky, na oblast puncovníctví a zkoušení drahých kovů i na oblast zkoušení zbraní a střeliva.

V rámci vývozu a dovozu ve spojení s vývozy licencovaných materiálů řídí a vykonává činnosti spojené s uplatňováním licenčního režimu, zejména pak posuzuje dovoz a vývoz výrobků dvojího užití a přijímá případná opatření na ochranu proti dovozu těchto výrobků. To MPO činí prostřednictvím Licenční správy MPO. Licenční správa Ministerstva průmyslu a obchodu³⁴ je útvarem odpovědným za řízení a vykonávání činností spojených s uplatňováním licenčního režimu v oblasti hospodářských styků se zahraničím.

Licenční správa se dělí na tato oddělení:

- Oddělení nevojenských zbraní (CIVIL),

³³ Působnost ministerstva. MPO [online]. 2022 [cit. 4. 11. 2022]. Dostupné z: <https://www.mpo.cz/cz/rozcestnik/ministerstvo/o-ministerstvu/pusobnost-ministerstva/pusobnost-ministerstva--1926/>

³⁴ O Licenční správě. Zahraniční obchod [online]. 2022 [cit. 4. 11. 2022]. Dostupné z: <https://www.mpo.cz/cz/zahranicni-obchod/licencni-sprava/o-licencni-sprave/informace-o-licencni-sprave--8846/>

- Oddělení pyrotechniky a zboží dle předpisů EU (PYRO),
- Oddělení mezinárodních kontrolních režimů (DUAL USE),
- Oddělení vojenského materiálu (VOJMAT).

Působí v oblasti zahraničního obchodu s vojenským materiálem (vstup do podnikání, povolování realizace obchodních případů, sankce za porušení souvisejících pravidel), zabývají se problematikou vývozu zboží a technologií tzv. dvojího užití a vývozu a dovozu zbraní pro hobby, lov nebo sebeobranu, a dále zajišťují agendu spojenou se sledováním dovozu a s kontrolními a mimořádnými opatřeními týkajícími se zboží, jehož dovoz je sledován nebo množstevně omezen Evropskou unií, nebo v případech, kdy se tak děje podle dvoustranných dohod. V působnosti oddělení nevojenských zbraní, pyrotechniky a zboží dle předpisů EU je rovněž vydávání povolení k dovozu pyrotechnických výrobků, jejichž držení se v ČR omezuje z bezpečnostních důvodů a správa přidělování celních kvót na vývoz dřeva z Ruské federace do EU.

Z hlediska povinných osob jako jsou banky, je velice vhodné znát problematiku týkající se vývozu a dovozu a licencovaného zboží, jelikož banka je často účastna obchodů klientů, kterých se tyto licence mohou týkat. Banka je tak často první oslovoována s dotazem na možné financování dříve než je obchod realizován a žádáno o případnou licenci na LS MPO. Znalost pracovníků banky v tomto odvětví tak může pomoci předcházení rizik spojených s možným zákazem vývozu financované položky či zúčastnění se pokusu o nelegální vývoz licencovaného zboží do země zatíženou sankcemi.

2.2.3 Ministerstvo financí ČR a Celní správa

Ministerstvo financí a Celní správa jsou orgány státního dozoru v oblasti hazardních her. V problematice internetových her vykonává dohled především Ministerstvo financí. Součástí tohoto je i dohled v této oblasti související s účely AML zákona.

Celní správa pak zajišťuje dohled nad ostatními oblastmi, které jsou řešeny zákonem č.186/2016 Sb., o hazardních hrách.

Celní správa dále disponuje kompetencemi v oblasti přeshraničních převozů, kde kontroluje plnění oznamovacích povinností a následně prostřednictvím Generálního ředitelství cel neprodleně zasílá FAÚ údaje o plnění těchto povinností, a to včetně případů, kdy došlo k porušení.

Pro účely AML oddělení je pak velice nápomocna aplikace TARIC CZ, která je určena k rychlému přehledu celních sazeb, sazeb DPH a zákazů a omezení jak na úrovni EU, tak i na národní úrovni České republiky. Tuto aplikaci lze použít jako simulaci vývozu či dovozu do nebo z třetích zemí, spolu s uplatněním celních sazeb, zákazů a omezení. Dle HS kódu můžeme analyzovat, jaké zboží v případě zahraničního obchodu klient prováží a případně i zdali se tohoto zboží netýkají nějaká omezení ³⁵.

2.2.4 Česká národní banka

Česká národní banka (dále jen „ČNB“) působí zejména jako dohledový orgán v oblasti dodržování povinností podle AMLZ a vyhlášky ČNB č. 67/2018. S ČNB je pak dle této vyhlášky řešena zejména problematika vypracování systému vnitřních zásad, kdy může vydávat určitá doporučení v tomto směru, která musí bankovní instituce podléhající této povinnosti uvedené doplňovat do svých vnitřních směrnic³⁶. Bankovní instituce současně zohledňují při hodnocení rizik metodické a výkladové materiály a rozhodnutí ČNB³⁷.

³⁵ Stručný návod k použití aplikace TARIC CZ [online]. 2022 [cit. 10. 11. 2022]. Dostupné z: https://www.celnisprava.cz/HermesApps/TaricConsultation/doc/manual_taric.pdf

³⁶ Ustanovení § 4, vyhlášky č. 67/2018 Sb., některých požadavcích na systém vnitřních zásad, postupů a kontrolních opatření proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu

³⁷ Ustanovení § 5 odst. 1 písm. c), vyhlášky č. 67/2018 Sb., některých požadavcích na systém vnitřních zásad, postupů a kontrolních opatření proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu

3 Sankce a finanční instituce

Banky v ČR jsou povinné dodržovat ustanovení zákona č. 69/2006 Sb., o provádění mezinárodních sankcí, nařízení vlády č. 210/2008 Sb., k provedení zvláštních opatření k boji proti terorismu, jakožto také přímo účinná sankční nařízení Evropské unie a mezinárodní sankce vyhlášené Radou bezpečnosti Organizace spojených národů.

S porušením mezinárodních sankcí mohou být spojeny zásadní rizika pro jakoukoliv finanční instituci. V první řadě se jedná o rizika právní (vysoké pokuty udělované Evropskou komisí, respektive mimosoudní vyrovnání s OFAC, správní řízení za porušení mezinárodních sankcí podle českého právního řádu, případně také trestní odpovědnost jak právnické, tak fyzické osoby).

Finanční instituce se proto zavazují respektovat zákaz obcházení mezinárodních sankcí tím, že by upravovaly strukturu obchodu, nebo takovou úpravu doporučily svému zákazníkovi za účelem vyhnutí se dopadu mezinárodních sankcí.

Mezi nejvyužívanější druhy mezinárodních sankcí patří:

- a) Zákaz převádění prostředků z/do sankcionované země
- b) Zmražení prostředků sankcionované země/subjektu
- c) Zákaz specifických druhů transakcí
- d) Zákaz cestování
- e) Sektorální sankce omezující obchody s některými odvětvími
- f) Zákaz dovozu / vývozu specifického druhu zboží (zbraně, zboží dvojího užití, jaderný materiál, raketové technologie).

3.1 Sankční režimy

3.1.1 Sankcionované osoby podle nařízení vlády č. 210/2008 Sb.

Toto nařízení zavádí seznam osob, které jsou považovány za osoby podporující terorismus. Finanční instituce mají povinnost nevstupovat do smluvního vztahu s těmito osobami a nebudou tedy nápomocny k poskytování zboží, služby nebo

činnosti³⁸. Týká se právnických osob, ve kterých by uvedené osoby měly majetkovou účast přesahující 50 %.

3.1.2 Sankce OSN

V reakci na situace představující hrozbu pro mezinárodní mír a bezpečnost vyhláší Rada bezpečnosti OSN mezinárodní sankce, které jsou povinny členské státy dodržovat. Tyto mohou spočívat v zákazu dovozu zbraní, zákazu cestování, finančním omezení, omezení civilního letového provozu a zákazu importu/exportu definovaných komodit. Sankce OSN jsou často uvaleny také na konkrétní osoby. Metodika k těmto sankcím byla již vydána FAÚ³⁹.

3.1.3 Sankce EU

Evropská unie vydává sankce na základě závazných rezolucí Rady bezpečnosti OSN, ale také z vlastní iniciativy. Pro implementaci sankcí EU jsou použita přímo účinná nařízení Rady. Tato nařízení jsou závazná pro všechny občany členských států bez ohledu na místo pobytu, dále všechny subjekty na území EU, na palubě letadel a lodí v jurisdikci EU, pro právnické osoby založené podle práva členského státu bez ohledu na místo podnikání, jakožto na právnické osoby založené také mimo EU podnikající zcela nebo částečně na území některého členského státu.

3.1.3.1 EU - Blacklist

Se sankcionovanými osobami na EU Blacklistu finanční instituce neuzavřou obchodní vztah a prostředky těchto subjektů budou zmraženy. Finanční instituce takový obchod zároveň oznámí formou oznámení podezřelého obchodu Finančnímu analytickému úřadu. Sankce se uplatní stejným způsobem také na všechny právnické osoby, které jsou alespoň z 50 % vlastněny sankcionovanou osobou.

³⁸ Ustanovení § 42, nařízení vlády č. 210/2008 Sb., k provedení zvláštních opatření k boji proti terorismu

³⁹ METODICKÝ POKYN č. 5 Finančního analytického úřadu ze dne 26. února 2021 určený povinným osobám Provádění některých omezujících opatření vůči osobám, subjektům a orgánům, na které se vztahují rozhodnutí Rady bezpečnosti Organizace spojených národů

3.1.3.2 EU - Sektorální sankce⁴⁰

V případě sankcionovaných osob, na které jsou uvaleny sektorální sankce EU, je doporučeno k realizaci obchodu získat stanovisko oddělení AML, které rozhodne, zda bude možné obchod realizovat. Sektorálními sankcemi není dotčen zejména platební styk klientů sankcionovaných finančních institucí.

Týkají se většinou exportního financování, úvěrů, akreditivů, bankovních záruk, kapitálových obchodů, cenných papírů, měnových obchodů. Sektorální sankce dopadají také na právnické osoby, které jsou vlastněny alespoň z 50 % sankcionovanou entitou.

3.1.4 Sankce US (OFAC)

Tato problematika je řešena úřadem „The Office of Foreign Assets Control“ (dále jen „OFAC“) a je součástí United States Department of Treasury. Ta je odpovědná za zavádění a vynucování ekonomických a obchodních sankcí Spojených států amerických (dále jen „USA“). OFAC má autoritu kontrolovat transakce a zmrazit prostředky pod americkou jurisdikcí. Sankce OFAC musí dodržovat všechny americké osoby včetně zahraničních bank, jejich poboček v zahraničí a dceřiných společností.

Sankce OFAC se tedy aplikují zejména v případech, kdy je v obchodě obsažen tzv. americký prvek:

- a) Přímé či nepřímé zapojení jakékoliv americké osoby (včetně ředitelů právnických osob, zaměstnanců, držitelů zelené karty apod.).
- b) Do obchodu bude zapojen jakýkoliv ředitel, nebo zaměstnanec fyzicky se nacházející v USA.
- c) Obchodní transakce bude realizována v USD.

⁴⁰ První zavedeny Nařízením Rady (EU) č. 833/2014 ze dne 31. července 2014, o omezujících opatřeních vzhledem k činnostem Ruska destabilizující situaci na Ukrajině, pozn. následovali další sankční nařízení od února 2022

3.1.4.1 OFAC - SDN list⁴¹

Jedná se o seznam osob a společností, jejichž majetek je zmražen a s nimiž americké osoby nesmějí realizovat smluvní vztahy. Finanční instituce nerealizují v případě zjištění US prvku obchody se subjekty na SDN listu, ani s právníckými osobami s jejich majetkovou účastí přesahující 50 %.

3.1.4.2 USA - Specifické sankce

Specifické sankce mohou být také uvaleny na jednotlivé země. Tyto sankce se uplatní na všechny právnícké i fyzické osoby, které se nacházejí na území těchto zemí nebo v nich mají sídlo.

3.1.4.3 USA - SSI sankce⁴²

Jedná se o sankce zaměřené proti specifické oblasti průmyslu/služeb. Obchody SSI sankcionovaných osob jsou ve většině finančních institucí schvalovány na základě souhlasu oddělení AML. Ačkoliv české banky nejsou právníckými osobami, které spadají do americké jurisdikce, je nutno hodnotit zvýšené reputační riziko zejména ve vztahu k budoucím obchodům s americkými společnostmi.

SSI sankce dopadají také na právnícké osoby, které jsou vlastněny alespoň z 50 % SSI sankcionovanou entitou. SSI sankcemi není dotčen zejména platební styk klientů sankcionovaných finanční institucí. Týkají se zejména exportního financování úvěrů, akreditivů, bankovních záruk, kapitálových obchodů, cenných papírů a měnových obchodů. SSI sankce dopadají také na právnícké osoby, které jsou vlastněny alespoň z 50 % sankcionovanou entitou.

⁴¹ SDN list je zkratka pro "Specially Designated Nationals" je seznamem spravovaným OFAC (Office of Foreign Assets Control; U. S. Department of Treasury), na který jsou zařazeny osoby a organizace, se kterými nesmějí americké osoby a osoby pobývající v USA realizovat obchody.

⁴² SSI je zkratka pro "Sectoral Sanctions Identifications". Jedná se o americkou obdobu Sektorálních sankcí, které rovněž cílí pouze na některé druhy obchodů se sankcionovanými entitami - jedná se zejména o zákaz financování těchto entit a omezení jejich přístupu na kapitálové trhy.

3.1.5 Dodržování sankčních režimů jiných zemí.

Kromě popsaných sankčních režimů existují i další (například sankční nařízení vydané Ukrajinou, Švýcarskem, Čínou, Velkou Británií a dalšími zeměmi), ke kterým může být v zájmu provedení specifického obchodu přihlédnuto.

3.1.6 Povinnost schválení obchodu oddělením AML

V případě, že při posuzování obchodu je zjištěn jakýkoliv sankční prvek, je vždy doporučeno získat ve finanční instituci stanovisko oddělení AML, bez kterého nelze obchod realizovat.

Takovým sankčním prvkem může být zejména:

- a) sankcionovaná osoba
- b) sankcionovaná země
- c) sankcionované zboží

Zaměstnanec finanční instituce musí kontrolu za účelem vyloučení uplatnění mezinárodních sankcí provést s náležitou opatrností.

3.1.7 Due diligence

Finanční instituce prověřuje s náležitou opatrností, zda obchod není dotčen mezinárodními sankcemi. V případě zjištění vlastnické struktury finanční instituce uplatní mezinárodní sankce také na právnické osoby, ve kterých má sankcionovaná osoba majetkovou účast přesahující 50 %.

Kontrola obchodní transakce znamená, že je obchod prověřen natolik důkladně, aby bylo vyloučeno, že se na něm podílí sankcionovaná osoba, a to ani v pozici zprostředkovatele, a že se nejedná o sankcionované zboží/službu.

Oddělení AML hodnotí obchod komplexně s ohledem na sankční ustanovení, ale také doporučení a výklad orgánů dohledu a případně strukturně nadřazených společností, které finanční instituci vlastní. Oddělení AML v rámci posouzení nehodnotí úvěrová a jiná rizika obchodu.

Pokud má o realizovatelnosti obchodu pochybnosti oddělení AML, je pro realizaci obchodu nutný souhlasný názor právní kanceláře nebo příslušného orgánu státní správy (pro oblast mezinárodních sankcí FAÚ, případně MPO).

3.1.8 Předání informací

Oddělení AML hodnotí obchod na základě informací, které jsou mu předány obchodním oddělením, či od jiného zdroje. Tyto informace musí být pravdivé, kompletní a jednoznačné. Předání informací musí být vždy písemnou formou (papírově, elektronicky – vždy musí být doloženo předání dokumentu odpovědnému oddělení). Rovněž stanoviska AML jsou vždy předávána příslušným oddělením a institucím písemnou a zpětně kontrolovatelnou formou.

3.1.9 Zákaz uzavření smluvního vztahu

Finanční instituce neuzavře smluvní vztah s žádnou osobou, jejíž původ je v nepřijatelné zemi (dle Seznamu rizikových zemí - Příloha č. 1) a v některých případech i v rizikových zemích a to dle aktuálních požadavků sankčních režimů (od března 2022 v některých bankách například Rusko). Výjimkou mohou být fyzické osoby, jejichž zemí původu je také Česká republika, (případně členské země v rámci EU). Zemí původu fyzické osoby je každý stát, jehož je tato osoba státním příslušníkem, a současně všechny další státy, ve kterých je přihlášena k pobytu delšímu než 1 rok, nebo k trvalému pobytu, pokud jsou finanční instituci známy.

3.1.10 Smluvní povinnosti

V případě, že smluvní vztah, do kterého finanční instituce vstupuje, vyžaduje dodržování jiných sankčních režimů, musí o této skutečnosti být informováno AML, aby mohla být učiněna příslušná vyhodnocení a opatření. Jedná se zejména o dodržování povinností vyplývajících ze smluv o syndikovaných úvěrech ve prospěch banky nebo smlouvách o korespondenčním bankovníctví. Vyhodnocení AML rizik by mělo předcházet uzavření takových smluv.

3.1.11 Informační povinnost klienta

Při plnění AML povinností vychází banka z informací, které jí poskytnul klient a další strana zainteresovaná v obchodu, pokud nemá pochybnosti o pravdivosti a úplnosti sdělených informací. Zároveň při hodnocení obchodů hodnotí, zda nejsou záměrně provedeny tak, aby se mezinárodní sankce neuplatnily.

Pokud to povaha informací umožňuje, finanční instituce tyto informace ověří z veřejných zdrojů.

3.2 Návrh metodiky šetření sankčních záchytů (alertů)

3.2.1 Analýza sankčního záchytu

V případě shody se jménem je nejprve nutné zkontrolovat, zda se jméno v záchytu týká fyzické osoby, avšak jméno na sankčním listu se týká jiné entity. Je to například plavidlo nebo firma (případně naopak).

- a) Pokud ANO, nejedná se o platnou shodu.
- b) Pokud NE, postupuje se dle níže uvedeného.

3.1.1 Analýza fyzických osob

AML pracovník kontroluje níže uvedené informace. V případě, že je shoda vyloučena na jednom z těchto bodů, tak již není potřeba prověřovat zbývající body:

- Pokud se shoduje pouze jedno ze dvou nebo více jmen (např. shoda pouze v příjmení) – shoda vyloučena.

Pokud se shoduje více jmen, AML pracovník zkontroluje datum narození:

- Pokud je datum narození jiné – shoda vyloučena.
- Pokud je datum narození jiné, ale vykazuje podobnost s datem narození sankcionované osoby (tzn. je v intervalu +/-3 roky a zároveň vykazuje "matematickou" podobnost – například 24. 8. 1950 vs. 24. 7. 1950 nebo

18. 8. 1992 vs. 18. 8.1993) – shodu lze vyloučit, pouze pokud k tomu existuje další indicie (např. jiná adresa; jiné místo narození, jiné občanství apod.).

- Pokud se místo narození a adresa liší – shoda je vyloučena.
- Pokud se místo narození a národnost liší – shoda je vyloučena.
- Pokud se adresa a občanství liší – shoda je vyloučena.
- Pokud je adresa a občanství ve stejné zemi jako sankcionovaná osoba, ale daňové identifikační číslo / daňový kód se liší – shoda vyloučena

Podpůrnými informacemi pro šetření mohou dále být: čísla dokladů (např. občanský průkaz nebo cestovní pas), zaměstnání/povolání (např. sankcionovanou osobou je CEO společnosti, ale protistranou transakce je zaměstnanec klienta).

V případě, že záznam na sankčním listu neobsahuje dostatečné množství informací k postupu dle výše uvedených bodů, je třeba nalézt vždy alespoň jeden údaj vylučující shodu (např.: místo narození není na sankčním listu uvedeno, ale datum narození je jiné).

Pracovníci AML si musí dbát zvýšené pozornosti na alternativní přepis jmen cizinců (zvláště pokud je jméno přepis jména pořizován z písma odlišného od latinky). Mohammed/Muhamad nebo Gonzalez/Gonzales atd. je třeba považovat za stejné jméno.

U jmen s možností psaní ve více variantách je vhodné snížit procentní pozitivitu na záchyt na 80 %, pokud to informační systém či webová aplikace dovoluje (například na stránkách OFAC SANCTIONS je toto umožněno viz. Obrázek č. 11 s odkazem na určení shody v pohyblivém kurzoru u „minimum name score“).

Sanctions List Search

Specially Designated Nationals and Blocked Persons list ("SDN List") and all other sanctions lists administered by OFAC, including the Foreign Sanctions Evaders List, the Non-SDN Iran Sanctions Act List, the Sectoral Sanctions Identifications List, the List of Foreign Financial Institutions Subject to Correspondent Account or Payable-Through Account Sanctions and the Non-SDN Palestinian Legislative Council List. Given the number of lists that now reside in the Sanctions List Search tool, it is strongly recommended that users pay close attention to the program codes associated with each returned record. These program codes indicate how a true hit on a returned value should be treated. The Sanctions List Search tool uses approximate string matching to identify possible matches between word or character strings as entered into Sanctions List Search, and any name or name component as it appears on the SDN List and/or the various other sanctions lists. Sanctions List Search has a slider-bar that may be used to set a threshold (i.e., a confidence rating) for the closeness of any potential match returned as a result of a user's search. Sanctions List Search will detect certain misspellings or other incorrectly entered text, and will return near, or proximate, matches, based on the confidence rating set by the user via the slider-bar. OFAC does not provide recommendations with regard to the appropriateness of any specific confidence rating. Sanctions List Search is one tool offered to assist users in utilizing the SDN List and/or the various other sanctions lists; use of Sanctions List Search is not a substitute for undertaking appropriate due diligence. The use of Sanctions List Search does not limit any criminal or civil liability for any act undertaken as a result of, or in reliance on, such use.

[Download the SDN List](#)

[Sanctions List Search: Rules for use](#)

[Visit The OFAC Website](#)

[Download the Consolidated Non-SDN List](#)

[Program Code Key](#)

Lookup

<p>Type: <input type="text" value="All"/></p> <p>Name: <input type="text"/></p> <p>ID #: <input type="text"/></p> <p>Program: <input type="text" value="All"/> 561-Related BALKANS BALKANS-EO14033</p> <p>Minimum Name Score: <input type="text" value="80"/></p>	<p>Address: <input type="text"/></p> <p>City: <input type="text"/></p> <p>State/Province: <input type="text"/></p> <p>Country: <input type="text" value="All"/></p> <p>List: <input type="text" value="All"/></p> <p style="text-align: right;"> <input type="button" value="Search"/> <input type="button" value="Reset"/> </p>
--	--

Lookup Results:

Name	Address	Type	Program(s)	List	Score
------	---------	------	------------	------	-------

Obrázek 8 – Sanction search list

Zdroj: OFAC

Příkladem takového jména může být například výše uvedený Muhamad.

Mohamed	Mohammed
Mohamad	Mohammad
Muhamed	Muhammed
Muhamad	Muhammad
Mahamed	Mahammed
Mahamad	Mahammad
Muhamet	Muhammet

Obrázek 9 – Alternativní možnosti zápisu jména

Zdroj: Magazine ACAMS, Vol. 14., May 2015

Pro informační systém k vyhodnocování sankcí pak z praxe doporučujeme použít pro srovnávání jmen pomocí Levenshteinovi vzdálenosti, která umožňuje porovnat vzdálenost dvou řetězců definovaných jako minimální počet operací při vkládání, mazání a substituci takových, aby po jejich provedení byly zadané řetězce totožné. S určitým procentem shody je pak schopna přiřadit zachycené výsledky k prověření podobností jmen klientů se sankčními seznamy, i když

obsahují jinou skladbu písmen (může vzniknout při překladu z azbuky, arabštiny atd.).

3.1.2 Analýza právnických osob

AML pracovník kontroluje níže uvedené informace, jelikož více potvrzených bodů poskytuje větší jistotu:

- Společnost nemá žádnou vazbu na sankcionovaný subjekt.
- Adresa, hlavní činnost a webové stránky společnosti se liší od sankcionovaného subjektu.
- DPH / registrační číslo ze stejné země se liší.
- Propojené osoby příslušných subjektů se liší (tj. BO, LR apod.).

Pozor na zkratky použité namísto celého názvu společnosti. (Např. „DUMBO Inc.“ a „Down Under Manhattan Bridge Overpass Incorporated“ je třeba považovat za stejný název).

3.1.3 Vícečetné záchyty

Při analýze transakcí s více záchyty je třeba vzít v úvahu a vyhodnotit každý z nich zvlášť.

AML pracovník při rozhodování musí vzít v úvahu všechny záchyty tak, aby byl každý záchyt vyhodnocen a zabránilo se tak jakémukoli porušení sankcí.

3.1.4 Komentáře

Každý záchyt musí obsahovat komentář, ve kterém AML pracovník zdůvodní, jakým způsobem a proč dospěl k danému závěru jeho prošetření (tj. u sankčního záchyty je shoda / není shoda a proč).

3.1.5 Opakované transakce

V případě opakujících se transakcí, které již byly prošetřeny v minulosti, může AML pracovník využít tato minulé šetření jako podklad a zdroj informací. Každá transakce však musí mít svůj vlastní komentář.

4 Základní principy řízení systému AML/CFT

V rámci analýzy zákonných požadavků a zjištění z praxe je vypracován tento souhrn základních principů, kterými by se měla řídit každá finanční instituce. Udržováním těchto principů je možné efektivně snížit rizika spojená s problematikou AML/CFT. K těmto principům bylo přihlíženo při tvorbě veškeré uvedené metodiky v této práci.

1. Finanční instituce provádí opatření k předcházení rizika legalizace výnosů z trestné činnosti a financování terorismu jejím prostřednictvím.
2. Řízením systému AML/CFT se rozumí identifikace účastníků obchodu, politika přijatelnosti klienta, kategorizace účastníků obchodu, kontrola klienta, zjišťování podezřelého obchodu, vyhodnocování podezřelého obchodu, přijímání opatření při výskytu podezřelého obchodu, postupy ohlašování podezřelého obchodu, hodnocení rizik na základě způsobu identifikace, země původu, profilu klienta, vztahu ke konkrétnímu produktu a omezujících opatření z pohledu (mezi)národních sankcí a nastavení spolupráce s partnery finanční instituce.
3. V rámci řízení systému AML uplatňuje zásadu „Poznej svého klienta, vyhodnocuje informace zjištěné v rámci kontroly klienta vzhledem k povaze jeho činnosti a jeho rizikovému profilu“⁴³.
4. Součástí řízení systému AML/CFT je školicí program zaměstnanců k zajištění jejich informovanosti v oblasti právních povinností a metodických pokynů platných v rámci finanční instituce pro identifikaci účastníků obchodu, kontroly klienta, jeho kategorizace, způsobů zjišťování podezřelých obchodů a realizaci mezinárodních sankcí.
5. Oddělení AML není odpovědné za uzavírání ani vypořádávání obchodů a je plně nezávislé (organizačně odděleno od oddělení Interního auditu). Ve výkonu své funkce jsou nezávislí na obchodních zájmech finanční

⁴³ Ustanovení § 9 zákona č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších předpisů

instituce a výkonu jejich funkce, jejich práva a povinnosti plně odpovídá zákonným standardům.

6. Finanční instituce řídí svůj systém AML/CFT tak, aby plně respektoval právní předpisy ČR, EU a uznávané mezinárodní standardy či doporučení dohledových orgánů ČR a EU. Banka prostřednictvím oddělení AML průběžně porovnává systém řízení AML/CFT s nově přijímanými zákony, právními předpisy, standardy a doporučeními, dbá na jeho aktuálnost a zajišťuje jeho další vývoj a zlepšování.
7. Finanční instituce respektuje sankce podle zákona 69/2006 Sb., o provádění mezinárodních sankcí, zejména sankce Evropských společenství, Organizace spojených národů a OFAC.
8. Finanční instituce vždy pečlivě zvažuje všechny okolnosti dané obchodní transakce, aby dokázala určit, zdali se jedná o podezřelý obchod. Při své úvaze se finanční instituce spoléhá na údaje a podklady poskytnuté účastníkem obchodu, jakožto na informace zjištěné a ověřitelné z veřejně dostupných informačních zdrojů.
9. Finanční instituce implementuje systém k detekci podezřelých aktivit na účtech klientů za účelem odhalení podezřelých obchodů. Tento systém je ve správě oddělení AML, které je odpovědné za analýzu jeho výstupů. Oddělení AML parametry podezřelého obchodu vždy řádně specifikuje v interních směrnících finanční instituce.
10. Povinnost identifikovat a oznámit podezřelý obchod v souladu s postupy upravenými je dána všem zaměstnancům Banky. Za oznámení podezřelého obchodu nemůže být žádný zaměstnanec jakkoliv postihnut a to ani v případě, že jím oznámené jednání klienta nebude nakonec vyhodnoceno jako podezřelý obchod podléhající oznamovací povinnosti dle § 18 AML zákona.
11. Banka spolupracuje v oblasti AML/CFT s ostatními finančními institucemi v rámci skupiny v případě, že je její součástí. V případě, že nebudou

skupinové postupy uplatňovat právní standard platný v ČR, zavazuje se banka, že uplatní postupy, které budou v souladu s právními předpisy ČR.

12. Každý nový produkt finanční instituce musí být před jeho zavedením vyhodnocen oddělením AML z pohledu AML/CFT rizik.
13. Finanční instituce se zavazuje, že nebude nabízet produkty, které umožňují anonymizaci vlastníka prostředků, ani uzavírat korespondenční vztahy s finančními institucemi, které nemají skutečnou pobočku v zemi registraci, nebo nepodléhají dohledu národním bankovním regulátorem nebo obchodní vztahy s poskytovateli nákupu a prodeje virtuálních měn či kryptoměn.
14. Funkčnost systému AML/CFT je prověřována pravidelně oddělením Interního auditu a externími audity dle auditního plánu, přičemž případná auditní zjištění jsou součástí hodnotící zprávy AML předkládané každoročně statutárnímu orgánu finanční instituce.

5 Založení účtu pro fyzickou nebo právnickou osobu

5.1 Identifikace klienta (KYC)

První identifikace klienta, který je:

- a) fyzickou osobou (dále jen „FO“) nebo fyzickou osobou podnikající (dále jen „FOP“), se provádí vždy před uzavřením smluvního vztahu za fyzické přítomnosti identifikovaného,
- b) právnickou osobou (dále jen „PO“) nebo svěřenským fondem se provádí také před vznikem smluvního vztahu a za fyzické přítomnosti fyzické osoby jednající za klienta (jako příklad uvedena Příloha č. 3).

Odchýlení od tohoto pravidla doporučujeme realizovat v určených případech pouze se souhlasem odpovědného oddělení AML:

- Převzetí identifikace od jiné finanční instituce a identifikace klienta bez fyzické přítomnosti
- Zprostředkovaná identifikace notářem nebo kontaktním místem veřejné správy
- Zjednodušená identifikace a kontrola klienta v souladu s AML zákonem 'Identifikace zmocněnce, zákonného zástupce a opatrovníka'

Specifický postup identifikace je uplatňován v případě smlouvy o finančních službách uzavíraných na dálku podle § 1843 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku.

První identifikaci KYC není vhodné a nedoporučujeme provádět na základě dočasných/provizorních/náhradních průkazů totožnosti, ve výjimečných případech je toto vhodné konzultovat s AML oddělením.

5.1.1 Postup provedení první identifikaci klienta FO a FOP

V rámci první identifikace klienta, který je FO, nikoliv pak FOP, jsou identifikovány následující role:

- Klient = majitel účtu (žadatel + spolužadatel o úvěr).

- Disponenti (včetně držitelů platebních karet) a uživatelé internetového bankovníctví
- Osoby jednající jménem klienta, jestliže klient nejedná osobně
- Pokud klient nejedná osobně, tak osoby jednající jeho jménem, zmocněnec, opatrovník, dědic (vždy na základě veřejné listiny)

Zaměstnanec finanční instituce zjistí a ověří z průkazu totožnosti identifikační údaje těchto osob, včetně údajů o průkazu totožnosti a zaznamená je do systémů finanční instituce tj.:

- Všechna jména a příjmení
- Rodné číslo (pokud není přiděleno, uvádí se datum narození)
- Místo narození, státní občanství, pohlaví
- Trvalý, dočasný, přechodný pobyt
- Číslo a typ identifikačního průkazu
- Datum vydání a platnosti identifikačního průkazu
- Stát, který průkaz vydal

V případě fyzické osoby, která bude kategorizována jako riziková, je povinností zjistit i následující údaje:

- Telefonní kontakt
- E-mailový kontakt
- Údaj o zaměstnání

Jedná-li se o účet pro fyzickou osobu podnikající, ověří navíc zaměstnanec finanční instituce z originálu nebo úředně ověřené kopie živnostenského listu, z koncesní listiny nebo výpisu živnostenského rejstříku (nikoliv staršího než 6 týdnů) doplňující identifikační údaje:

- Obchodní firma, odlišující dodatek
- Identifikační číslo
- Místo podnikání
- Předmět podnikání (hlavní tři NACE kódy činností)

Dokumenty, které může finanční instituce vyžadovat k identifikaci, jsou shrnuty v Tabulce č.1.

Tabulka 1 – Přehledná tabulka požadované dokumentace

DRUH PODNIKÁNÍ	POŽADOVANÉ DOKUMENTY K OTEVŘENÍ ÚČTU FOP
Živnostník	Živnostenský list nebo koncesní listina nebo výpis ze živnostenského rejstříku nebo online výpis dostupný na adrese www.rzo.cz
Lékař, lékárník, dentista, klinický psycholog atd.	Rozhodnutí o registraci vydané Krajským úřadem, výpis z Registru poskytovatelů zdravotních služeb (RZZ), oprávnění k provozování lékárny vydané Státním ústavem kontroly léčiv (SÚKL)
Veterinární lékař, veterinární technik	Povolení k výkonu odborných veterinárních činnosti vydané Krajskou nebo Městskou veterinární správou
Patentový zástupce	Potvrzení o zápisu do rejstříku, rejstříku patentových zástupců, který vede Komora patentových zástupců
Advokát	Průkaz advokáta nebo osvědčení o zápisu do seznamu advokátů vystavené Českou advokátní komorou
Daňový poradce	Osvědčení o zápisu do seznamu daňových poradců vydané Komorou daňových poradců
Notář	Notářský průkaz nebo jmenovací listina vydaná ministrem spravedlnosti
Auditor	Dekret vydaný Komorou auditorů ČR
Exekutor	Doklad o jmenování exekutorem nebo průkaz soudního exekutora nebo rozhodnutí soudu o pověření provedením exekuce
Burzovní dohodce	Potvrzení o jmenování příslušnou burzovní komorou
Insolvenční správce	Povolení k výkonu činnosti insolvenčního správce vydané Ministerstvem spravedlnosti ČR nebo usnesení soudu o ustanovení insolvenčního správce pro daného úpadce
Tlumočník, soudní znalec	Osvědčení o zápisu znalce nebo tlumočníka vystavené Ministerstvem spravedlnosti
Dražebník	Koncese k provádění veřejných dražeb
Pojišťovací zprostředkovatel, likvidátor pojistných událostí	Osvědčení o zápisu do registru; pokud nemá přiděleno IČO, potom osvědčení likvidátora pojistných událostí
Zprostředkovatel kolektivních sporů	Doklad o zápisu do seznamu zprostředkovatelů (a rozhodců) vedeného Ministerstvem práce a sociálních věcí ČR
Rozhodce kolektivních sporů	Doklad o zápisu do seznamu rozhodců vedeného Ministerstvem práce a sociálních věcí ČR
Úředně oprávněný zeměměřický inženýr	Úřední oprávnění udělené Českým úřadem zeměměřickým a katastrálním; pro potřeby obrany státu uděluje toto povolení Ministerstvo obrany České republiky

DRUH PODNIKÁNÍ	POŽADOVANÉ DOKUMENTY K OTEVŘENÍ ÚČTU FOP
Zemědělský podnikatel	Osvědčení o zápisu do evidence samostatně hospodařících rolníků vydaného obecním úřadem obce s rozšířenou působností
Odborný lesní hospodář	Licence udělená orgánem státní správy lesů dle lesního zákona
Odpovědný pojistný matematik	Doklad o zápisu do seznamu pojistných matematiků vedeného ČNB
Osoba provádějící hornickou činnost	Rozhodnutí o povolení vydané obvodním báňským úřadem (v individuálních případech pouze ohlášení obvodnímu báňskému úřadu, pokud to v takových případech příslušné právní předpisy připouštějí)
Podnikatel v energetických odvětvích	Licence udělená Energetickým regulačním úřadem
Projektant pozemkových úprav	Úřední oprávnění udělené Ústředním pozemkovým úřadem
Provozovatel stanice měření emisí	Oprávnění udělené příslušným obecním úřadem obce s rozšířenou působností a osvědčení stanice vydané (totožným) obecním úřadem obce s rozšířenou působností
Provozovatel stanice technické kontroly	Oprávnění udělené a osvědčení vydané krajským úřadem, v jehož správním obvodu bude provozovatel stanice technické kontroly vykonávat svoji činnost
Restaurátor	Rozhodnutí o udělení povolení k restaurování vydané Ministerstvem kultury ČR
Zprostředkovatel zaměstnání	Povolení ke zprostředkování zaměstnání vydané Ministerstvem práce a sociálních věcí ČR

Součástí první identifikace klienta fyzické osoby je vždy:

a) Kontrola klienta a jeho riziková kategorizace

- Pokud se jedná o nepřijatelného klienta, odmítne zaměstnanec banky příjem takového klienta.
- Pokud se jedná o sankcionovanou osobu, odmítne provedení i jednorázového obchodu bez souhlasu oddělení AML.

- Pokud se jedná o rizikového klienta nebo klienta, který je politicky exponovanou osobou (dále jen „PEP“)⁴⁴, je možné jeho přijetí pouze po předchozím schválení oddělení AML, které se archivuje informačním systémem.
- b) Kontrola oproti sankčním seznamům a seznamům PEP u klienta a osob propojených (osob jednajících jménem klienta a disponentů) je ideálně provedena prostřednictvím bankovní aplikace, která provádí prověření na sankce (například Thomson Reuters – Webcheck). Výsledek tohoto prověření je důležité v informačním systému vždy archivovat.
 - c) Vyplnění KYC dotazníku - povinné údaje, v požadovaném rozsahu za účelem naplnění zásady "Poznej svého klienta".
 - d) Zjištění statusu FATCA⁴⁵ a CRS⁴⁶ podle regulačních požadavků.

5.1.2 Provádění identifikace zmocněnce

Pro klienty v segmentu Retail není možné založit účty na základě plné moci s výjimkou pro složení základního kapitálu nebo udělením individuální výjimky vedoucího pracovníka AML. Zmocněnec se prokazuje předložením originálu nebo úředně ověřené kopie speciální plné moci a úředně ověřeným podpisem zmocnitele (klienta). Tato plná moc musí obsahovat oprávnění jednat jménem klienta a vydefinovaný rozsah tohoto oprávnění. Oddělením příslušným k poskytnutí odborného doporučení je vždy osoba se vzděláním v oboru právních věd. Zmocněnec finanční instituci poskytne identifikační údaje zmocnitele (právnícká osoba, fyzická osoba, fyzická osoba podnikatel) doložením veřejné listiny. V případě svěřenského fondu se plná moc

⁴⁴ Ustanovení § 4 odst. 5 zákona č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších předpisů stanoví, kdo je to politicky exponovaná osoba, tzv. politically exposed person, pro což se vžila zkratka „PEP“.

⁴⁵ Foreign Account Tax Compliance Act (dále jen „FATCA“) je daňový zákon Spojených států, který požaduje po cizích finančních institucích předávat informace o účtech amerických daňových poplatníků americkému daňovému úřadu (Internal Revenue Service, IRS).

⁴⁶ Common reporting standard (dále jen „CRS“) je jednotný globální standard pro automatickou výměnu informací v daňovém styku mezi daňovými orgány jednotlivých zúčastněných jurisdikcí po celém světě. Povinnosti zjišťovat vyžádané údaje mají banky, platební instituce, obchodníci s cennými papíry i některé pojišťovny.

neakceptuje. Originál nebo úředně ověřená kopie předložené plné moci se zakládá do složky klienta.

Při identifikaci zmocněnce postupuje zaměstnanec finanční instituce obdobně jako v případě identifikace fyzické osoby. Identifikační údaje zadá do informačního systému včetně údajů ke zmocnění. Zmocněnce je vhodné identifikovat vždy pouze za osobní přítomnosti.

5.1.3 Provádění první identifikace zákonného zástupce a opatrovníka

Je-li klient zastoupen zákonným zástupcem, provádí se identifikace zákonného zástupce obdobně jako první identifikace fyzické osoby. Zákonným zástupcem nezletilého dítěte jsou oba rodiče a jednat za dítě v běžných záležitostech může každý z nich samostatně. Příbuzenský vztah mezi rodičem a dítětem zaměstnanec finanční instituce ověří z rodného listu. Opatrovníka dítěte nebo osoby, která byla zbavena způsobilosti k právním úkonům nebo jí byla způsobilost omezena, ustanovuje soud (povinnost předložit pravomocné rozhodnutí soudu).

Zákonný zástupce doloží identifikační údaje klienta (zastoupeného) průkazem totožnosti a předloží i příslušný dokument zakládající oprávnění zákonného zástupce, pokud to okolnosti vyžadují (zejména soudní rozhodnutí s vyznačenou právní mocí). Identifikační údaje zákonného zástupce zadá zaměstnanec finanční instituce do informačního systému.

Má-li mít nezletilý rovněž dispoziční právo k danému účtu, je nezbytné, aby proběhla identifikace nezletilé osoby bankou v plném rozsahu:

- a) za fyzické přítomnosti identifikovaného
- b) bez přítomnosti identifikovaného

Při identifikaci za fyzické přítomnosti identifikovaného není možné použít rodný list jako primární doklad totožnosti (lze využít pouze standardní doklad s fotografií – občanský průkaz, cestovní pas). Rodný list u nezletilých klientů lze tedy pro identifikaci použít jen v případech, kdy klient nemá dispoziční právo k účtu.

5.1.4 Postup první identifikace klienta právnické osoby

V rámci první identifikace klienta, který je právnickou osobou, jsou identifikovány následující osoby:

- a) Klient = majitel účtu, (také žadatel a spolužadatel o úvěr).
- b) Osoby oprávněné jednat jménem klienta.
- c) Osoby jednající jménem klienta a všichni disponenti. Při identifikaci těchto osob je postupováno jako při identifikaci klienta, fyzické osoby – zjišťují se všechny identifikační údaje pro fyzické osoby. První identifikaci se provádí za fyzické přítomnosti identifikovaného a identifikační údaje se ověřují z průkazu totožnosti.
- d) Všechny osoby ve vlastnické a řídicí struktuře klienta (pokud jde o řídicí strukturu, zjišťují se informace pouze do takzvané druhé úrovně, tedy v rozsahu všech členů statutárního orgánu klienta a členů statutárního orgánu mateřské (ovládající) společnosti.
- e) Skutečný majitel.

U skutečného majitele, osob ve vlastnické a řídicí struktuře klienta a osob oprávněných jednat jménem klienta zjišťují se identifikační údaje v rozsahu ke ztotožnění/ověření totožnosti z výpisu z obchodního rejstříku a Evidence skutečných majitelů. Pokud některé údaje výpis neobsahuje (země původu nebo datum narození), jsou tyto údaje získávány prostřednictvím osobu jednající jménem klienta.

Zaměstnanec finanční instituce z dokladu o existenci právnické osoby a dalších dokumentů zjistí, ověří a zaznamená potřebné údaje do určeného informačního systému:

- Obchodní název společnosti, včetně odlišujícího dodatku nebo dalšího označení. U tuzemských a zahraničních právnických osob musí být obchodní firma zapsána do informačního systému přesně tak, jak je uvedena v registru.
- Sídlo
- Identifikační číslo nebo obdobné číslo přidělované státním orgánem v zahraničí

- NACE kódy 3 hlavních a/nebo rizikových činností (podle RES)
- Všechny státy, v nichž má pobočku anebo provozovnu
- Identifikace všech osob statutárního orgánu, jednajících jménem klienta a disponentů
- Identifikační údaje osob:
 - osob oprávněných jednat za klienta,
 - osob ve vlastnické a řídicí struktuře klienta,
 - je-li členem statutárního orgánu právnické osoby jiná právnická osoba, tak základní identifikační údaje této právnické osoby, a údaje ke zjištění a ověření totožnosti fyzické osoby, která je členem statutárního orgánu této právnické osoby nebo kterou tato právnická osoby zmocnila, aby ji ve statutárním orgánu zastupovala,
 - osob, které jsou členy statutárního orgánu mateřské společnosti klienta – údaje o těchto osobách neuvedené v zákonném registru je možné získat i prohlášením statutárního orgánu, který jedná s finanční institucí a u těchto osob není třeba získávat kopie průkazů totožnosti,
 - skutečného majitele – údaje o této osobě/osobách musí zaměstnanec finanční instituce vždy ověřit z Evidence skutečných majitelů a jednoho dalšího zdroje,
 - způsob, jakým statutární orgán jedná a podepisuje listiny.

Tabulka 2 – Přehled dokumentů, které je třeba předložit k identifikaci jednotlivých typů právnických osob

TYP PRÁVNICKÉ OSOBY	DOKLADY PŘEDKLÁDANÉ FINANČNÍ INSTITUCI
Právnická osoba před zápisem do zákonné evidence	<ul style="list-style-type: none"> • společenská smlouva nebo zakládací listina nebo smlouva o zřízení
S.R.O, V.O.S., A.S., K.S., evropské sdružení	<ul style="list-style-type: none"> • výpis z obchodního rejstříku • výpis Evidence skutečných majitelů

TYP PRÁVNICKÉ OSOBY	DOKLADY PŘEDKLÁDANÉ FINANČNÍ INSTITUCI
Společenství vlastníků jednotek	<ul style="list-style-type: none"> • výpis z obchodního rejstříku (rejstřík společenství vlastníků jednotek) • Pokud tento ještě není k dispozici, identifikační údaje se ověří z notářského zápisu a společenství doloží výpis dodatečně • výpis Evidence skutečných majitelů
Spolky, ústavy (občanská sdružení, zájmová sdružení, kluby, svazy)	<ul style="list-style-type: none"> • výpis z veřejného rejstříku vedeného krajským soudem • stanovy s vyznačeným datem registrace • zápis z ustavující schůze • výpis Evidence skutečných majitelů
Politické strany a hnutí	<ul style="list-style-type: none"> • výpis z rejstříku stran a hnutí vedený Ministerstvem vnitra • stanovy s vyznačeným datem registrace u Ministerstva vnitra ČR • zápis z ustavující schůze
Círky a náboženské společnosti	<ul style="list-style-type: none"> • výpis z rejstříku evidovaných právnických osob Ministerstva kultury ČR nebo výpis z rejstříku registrovaných církví a náboženských společností nebo výpis z rejstříku svazu církví a náboženských společností • rozhodnutí o registraci od Ministerstva kultury ČR • statut, řád, stanovy
Nadace a nadační fondy	<ul style="list-style-type: none"> • výpis z veřejného rejstříku vedeného krajským soudem • statut nadace • výpis Evidence skutečných majitelů
Svěřenský fond	<ul style="list-style-type: none"> • výpis z evidence svěřenských fondů • výpis Evidence skutečných majitelů
Obce a města	<ul style="list-style-type: none"> • zápis z ustavujícího zasedání zastupitelstva včetně zápisu o volbě starosty/primátora a jeho zástupce podepsaný starostou/primátorem a ověřovateli • doklad o IČ

TYP PRÁVNICKÉ OSOBY	DOKLADY PŘEDKLÁDANÉ FINANČNÍ INSTITUCI
Kraje	<ul style="list-style-type: none"> • zápis z ustavujícího zasedání zastupitelstva včetně zápisu o volbě hejtmána a jeho náměstka podepsané hejtmánem a ověřovateli • doklad o IČ
Školy	<ul style="list-style-type: none"> • výpis z rejstříku škol a školských zařízení vedený Ministerstvem školství mládeže a tělovýchovy ČR nebo výpis z obchodního rejstříku • zřizovací listina vydaná Ministerstvem školství mládeže a tělovýchovy ČR, školským úřadem nebo jiným zřizovatelem • jmenovací dekret ředitele školy vydaný zřizovatelem
Zájmová sdružení právnických osob, Dobrovolné svazky obcí vzniklé stanovy (vzniklé do 31. 12. 2013)	<ul style="list-style-type: none"> • výpis z veřejného rejstříku vedeného krajským soudem • stanovy • zápis z ustavující schůze • výpis z veřejného rejstříku
Obecně prospěšné společnosti (vzniklé do 31. 12. 2013)	<ul style="list-style-type: none"> • výpis z veřejného rejstříku

Součástí první identifikace klienta právnické osoby je vždy:

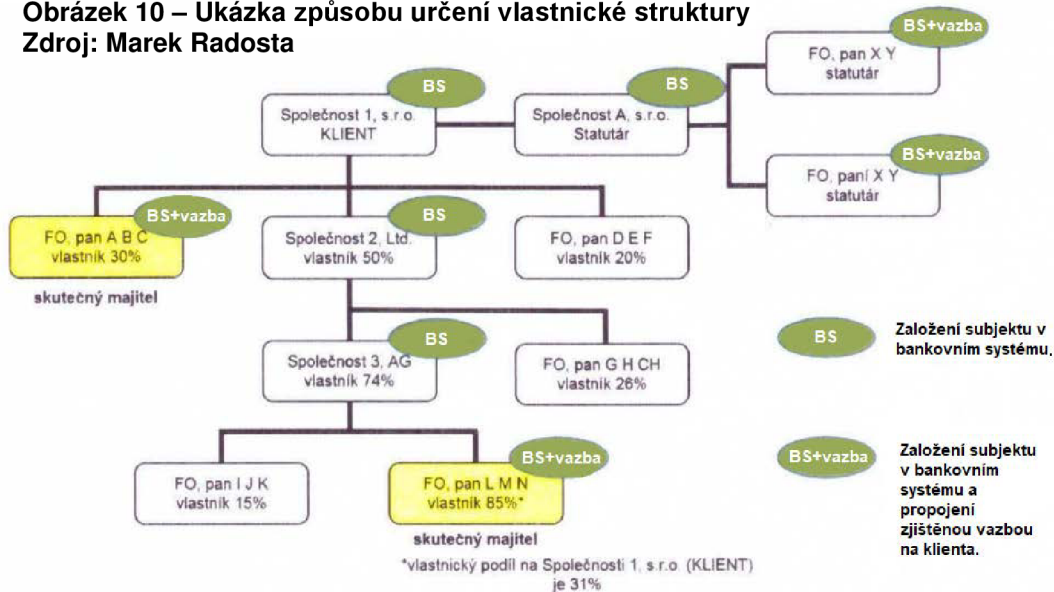
a) Kontrola klienta a jeho kategorizace, včetně označení rizikového klienta, vysoce rizikového klienta nebo klienta PEP

- Pokud se jedná o nepřijatelného klienta, odmítne zaměstnanec finanční instituce přijetí klienta. Pokud se jedná o sankcionovanou osobu, odmítne provedení i jednorázového obchodu bez souhlasu oddělení AML.
- Pokud se jedná o rizikového nebo vysoce rizikového klienta nebo klienta PEP, je možné jeho přijetí pouze po předchozím schválení oddělení AML a toto schválení je nutné archivovat pro potřeby kontroly.

Zjištění a doložení vlastnické a řídicí struktury klienta, včetně doložení všech osob, které jsou členy statutárního orgánu klienta a skutečnými majiteli právnické

osoby, svěřenského fondu, zadání jejich údajů do informačního systému a propojení jejich vazeb a rolí na společnost.

Obrázek 10 – Ukázka způsobu určení vlastnické struktury
Zdroj: Marek Radosta

- U skutečných majitelů je důležité zkoumat způsob, jakým bylo zjištěno jejich postavení ve společnosti a jakým způsobem je toto doloženo (jakou dokumentací).
- Ve vztahu ke zjišťování vlastnické struktury klienta je třeba zakládat v příslušné vazbě celý řetězec společností, který vede od klienta k jeho skutečnému majiteli (UBO).
- Vždy je prováděna kontrola oproti sankčním seznamům a seznamům PEP u klienta, jeho skutečného majitele, osob oprávněných jednat za klienta, osob jednajících jménem klienta a osob ve vlastnické a řídicí struktuře.
- Pokud jde o povinnost zjišťování řídicí struktury, za kterou jsou považovány především statutární orgány klienta, pokud tito jsou PO, tak i jejich statutárů a statutárů mateřské (ovládající) společnosti či společností.

5.1.5 Postup první identifikace klienta svěřenského fondu

Při identifikaci klienta, který je svěřenským fondem, zaměstnanec finanční instituce:

- a) Zjistí a ověří údaje z dokladu o existenci svěřenského fondu získaného z důvěryhodného zdroje.
- b) Provede identifikaci fyzické osoby, která jedná za svěřenský fond v daném obchodu nebo při vzniku obchodního vztahu.
- c) Ověří totožnost skutečného majitele z Evidence skutečných majitelů a jednoho dalšího zdroje.

Všechny takto zjištěné informace zaznamená do informačního systému.

5.1.6 Postup při zjištění nesrovnalostí v Evidenci skutečných majitelů (platí od 1. 6. 2021)

Zjistí-li zaměstnanec při provádění identifikace klienta, tedy ještě před uskutečněním obchodu nebo navázání obchodního vztahu, že údaje v Evidenci skutečných majitelů neodpovídají informacím, které klient bance předložil nebo které má banka o skutečném majiteli klienta k dispozici (dále jen „nesrovnalosti“), upozorní na toto klienta s tím, že uskutečnění obchodu nebo navázání obchodního vztahu není možné do té doby, než bude nesrovnalost odstraněna.

Zjistí-li se nesrovnalost během kontroly klienta prováděné v průběhu trvání smluvního vztahu, upozorní na to poradce prokazatelně klienta (doporučeným dopisem, datovou schránkou atd.), zaslaným na uvedenou adresu v informačním systému, nebo telefonicky za předpokladu, že je telefonický hovor s klientem nahráván.

Neodstraní-li nebo nevyvrátí-li klient nesrovnalost do 14 dnů od upozornění podle předchozího odstavce, informuje určený zaměstnanec klienta oddělení AML, který oznámí do 30 dnů nesrovnalost soudu příslušnému k řízení o nesrovnalosti podle zákona upravujícího evidenci skutečných majitelů⁴⁷. Veškerá komunikace dle tohoto článku, jakož i podání soudu se doporučuje ukládat do informačního systému.

⁴⁷ Ustanovení § 42 zákona č. 37/2021 Sb., o evidenci skutečných majitelů

5.1.7 Identifikace protistrany

Identifikaci protistrany na finančních trzích (zejména banky či ostatní úvěrové instituce) zajišťují většinou v rámci finanční instituce oddělení zabývající se těmito problematikami:

- Oddělení obchodního a exportní financování
- Korporátní a investiční bankovníctví
- Oddělení plateb
- Pokladna

(pozn. označení těchto oddělení a jejich úkoly v jednotlivých finančních institucích se mohou lišit)

Podmínky identifikace protistrany jsou:

- a) Zjištění identifikačních údajů prostřednictvím AML dotazníku v následujícím rozsahu: název protistrany, sídlo protistrany, identifikační číslo protistrany, jména osob, které jsou statutárními orgány, vlastnická struktura.
- b) Ověření, zda má protistrana zapsané a skutečné sídlo ve stejném státě a zda není registrována, či nepůsobí v oblastech, které nedostatečně uplatňují opatření proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, nebo jsou z jiného důvodu bankou považovány za rizikové.
- c) Ověření, zda její obchodní činnost a vlastnická struktura jsou transparentní a zda je držitelem licence pro daný druh činnosti a kdo je jejím regulátorem.
- d) Zjištění, zda dostatečně aplikuje pravidla boje proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu prostřednictvím AML dotazníku.
- e) Zjištění statusu FATCA a CRS.
- f) V případě, že se jedná o korespondenční vztah, zajišťuje se souhlas představenstva na základě předchozího stanoviska oddělení AML.

5.1.8 Identifikace partnerů a zprostředkovatelů

Identifikaci partnerů a zprostředkovatelů provádí většinou obchodní oddělení odpovědné za tuto spolupráci. Spolupráce s partnery při zprostředkování prodeje produktů. Identifikace partnerů a zprostředkovatelů probíhá stejným způsobem jako u fyzických osob podnikatelů a právnických osob.

5.1.9 Identifikace jednorázového klienta

KYC informace klienta (vč. jednorázového klienta) musí být vždy identifikovány před uzavřením obchodu, pokud se jedná o:

- a) obchod přesahující částku 1 000,- EUR nebo ekvivalent v jiné měně, nebo obchod, kdy je zřejmé, že hodnota obchodu překročí částku 1 000,- EUR nebo ekvivalent v jiné měně,
- b) obchod prováděný za nestandardních okolností nebo naplňující znaky podezřelého obchodu,
- c) přijetí šeku či směnky v jakékoliv hodnotě,
- d) platební příkaz nad 1 000,- EUR nebo ekvivalent v jiné měně,
- e) směnárenskou transakci nad 1 000,- EUR nebo ekvivalent v jiné měně,
- f) vklad na základě smlouvy o jiném způsobu provádění vkladů na účty apod.

Zaměstnanec finanční instituce zjišťuje identifikační údaje včetně údajů o průkazu totožnosti a tyto zaznamená u pokladní transakce vložením do bankovního informačního systému. Před provedením obchodu klienta, který není evidován v informačním systému, se provede ověření v aplikaci na prověření sankcí, které se pro účel kontroly včetně schválení oddělením AML ideálně také uloží k pokladnímu dokladu.

U obchodů v hodnotě 15 000,- EUR a vyšší nebo u jednotlivých obchodů, pokud je zřejmé, že dosáhnou hodnoty 15 000,- EUR a vyšší, dále u každého obchodu, který je realizován osobou PEP nebo osobou, jejíž státní příslušnost nebo pobyt jsou ve vysoce rizikové zemi, nebo který naplňuje znaky podezřelého obchodu, je nutno provést kontrolu klienta.

V rámci identifikace jednorázového klienta je vždy identifikována fyzická osoba realizující obchod. Pokud realizuje například hotovostní vklad jménem právnické osoby, potom musí být zjištěny, ověřeny a zaznamenány také identifikační údaje této právnické osoby. Tuto právnickou osobu je vhodné prověřit aplikací na zjišťování sankčních prvků.

5.1.10 Identifikace předložitele platebního příkazu

U předložitele platebního příkazu v hodnotě přesahující 1 000,- EUR identifikuje zaměstnanec finanční instituce předložitele a jeho identifikační údaje se doporučuje zaznamenat na rubovou stranu platebního příkazu, když je to možné. Pokud se jedná o osobu evidovanou v informačním systému, poznamená jméno, příjmení a jeden z následujících údajů: rodné číslo, datum narození nebo klientské číslo.

5.1.11 Ověření totožnosti klientů banky

U již identifikovaných klientů evidovaných v informačním systému se při dalších obchodech neprovádí identifikace, ale pouze ověření totožnosti, které po přímém kontaktu s klientem se skládá z následujících podmínek, které doporučeno prověřit:

- a) **ověření shody podoby** klienta s vyobrazením v průkazu totožnosti,
- b) **porovnání identifikačních údajů** v průkazu totožnosti a v informačním systému, případné aktualizaci,
- c) **ověření podpisu** dle podpisového vzoru (pokud daný produkt takové ověření umožňuje).

Při ověření totožnosti přímým kontaktem s klientem jsou jako průkaz totožnosti akceptovány kromě pasu a občanského průkazu či identifikační karty také řidičský průkaz, zbrojní průkaz či jiný doklad vydaný státním orgánem⁴⁸, v němž jsou uvedeny identifikační údaje a fotografie.

⁴⁸ Další příklady jsou uvedeny v databázi PRADO dostupné na <https://www.consilium.europa.eu/prado/cs/prado-start-page.html>

Pokud je klient veden v informačním systému, archivuje pokladník bankovní údaje postupem stanoveným oddělením AML.

Při nepřímém kontaktu s klientem je vždy ověřena kombinace podpisového vzoru, depešového (bezpečnostního) klíče nebo autentizačního kódu nebo hesla, to dle možností uvedené banky a spolu s jedním z dalších údajů dle nastavení konkrétního produktu:

- a) jméno a příjmení nebo název u PO,
- b) číslo účtu nebo jiný jednoznačný znak.

Poskytování klientských informací po telefonu lze doporučit vhodně v každé bance upravit v interní směrnici a systémech tak, aby byla zaručena klientská bezpečnost.

5.2 Speciální postupy identifikace bez přítomnosti klienta

Jednotlivé způsoby identifikace je nutné korektně zaznamenat do informačního systému. V případě, že probíhá identifikace bez přítomnosti klienta, vybere pracovník finanční instituce zakládající nového klienta jeden z následujících způsobů identifikace.

5.2.1 Převzetí identifikace od jiné úvěrové nebo finanční instituce

Identifikace klienta, zjištění informací o účelu obchodu a zjištění vlastnické a řídicí struktury klienta a totožnosti jeho skutečného majitele nemusí být bankou provedeny v odůvodněných případech se souhlasem oddělení AML, pokud identifikace a kontrola klienta byly provedeny v souvislosti se vznikem obchodního vztahu jinou finanční nebo úvěrovou institucí se sídlem v některém členském státě EU, nebo v případě, že byla identifikace provedena finanční institucí v rámci skupiny banky v případě, že v rámci struktury společnosti takové finanční instituce existuje. Tento postup nelze využít u jednorázových klientů.

Pro tento postup je nutné:

- a) zaslat čitelné kopie dokladů elektronickou cestou,
- b) finanční instituce musí získat informace o identifikaci klienta, účelu a zamýšlené povaze obchodního vztahu, vlastnické a řídicí strukturu klienta a totožnosti jeho skutečného majitele nejpozději před vznikem obchodního vztahu nebo před uskutečněním obchodu mimo obchodní vztah. Dále musí mít finanční instituce zajištěno, aby ji úvěrová nebo finanční instituce nebo osoba, která identifikaci nebo zjištění příslušných údajů provedla, na vyžádání poskytla související dokumenty a kopie příslušných dokladů, a to bez zbytečného odkladu,
- c) oddělení AML zkontroluje správnost a úplnost doručených dokumentů a identifikačních údajů, provede ověření finanční instituce a předávajícího zaměstnance a pokud nemá pochybnosti o dodržení zákonných požadavků, povolí písemným rozhodnutím identifikaci převzít. Tento postup není vyžadován u klientů, na jejichž přijetí se podílí většinou oddělení trade finance / export finance.

5.2.2 Postup banky v případě zprostředkované identifikace provedené notářem nebo kontaktním místem veřejné správy

Pokud brání identifikaci klienta standardním způsobem vážné důvody, může se souhlasem oddělení AML identifikaci provést notář nebo kontaktní místo veřejné správy⁴⁹ sepsáním veřejné listiny o provedené identifikaci, která obsahuje následující údaje:

- a) kdo, pro kterou povinnou osobu a pro jaký účel identifikaci provedl,
- b) všechny identifikační údaje klienta včetně údajů o průkazu totožnosti,

⁴⁹ Czech POINT – je český státní projekt, v jehož rámci obecní úřady s rozšířenou působností, krajské úřady, notáři a další právnické osoby mohou lidem ověřovat listiny, výpisy z katastru nemovitostí, z rejstříku trestů či živnostenského rejstříku.

- c) osvědčení prohlášení identifikované fyzické osoby, osoby jednající jménem právnické osoby nebo zástupce identifikované osoby o účelu provedené identifikace, popřípadě o výhradách k ní,
- d) místo a datum sepsání listiny, místo a datum, kde a kdy k identifikaci došlo, jsou-li odlišná,
- e) podpis toho, kdo provedl identifikaci, otisk úředního razítka a pořadové číslo evidence listin o identifikaci,
- f) povinnou přílohou veřejné listiny je čitelná kopie těch částí dokladů použitých k identifikaci, na kterých jsou uvedeny identifikační údaje klienta a druh a číslo průkazu totožnosti, stát, popřípadě orgán, který jej vydal, doba jeho platnosti, případně také kopie plné moci, pokud je tímto způsobem (veřejnou listinou) prováděna také identifikace zmocněnce, a kopie žádosti, pokud byla podána písemně – tyto přílohy musejí být pevně spojeny s listinou o identifikaci a klient zajistí její doručení bance. Na žádost klienta zajistí notář nebo kontaktní místo veřejné správy doručení veřejné listiny včetně příloh bance do její datové schránky.

5.2.3 Postup banky v případě identifikace klienta partnerem nebo zprostředkovatelem

Provádí-li partner nebo zprostředkovatel v rámci realizace obchodu identifikaci klienta, odpovídá oddělení, které s partnerem spolupracuje, za to, že partner provede identifikaci klienta v souladu se smlouvou o nevýhradním obchodním zastoupení. Partner je ze strany finanční instituce seznámen s požadovaným rozsahem identifikačních údajů, způsobem provedení identifikace, s náležitostmi identifikačních dokladů a kontroluje, zda partner identifikaci provedl.

Po předání identifikačních údajů klienta finanční instituci zaměstnanec odpovědný za identifikaci v daném obchodu a kontrolu úplnosti identifikačních a jiných údajů provede zadáním údajů klienta do informačního systému automatickou kontrolu, zda se nejedná o osobu, vůči níž ČR uplatňuje mezinárodní sankce, a zda osoba není PEP. V případě, že identifikace nebyla provedena v souladu se zákonnými požadavky, nebo má-li zaměstnanec

finanční instituce pochybnosti o správnosti a pravdivosti identifikačních údajů, odmítne založení klienta.

5.2.4 Postup banky v případě identifikace klienta bez fyzické přítomnosti

U vyjmenovaných bankovních produktů, které nejsou samy o sobě hodnoceny jako rizikové (například spořicí účet, běžný účet v CZK) lze přistoupit k identifikaci klienta bez fyzické přítomnosti klienta – jedná se o specifický postup, který je nastaven v rámci e-shopu finanční instituce, byl odsouhlasen oddělením AML pro klienty – fyzické osoby.

Klienti, u nichž takto proběhla první identifikace, aniž by se dostavili na pobočku banky, by měli být ideálně speciálně označeni v informačním systému tak, aby každý pracovník AML viděl tento způsob identifikace ihned při otevření klientské složky.

Podmínkou otevření účtu je:

- a) doručení kopie průkazu totožnosti a dalších podpurných dokladů obsahujících požadované identifikační údaje, přičemž kopie dokladů musí být pořízeny takovým způsobem, aby příslušné údaje byly čitelné a byla zajištěna možnost jejich uchování, a musí obsahovat i kopii vyobrazení identifikované fyzické osoby v průkazu totožnosti v takové kvalitě, aby umožňovala ověření shody podoby,
- b) finanční instituce uzavře s klientem o tomto obchodu nebo obchodním vztahu smlouvu, jejíž obsah bude zaznamenán v textové podobě,
- c) klient hodnověrným způsobem prokáže existenci platebního účtu vedeného na jméno klienta u úvěrové instituce nebo u zahraniční úvěrové instituce působící na území členského státu Evropské unie nebo státu tvořícího Evropský hospodářský prostor,
- d) první potvrzující platba bude provedena klientem prostřednictvím účtu podle písmene b) tohoto odstavce,

- e) umožňuje-li to daný platební systém, bude tuto platbu doprovázet informace o účelu identifikace a označení povinné osoby, spolu se jménem a příjmením fyzické osoby, která dala platební příkaz k provedení platby podle písmene c).

5.2.5 Zjednodušená identifikace a kontrola klienta

Zjednodušená identifikace a kontrola klienta jsou možné pouze v případech stanovených AMLZ, a to s písemným souhlasem oddělení AML ve vztahu k rizikovým kategoriím klientů, obchodních vztahů, produktů nebo obchodům s potenciálně nižším rizikem zneužití pro legalizaci výnosů z trestné činnosti nebo financování terorismu, pokud:

- a) je jejich nižší rizikovost řádně odůvodněna v hodnocení rizik, nejsou označeny jako rizikové v hodnocení rizik na úrovni České republiky,
- b) nejsou naplněny podmínky pro provedení zesílené identifikace a kontroly klienta.

V případě, že jsou splněny výše uvedené podmínky a současně klient (případně poskytovaný produkt či obchod) nepředstavuje zvýšené riziko, osoba provádějící identifikaci zajistí vhodným způsobem pouze identifikační údaje.

5.3 Aktualizace a archivace identifikačních údajů klienta

Banka archivuje a aktualizuje informace včetně získaných dokumentů pro účely identifikace a kontroly klienta následujícím způsobem.

5.3.1 Aktualizace při přímém kontaktu s klientem

Zaměstnanec banky v průběhu trvání smluvního vztahu a při obchodu podléhajícímu identifikační povinnosti kontroluje platnost a úplnost údajů

zjišťovaných při identifikaci a dále, zda nevypršela platnost průkazu předloženého při identifikaci, popř. nastala jiná změna v údajích klienta.

- U právnické osoby ověřuje zaměstnanec, zda se shodují údaje o názvu, sídlu a členech statutárního orgánu.
- U fyzické osoby klienta nebo fyzické osoby jednající jménem klienta ověřuje zaměstnanec (vč. pracovníků pokladen) aktuálnost informací v interních systémech banky oproti předloženému dokladu totožnosti.

Pokud je zjištěna změna některého z identifikačních údajů, provede zaměstnanec znovu identifikaci a změny zaznamená do informačního systému. Nové identifikační doklady naskenuje a uloží do informačního systému do příslušné složky klienta.

5.3.2 Aktualizace na základě upozornění některého z bankovních systémů

V případě automatického upozornění na ukončenou platnost dokladu totožnosti, na jehož základě banka provedla identifikaci klienta, vyzve zaměstnanec klienta telefonicky, e-mailem nebo dopisem zaslaným na korespondenční adresu uvedenou v informačním systému a požádá o doložení platného dokladu totožnosti. Nové kopie dokladů totožnosti stávajících (již identifikovaných) klientů lze přijmout i bez fyzické přítomnosti klienta.

Pokud je zjištěna změna některého z identifikačních údajů, provede zaměstnanec znovu identifikaci klienta a změny zaznamená do informačního systému. Nové identifikační doklady naskenuje a uloží do složky klienta.

5.3.3 Aktualizace z podnětu klienta

Povinnost ohlašování změn a aktualizace identifikačních údajů je dána všem klientům banky ve Všeobecných obchodních podmínkách. Všechny změny identifikačních údajů musejí být doloženy příslušným dokumentem – u fyzických osob zejména průkazem totožnosti, u právnických osob výpisem z obchodního

rejstříku nebo jiným dokumentem, který prokazuje takovou změnu. Dle nového Občanského zákoníku má zápis do OR u většiny změn pouze deklaratorní charakter a tedy změny jsou účinné již před jejich zápisem. Pokud jsou změny dokládány ze strany klienta jiným dokumentem, než je aktuální výpis z obchodního rejstříku, je pro jejich zápis do informačního systému vhodné schválení z právního oddělení finanční instituce tak, aby dokumenty byly uznatelné z hlediska práva.

5.3.4 Uchovávání a archivace identifikačních údajů

Identifikační údaje a další získané údaje, informace o plátcí doprovázející převod peněžních prostředků, kopie dokladů předložených k identifikaci, byly-li pořizovány, údaje o tom, kdo a kdy provedl identifikaci klienta, originál nebo ověřená kopie plné moci, veřejná listina a obdobné dokumenty jsou uchovávány v souladu s požadavky AMLZ po dobu 10 let od ukončení vztahu s klientem nebo s jednorázovým klientem.

Tato lhůta počíná běžet prvním dnem kalendářního roku následujícího po roce, ve kterém byl proveden poslední úkon obchodu známý bance. Banka neposkytuje informace o zpracování osobních údajů (za účelem plnění povinností podle AMLZ vyjma obecných informací před navázáním obchodního vztahu (provedení obchodu) o nutnosti tyto informace zpracovávat z titulu „AML zákona“. Tato lhůta přímo vychází ze zákonné povinnosti banky, uvedených 10 let se sice vztahují na obchody klienta, které přesáhli 10 000 EUR, u obchodů s nižší částkou je možné uchovávat dokumenty pouze 5 let. Vzhledem ke zkušenostem je doporučováno tuto lhůtu držet u všech klientů, pokud je toto odůvodnitelné zpracování na základě oprávněného zájmu správce dle GDPR.

Z tohoto důvodu nemohou být uplatněna některá práva ze strany klientů s odvoláním na GDPR. Jedná se zejména o:

- Právo na výmaz nebo tzv. „být zapomenut“.
- Právo na přístup k osobním údajům (v případech povinnosti mlčenlivosti definovaných „AML zákonem“).

Po uplynutí lhůty stanovené pro uchování identifikačních údajů a dokladů získaných pro účely identifikace a kontroly klienta budou vymazány tyto informace ze systémů, včetně zničení příslušných dokumentů z fyzických složek, byly-li takto získány.

6 KONTROLA A ZESÍLENÁ KONTROLA KLIENTA

Kontrola klienta je proces, v rámci kterého banka zjistí od klienta (případně také z dostupných veřejných zdrojů) veškeré informace potřebné pro kategorizaci klienta a vyhodnocení rizika možné legalizace výnosů z trestné činnosti nebo financování terorismu, a to zejména na základě způsobu identifikace, původu klienta, typu poptávaného produktu, původu prostředků/zdroje majetku, celkového profilu klienta (fyzická osoba / typ právnické osoby, předmět podnikání, zamýšlená povaha obchodního vztahu / obchodu, destinace plánovaných transakčních toků – včetně jejich výše, prověření sankcí).

U klientů zařazených do kategorie PEP a vysoce rizikových klientů provádí banka takzvanou zesílenou identifikaci a kontrolu klienta.

Záznamy o veškerých krocích uskutečněných v rámci identifikace a kontroly klienta, včetně informací o případných obtížích souvisejících s těmito kroky, zaznamenává banka do informačního systému.

Kontrola klienta zahrnuje zejména:

- a) Získání a vyhodnocení informací o účelu a zamýšlené povaze obchodu nebo obchodního vztahu (tzn. zjištění informací o způsobu využívání konkrétního požadovaného produktu) a informace o povaze podnikání klienta.
- b) Zjištění totožnosti skutečného majitele a přijetí opatření k ověření a jeho totožnosti z důvěryhodných zdrojů s tím, že v případě, že klient podléhá povinnosti zápisu do Evidence skutečných majitelů nebo obdobného registru, ověří banka skutečného majitele vždy alespoň z této evidence nebo obdobného registru a jednoho dalšího zdroje, a zjištění, zda skutečný majitel není PEP nebo osobou, vůči níž ČR uplatňuje mezinárodní sankce podle zákona o provádění mezinárodních sankcí.
- c) V případě, že je klientem právnická osoba nebo svěřenský fond, zjištění vlastnické a řídicí struktury klienta a zjištění, zda osoba v této struktuře není osobou, vůči níž ČR uplatňuje mezinárodní sankce podle zákona o provádění mezinárodních sankcí.

- d) Získání informací potřebných pro účely průběžného sledování obchodního vztahu a obchodů klienta, jejich přezkoumávání, zda jsou v souladu s informacemi vyplněnými v KYC dotazníku, které klient sdělil před vznikem smluvního vztahu, a v souladu s jeho podnikatelským či rizikovým profilem,
- e) Přezkoumávání zdrojů peněžních prostředků nebo jiného majetku, kterého se obchod nebo obchodní vztah týkají.
- f) V rámci obchodního vztahu s politicky exponovanou osobou zjištění původu jejího majetku.
- g) Jakékoliv další informace, které banka považuje za důležité pro posouzení možného rizika legalizace výnosů z trestné činnosti a financování terorismu.

Je-li v průběhu kontroly klienta zjištěna okolnost nasvědčující realizaci podezřelého obchodu, zaměstnanec finanční instituce oznámí tuto skutečnost neprodleně oddělení AML.

6.1 Kontrola před vznikem smluvního vztahu

Kontrola klienta před vznikem smluvního vztahu je nedílnou součástí první identifikace klienta. Požadované informace ukládá zaměstnanec provádějící kontrolu (nebo jím pověřená osoba) do elektronického KYC dotazníku v informačním systému před založením klienta.

Pokud klient odmítne sdělit požadované informace, zaměstnanec odmítne uskutečnit obchod / navázat obchodní vztah, klient se stává nepřijatelným. Zároveň zaměstnanec informuje oddělení AML stanoveným způsobem. Kontrola, zda klient není osobou, proti níž jsou uplatňovány mezinárodní sankce, by měla být ideálně zajištěna automaticky informačním systémem.

Tyto automatické kontroly se doporučují i pro všechny propojené osoby ve vztahu ke klientovi (zejména skutečný majitel, osoba ve vlastnické struktuře, osoba jednající jménem klienta, nejednající statutární orgán, prokurista,

disponent) – výsledek kontroly je vždy archivován, včetně rozhodnutí oddělení AML (bylo-li manuální posouzení AML pracovníkem vyžadováno).

6.1.1 Kontrola standardního klienta

V rámci opatření uplatňovaných vůči klientovi se standardním rizikovým profilem postačí získání základních informací. Nad toto je důležité zajistit, aby měla banka vždy dostatek informací k posouzení rizika spojeného s klientem, obchodem nebo obchodním vztahem, k provedení správné kategorizace a aby byla schopna identifikovat případný podezřelý obchod, proto je nutné získat co nejdetailnější rozsah těchto informací a ty řádně poznačit do informačního systému.

6.1.2 Kontrola rizikového klienta

U kategorie rizikových klientů je nutné se v každém případě zaměřit (nad rámec informací zjišťovaných u standardních klientů), zda kromě faktoru, který zvyšuje rizikovost klienta (nejčastěji původ v rizikové zemi, rizikový předmět podnikání nebo právní forma), existují poznatky, které by mohly vést k podezřelému obchodu a klienta kategorizovat jako nepřijatelného.

Může se jednat o demonstrativní výčet následujících situací:

- Klient právnická osoba má sídlo na virtuální adrese.
- Klient právnická osoba je nově založena, případně s minimálním základním kapitálem.
- Nízký či naopak vysoký věk klienta.
- Získané informace o způsobu využívání účtu vyvolávají podezření.
- Nejasný či nelogický původ prostředků/zdroj majetku použitý v daném obchodu / obchodním vztahu či požadavek na poskytnutí produktu bez zjevného ekonomického důvodu.
- Klient je v doprovodu třetí osoby, která za něj jedná.
- Obratově se jedná o klienta spadajícího pod jiný segment, než jaký dané profit-centrum / oddělení běžně vyřizují.

- Klient fyzická osoba má bydliště na obecním úřadě.
- Klient fyzická osoba je velmi zanedbaného vzhledu.
- Předložené dokumenty vyvolávají pochybnosti o své pravosti.
- Vlastnická struktura vede mimo EU/EHP (zejména do států tzv. bývalého východního bloku).
- Klient není schopen doložit skutečného majitele důvěryhodným dokumentem.
- Předmětem podnikání je nákup/prodej či pronájem nemovitostí, případně velkoobchod se dřevem, zemědělskými produkty nebo jinými komoditami nebo poradenství v jakékoliv sféře (např. marketing / advertising, IT služby, průzkum trhu), obecně poskytování služeb těžko vyčíslitelné hodnoty.
- Jiný poznatek, který zaměstnanci banky vyvolá pocit nedůvěry v klienta.

6.1.3 Kontrola vysoce rizikového klienta

U kategorie vysoce rizikových klientů je účelné uplatňovat další postupy zesílené kontroly nad rámec technických opatření v interních systémech banky, zjišťování informací jako u kategorie standardních a rizikových klientů a prováděných operativních, periodických a manažerských kontrol. Oddělení AML může vznést požadavek na uplatnění některého z následujících opatření nebo jejich kombinaci:

- a) Zesílené monitorování obchodního vztahu a obchodů v rámci obchodního vztahu, např. manuálním zpracováním plateb oddělením, které se zabývá zahraničním a tuzemským platebním stykem.
- b) Širší rozsah požadovaných informací nad rámec údajů vyplňovaných v KYC dotazníku v informačním systému (např. uvedení majitelů s nižším procentem podílu na klientovi než standardních 25 %) o:
 1. osobě klienta a skutečném majiteli
 2. vlastnické a řídicí struktury klienta, který je právnickou osobou
 3. zamýšlené povaze obchodního vztahu nebo realizovaného obchodu

4. zdroji peněžních prostředků a jiného majetku klienta a skutečného majitele.
- c) Schválení navázání obchodního vztahu nebo k jeho pokračování nebo provedení obchodu v rámci obchodního vztahu i mimo něj zaměstnancem, jehož funkční zařazení je o úroveň vyšší (tj. vedoucím pobočky/oddělení) než je zařazení zaměstnance podílejícího se na předmětném obchodu, případně vedoucím oddělení AML nebo statutárním orgánem (představenstvem) finanční instituce.
 - d) Omezení přístupu k některým produktům a službám.
 - e) Požadavek na provedení první platby z účtu vedeného na jméno klienta u úvěrové instituce v ČR, EU nebo ve třetí zemi, jejíž standardy v oblasti prevence AML/CMT jsou na rovnocenné úrovni s požadavky práva EU.
 - f) Ověřování získaných informací z více důvěryhodných zdrojů.
 - g) Jiná odpovídající opatření definovaná individuálně dle typu klienta, obchodního vztahu, nabízeného produktu apod.

Je-li u vysoce rizikového klienta identifikován rizikový faktor:

- některá ze zemí původu klienta je vysoce rizikovou zemí,
- klient realizuje transakce do vysoce rizikových zemí,

provádí finanční instituce vždy opatření uvedená výše v písmenech a) až c) a bodu f) a g) tohoto odstavce.

6.1.4 Kontrola politicky exponované osoby (PEP)

Klient s příznakem PEP je automaticky považován za vysoce rizikového klienta. S takovým klientem může být uzavřen obchodní vztah až po souhlasu vedoucího oddělení AML. Spolu se žádostí o schválení takového klienta zašle zaměstnanec získané informace k původu prostředků a jiného majetku klienta a skutečného majitele.

Zaměstnanec má povinnost u každého klienta zjišťovat a zaznamenávat, zda není politicky exponovanou osobou. Tuto informaci zjišťuje většinou

zaměstnanec v rámci činnosti na prověřování sankcí, jelikož informace o těchto osobách jsou součástí těchto databází:

- a) prostřednictvím aplikace na prověřování sankcí po zadání požadovaných údajů automaticky do informačního systému,
- b) vlastním šetřením např. za využití otevřených zdrojů informací apod.,
- c) využitím vnitrostátního seznamu funkcí PEP (Příloha č. 4),
- d) písemným prohlášením klienta při identifikaci na počátku obchodu/obchodního vztahu.

Výsledek z procesu zjišťování klienta PEP má být co nejvíce důvěryhodný. Zaměstnanec banky proto vždy musí kombinovat alespoň dvě výše uvedené způsoby zjišťování PEP.

Výsledek zaměstnanec pro účely kontroly zaznamenává do informačního systému. Ten bývá systémově automaticky propisován do rámcové smlouvy s klientem. V případě banky nebo obchodního vztahu, u kterého není rámcová smlouva součástí smluvní dokumentace, je nutné vyhotovit čestné prohlášení, které se stane jednou z příloh.

Pokud je osobou PEP jiná osoba, než je majitel účtu (nejednající statutární orgán, osoba jednající jménem klienta, skutečný majitel PO, disponent), jedná se o rizikový faktor a majitel účtu musí být na základě tohoto faktoru označen jako vysoce rizikový klient (toto pravidlo nebývá uplatňováno pro municipality).

6.1.5 Kontrola poskytovatelů platebních služeb

Pro úvěrové instituce, kterými jsou banky a spořitelní družstva, je standardní postup pro rizikové klienty následující. V případech, kdy je evidováno zvýšené riziko, a současně vstupuje-li banka s jinou úvěrovou institucí do obchodního vztahu, který by mohl být považován za korespondenční vztah. Musí být v těchto případech splněny následující podmínky, které jinak platí pro ostatní finanční instituce poskytující platební služby (podle zákona č. 370/2017 Sb., o platebním styku). Tito poskytovatelé jsou automaticky považováni za vysoce rizikové klienty.

I. Základní informace o klientovi

Klient předá finanční instituci kromě identifikačních dokladů a informací o vlastnické struktuře další informace za účelem provedení identifikace a kontroly klienta, které pověřený zaměstnanec vyhodnotí následujícím způsobem:

- Stát, název a adresa regulátora, který vydal licenci, přičemž klient musí operovat (vést společnost a být fyzicky přítomen) ze státu, ve kterém licenci obdržel (jinak osoba shell bank⁵⁰), a tento stát musí uplatňovat opatření proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu alespoň rovnocenná požadavkům práva Evropské unie⁵¹. Vysoce rizikové a nepřijatelné státy jsou automaticky vyloučeny.
- Pokud klient nemá licenci ČNB, doloží mít její pasportizaci, jinak zaměstnanec zjistí z veřejně dostupných informací, jaká je kvalita dohledu, kterému poskytovatel platebních služeb podléhá.
- Informaci, že klient neumožňuje využívání služeb poskytovateli platebních služeb, který nenaplnuje podmínky prvního odstavce.
- Činnosti patrné z licence, ke kterým je klient oprávněn, a vyhodnocení zaměstnance oproti požadované službě, kterou klient požaduje, a službám, které klient uvedl, že běžně poskytuje.
- Vyplněné AML dotazníky a systém vnitřních zásad klienta, který bude obsahovat:
 - a) KYC procesy,
 - b) procesy pro detekci a hlášení podezřelých obchodů,
 - c) hodnocení rizik.

⁵⁰ Shell banka je finanční instituce, která nemá fyzickou přítomnost v žádné zemi. Například v USA předpis PATRIOT Act výslovně zakazuje takové instituce, s výjimkou fiktivních bank, které jsou přidružené (pod kontrolou) banky, která má fyzickou přítomnost v USA, nebo pokud zahraniční fiktivní banka podléhá dohledu bankovního orgánu v zemi mimo USA, který reguluje přidruženou depozitní instituci, družstevní záložnu nebo zahraniční banku.

⁵¹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/849 ze dne 20. května 2015 a předcházení využívání finančního systému k praní peněz a financování terorismu, o změně nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 648/2012 a o zrušení směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/60/ES a směrnice Komise 2006/70/ES, obecně známa jako tzv. „AML směrnice“, která je implementována do lokálního „AML zákona“.

Zaměstnanec vyhodnotí schopnosti poskytnout tyto informace na vyžádání, jakož i schopnosti poskytování informací o plátcích a příjemcích při převodech peněžních prostředků a tyto informace předá oddělení AML k posouzení.

II. Podmínky přijetí klienta stanovené oddělením AML

K navázání korespondenčního vztahu musí vydat souhlas statutární orgán (představenstvo) finanční instituce, tj. je požadováno schválení představenstva banky.

- Přílohou žádosti zaslané na představenstvo je tzv. „AML posouzení“, které popisuje hlavní rizika navázání korespondenčního vztahu s poskytovatelem platebních služeb.
- Podmínkou vystavení „AML posouzení“ je vyhotovení konsolidovaného memoranda pověřeným zaměstnancem, které popisuje informace zjištěné během identifikace a kontroly klienta. Oba dokumenty slouží jako podklad pro odpovědné rozhodnutí představenstvem finanční instituce.
- Je-li to možné a odpovídá-li tomu struktura obchodního vztahu, klient bude dopředu dávat k posouzení pověřenému zaměstnanci seznam svých klientů („clients of client“), u kterých požaduje zasílání plateb v jejich prospěch, či klientů, kteří budou iniciovat platby prostřednictvím poskytovatele platebních služeb požadující navázání korespondenčního vztahu.
- Seznam klientů bude obsahovat kromě jména a adresy uvedených subjektů popis činnosti, případně další údaje (např. webové stránky).
- Pověřený zaměstnanec vyhodnotí na základě získaných informací a vlastního šetření (např. z veřejných zdrojů) přijatelnost subjektů na seznamu klientů („clients of client“), přičemž „risk appetite“, neboli míra přijatelnosti v závislosti na rizikovosti klienta, bude vyhodnocována pověřeným zaměstnancem u subjektů na seznamu klientů obdobně, jako kdyby se mělo jednat přímo o klienta banky (není požadována identifikace a kontrola klienta, avšak bude zohledněn zejména předmět podnikání, země původu a platební styk těchto subjektů).

- Kromě vyhodnocení, zda se činnost či původ subjektů (ze seznamu klientů) nenacházejí na seznamu nepovolených zemí či nepovolených činností (Příloha č. 1 a Příloha č. 2), nebude dále standardně povoleno, aby na seznamu byl uveden další poskytovatel platebních služeb.

III. Doporučení oddělení AML

- Oddělení AML nedoporučuje aktivně nabízet měny USD, GBP (jedná se o citlivý přístup v rámci řízení vztahů s protistranami v korespondenčním platebním styku).
- Oddělení AML doporučuje, aby u těchto klientů byla vyžadována vazba na ČR (cílení na český trh, služby nabízené na území ČR, web v češtině).
- Oddělení AML nedoporučuje přijmout za klienta poskytovatele platebních služeb, jehož poměr rizikových klientů v portfoliu přesahuje 10 %.

Dále AML doporučuje zasmluvnění následujících podmínek:

- Klient ve smlouvě potvrdí, že bude tzv. „solo operator“ (nejsou povoleny tzv. „nested/downstream“ aktivity pro jakýkoliv korespondenční vztah), tedy neumožní přístup třetích stran k účtům vedeným u banky
- 1 x za 3 roky může banka provést dohlídku „on site“ (na místě) na náklady klienta.
- Klient ve smlouvě potvrdí dodržování sankčních režimů UN, EU a OFAC.
- Klient se zaváže, že na vyžádání dodá kompletní informace ke konkrétnímu převodu peněžních prostředků, včetně všech dostupných informací o plátcí a příjemci, původu prostředků a účelu převodu.
- Klient se zaváže, že bude provádět vlastní hodnocení rizik, které jednou za 12 měsíců aktualizuje a zašle bance.
- Pokud činnost AML nebyla v posledních 12 měsících prověřována interním nebo regulatorním auditem, klient si objedná externí auditní společnost pro zajištění auditu AML.

6.2 Kontrola klienta v průběhu trvání smluvního vztahu

Za účelem ověření kategorizace klienta je doporučeno u všech klientů nastavit kontrolní mechanismy vykonávané nejlépe polo-automatizovaným způsobem prostřednictvím nástrojů a informačních systémů. Smyslem provádění pravidelné kontroly klienta a kontroly správnosti jeho kategorizace je ověření a porovnání profilu klienta se skutečně prováděnými obchodními kroky/transakcemi a s tím spojené včasné odhalení nesouladu za účelem prevence praní špinavých peněz (AML). Jednotlivé typy kontrol v průběhu smluvního vztahu jsou prováděny následovně:

Tabulka 3 – Typy kontrol v bance

KLIENT	TYP KONTROLY	ZPŮSOB PROVEDENÍ KONTROLY	ZÁZNAM O PROVEDENÍ
Každý	Operativní - zjištění nestandardní transakce	Poradce klienta při zjištění nestandardní transakce provede kontrolu klienta za účelem zjištění účelu transakce a původu prostředků, přičemž současně ověří aktuálnost údajů získaných při identifikaci a kontrole klienta a ty porovná se zjištěnými informacemi o účelu transakce a původu prostředků. Pokud je obchod vyhodnocen jako možný podezřelý obchod, hlásí vše poradce na oddělení AML.	Interní hlášení podezřelého obchodu (v případě podezřelého obchodu).
Každý	Manažerská - pokyn zaměstnance AML	Poradce klienta vyžádá od klienta informace, které AML oddělení potřebuje k vyhodnocení obchodu klienta, případně Poradce klienta provede kontrolu klienta - viz výše "kontrola Operativní zjištění nestandardní transakce". Platí naprostá povinnost mlčenlivosti vůči klientovi o tom, že jeho obchod je šetřen oddělením AML.	Emailová zpráva adresována na AML.

KLIENT	TYP KONTROLY	ZPŮSOB PROVEDENÍ KONTROLY	ZÁZNAM O PROVEDENÍ
Rizikový	Operativní - transakce nad 15.000 EUR	Poradce klienta provede vyhodnocení platby, o které je mu zasláno oznámení den následující po její realizaci. Pokud je platba v rozporu s profilem klienta, vybočuje jakýmkoliv způsobem z běžných pohybů nebo naplňuje znak podezřelého obchodu, informuje Poradce klienta oddělení AML a uplatní kontrolu klienta - viz výše „kontrola Operativní - zjištění nestandardní transakce“.	Interní hlášení podezřelého obchodu (v případě podezřelého obchodu).
PEP	Operativní - transakce bez ohledu na výši objemu platby	Poradce klienta provede vyhodnocení platby, o které je mu zasláno oznámení den následující po její realizaci. Pokud je platba v rozporu s profilem klienta, vybočuje jakýmkoliv způsobem z běžných pohybů nebo naplňuje znak podezřelého obchodu, informuje Poradce klienta AML a uplatní kontrolu klienta - viz výše "kontrola Operativní - zjištění nestandardní transakce".	Interní hlášení podezřelého obchodu (v případě podezřelého obchodu).
Každý	Operativní - transakce s RESTRICTED nebo transakce v ekvivalentu 10.000 EUR a vyšší s HIGH RISK COUNTRIES	Pracovník oddělení Platebního styku zašle oddělení AML u specifikovaných zemí (státy z kategorie Zakázaných a vysoce rizikových zemí. E-mailovou žádost o odsouhlasení převodu. Oddělení AML si ke svému rozhodnutí případně vyžádá od Poradce klienta doložení účelu transakce a původu prostředků/součinnost v souladu s výše uvedenou manažerskou kontrolou a následně zašle rozhodnutí na oddělení platebního styku.	Oddělení plateb archivuje rozhodnutí oddělení AML pro potřeby zpětné rekonstruovatelnosti.

KLIENT	TYP KONTROLY	ZPŮSOB PROVEDENÍ KONTROLY	ZÁZNAM O PROVEDENÍ
Každý	Periodická - kontrola	Dle rizikovosti klientů probíhá v určenou dobu automatická kontrola celého portfolia banky. Při překročení celkového objemu plateb, který stanovuje oddělení AML pro každého klienta stejně, obdrží Poradce klienta sestavu klientů, u kterých je nutné provést kontrolu klienta. Kontrolu klienta Poradce klienta provede u konkrétních atributů (scénář), které systém vyhodnotil k prověření. Nad každým atributem je v sestavě uveden výsledek kontroly a očekávaná akce ze strany Poradce klienta. V případě, že Poradce klienta identifikuje podezřelou transakci / obchodní vztah s klientem a/nebo klient neposkytuje součinnost při kontrole klienta, případně obdrží výsledky kontrol, u kterých se domnívá, že neodpovídají skutečnosti, Poradce klienta kontaktuje neprodleně oddělení AML, případně zadá rovnou podezřelý obchod do aplikace Interní hlášení podezřelého obchodu.	Hlášení podezřelého obchodu zaměstnancem na AML (v případě podezřelého obchodu).

6.2.1 Kontrola standardního klienta

- V rámci opatření uplatňovaných vůči klientovi se standardním rizikovým profilem postačí provedení pravidelné kontroly. Navíc je důležité zajistit, aby měla banka vždy dostatek informací k posouzení rizika spojeného s klientem, obchodem nebo obchodním vztahem. K provedení správné kategorizace tak, aby byla schopna identifikovat případný podezřelý obchod, je proto nutné získat co nejdetailnější rozsah těchto informací a ty řádně poznačit do informačních systémů.
- U pokladních operací, kdy transakce dosáhne ekvivalentu 15 000,- EUR a vyšší, provede zaměstnanec vždy kontrolu klienta, která se sestává zejména ze zjištění účelu hotovostní transakce, v případě vkladu také ve zjištění původu prostředků vkládaných na bankovní účet a ve standardní identifikaci / ověření totožnosti vkladatele.

Účel výběru / původ prostředků zjistí pokladník dotazem na klienta a zaznamená do informačního systému.

- V případě, že se zaměstnanec domnívá, že při kontrole klienta se jedná o nestandardní nebo podezřelý obchod / obchodní vztah, vyžádá si zaměstnanec od klienta také písemné dokumenty vztahující se k původu prostředků nebo účelu transakce týkající se daného obchodu / obchodního vztahu. Tento postup může být uplatněn bez ohledu na výši transakce.
- V případě, že klient odmítne sdělit požadované informace nebo doložit dokumenty k těmto transakcím nebo realizuje podezřelý obchod, odmítne zaměstnanec banky provedení obchodu a informuje oddělení AML.

Pracovník oddělení AML si může kdykoli od Poradce klienta či pokladníka vyžádat informace k transakcím standardního klienta. Platí naprostá povinnost mlčenlivosti vůči klientovi o tom, že jeho obchod je šetřen oddělením AML.

6.2.2 Kontrola rizikového klienta

U kategorie rizikových klientů je nutné se v každém případě zaměřit (nad rámec informací zjišťovaných u standardních klientů), zda kromě faktoru, který zvyšuje rizikovost klienta (nejčastěji původ v rizikové zemi, rizikový předmět podnikání nebo právní forma). Existují i poznatky, které by mohly vést k podezřelému obchodu, a klienta kategorizovat jako nepřijatelného, přičemž nejdůležitějším prvkem je kontrola transakcí oproti profilu klienta, který je finanční instituci znám.

Poznatky, které se mohly např. změnit v průběhu smluvního vztahu a současně tak můžou vyvolávat podezření:

- Klient právnická osoba má sídlo na virtuální adrese.
- Klient právnická osoba změnila vlastnickou a řídicí strukturu.

- Nové osoby jednající jménem klienta s nízkým či naopak vysokým věkem.
- Získané informace o způsobu využívání účtu vyvolávají podezření.
- Nejasný či nelogický původ prostředků / zdroj majetku použitý v daném obchodu / obchodním vztahu či provádění neobvykle složitých/objemných transakcí bez zjevného ekonomického důvodu.
- Klient je v doprovodu třetí osoby, která za něj jedná.
- Obratově se jedná o klienta spadajícího pod jiný segment než dané profit centrum či typ klienta, který bankovní segment běžně vyřizuje.
- Klient fyzická osoba má bydliště na obecním úřadě.
- Klient fyzická osoba je velmi zanedbaného vzhledu.
- Předložené dokumenty vyvolávají pochybnosti o své pravosti.
- Vlastnická struktura vede mimo EU/EHP (zejména do států tzv. bývalého východního bloku).
- Klient není schopen doložit skutečného majitele důvěryhodným dokumentem.
- Předmětem podnikání je například nákup / prodej či pronájem nemovitostí, případně velkoobchod se dřevem, zemědělskými produkty nebo jinými komoditami nebo poradenství v jakékoliv sféře (např. marketing / advertising, IT služby, průzkumy trhu), obecně poskytování služeb těžko vyčíslitelné hodnoty.
- Jiný poznatek, který v zaměstnanci banky vyvolá pocit nedůvěry v klienta.
- U bezhotovostních transakcí přesahujících ekvivalent 15 000,- EUR u rizikového klienta by měl být poradce klienta informován e-mailem či informačním systémem finanční instituce v den následující po realizaci platby a je povinen provést vyhodnocení, zda je transakce v souladu s profilem klienta a odpovídá jeho činnosti. V případě, že nikoliv, vyžádá od klienta informace a podle charakteru obchodu také písemné dokumenty k této transakci. Při kontrole klienta se dále posuzuje, zda nedošlo k situaci, kdy byla částka 15 000,- EUR překročena zasláním většího množství transakcí nižších částek. Jsou-li identifikovány znaky podezřelého obchodu, informuje také oddělení AML.

Pracovník oddělení AML si může kdykoli od poradce klienta či pokladníka vyžádat informace k transakcím rizikového klienta. Platí naprostá povinnost mlčenlivosti vůči klientovi o tom, že jeho obchod je šetřen oddělením AML.

6.2.3 Kontrola vysoce rizikového klienta

U kategorie vysoce rizikových klientů je účelné uplatňovat další postupy zesílené kontroly nad rámec technických opatření v interních systémech banky, zjišťování informací jako u kategorie standardních a rizikových klientů a prováděných operativních, periodických a manažerských kontrol.

Oddělení AML může vznést požadavek na uplatnění některého z následujících opatření nebo jejich kombinaci:

- a) Zesílené monitorování obchodního vztahu a obchodů v rámci obchodního vztahu např. manuálním zpracováváním plateb oddělením plateb.
- b) Širší rozsah požadovaných informací nad rámec údajů vyplňovaných v KYC dotazníku v informačním systému.
- c) Schválení pokračování obchodního vztahu nebo provedení obchodu v rámci obchodního vztahu i mimo něj zaměstnancem, jehož funkční zařazení je o úroveň vyšší (tj. vedoucím pobočky/oddělení) než je zařazení zaměstnance podílející se na předmětném obchodu, případně vedoucím AML nebo představenstvem finanční instituce.
- d) Omezení přístupu některým produktům a službám.
- e) Požadavek na doložení prokazatelné obchodní vazby v ČR.
- f) Ověřování získaných informací z více důvěryhodných zdrojů.
- g) Jiná odpovídající opatření definovaná individuálně dle typu klienta, obchodního vztahu, nabízeného produktu apod.

6.2.4 Kontrola politicky exponované osoby (PEP)

U klienta, který je politicky exponovanou osobou⁵², provede zaměstnanec banky kontrolu klienta u hotovostní transakce – vždy požádá klienta o sdělení informací

⁵² Ustanovení § 4 odst. 5 zákona č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších předpisů

o původu prostředků a účelu transakce a tyto informace zaznamená do informačního systému.

U bezhotovostních transakcí, Operativní – transakce bez ohledu na výši objemu platby je bankéř informován v den následující po realizaci platby. Je povinen provést vyhodnocení, zda je transakce v souladu s profilem klienta a odpovídá jeho činnosti. V případě, že nikoliv, vyžádá od klienta informace podle charakteru obchodu, také písemné dokumenty k této transakci. Pokud není bance znám původ prostředků použitých v obchodu, a to i v rámci obchodního vztahu, politicky exponované osobě je odmítnuto provedení výběru v hotovosti nebo odchozí bezhotovostní platby. Jsou-li identifikovány znaky podezřelého obchodu, informuje také oddělení AML. Jako seznam vnitrostátních PEP rolí je většinou používána část metodického pokynu FAÚ k PEP⁵³, v této práci uvedena v Příloze č. 4.

6.2.5 Kontrola poskytovatelů platebních služeb

Minimálně jednou za 12 měsíců provede pověřený zaměstnanec kontrolu klienta, která bude spočívat v aktualizaci údajů zajištěných v AML dotazníku, v kontrole transakcí klienta a dalších informací a dokumentů. Dále poradce klienta ověří, zda prováděná činnost klienta je v souladu se získanými informacemi na počátku smluvního vztahu (např. zda nejsou prováděny platby s neodsouhlasenými subjekty). Pro periodickou kontrolu je ve většině bank používán dotazník ke kontrole korespondenčního vztahu mezi bankami⁵⁴.

Zaměstnanec na základě získaných údajů ke kontrole klienta provede konzultaci s klientem, a to buď telefonicky, nebo osobně za účelem potvrzení a případného doplnění zjištěných informací k pravidelné kontrole.

Ve stanovené lhůtě, nejpozději však jednou za 3 roky je doporučeno, aby pověřený zaměstnanec AML předal představenstvu finanční instituce zprávu

⁵³ METODICKÝ POKYN č. 7 Finančního analytického úřadu ze dne 22. 11. 2022 určený povinným osobám podle § 2 zákona č. 253/2008 Sb., OPATŘENÍ VŮČI POLITICKY EXPONOVANÝM OSOBÁM

⁵⁴ CBDDQ. The Wolfsberg Group [online]. 2022 [cit. 30. 10. 2022]. Dostupné z: https://www.wolfsberg-principles.com/sites/default/files/wb/CBDDQ_V1.3_SC09_Final_Version_16APR2020.pdf

s přehledem poskytovatelů platebních služeb, jejich činnosti a požadavky na pokračování v obchodním vztahu.

6.2.6 Kontroly klientů a protistran prováděných manuálně

V případě klientů nebo protistran, u kterých automatizovaná kontrola klientů není většinou technicky nebo s ohledem na rozsah podnikatelských aktivit či specifika smluvního vztahu možná, případně probíhá již kontrola jiným a pro účely prevence praní špinavých peněz dostačujícím způsobem, probíhá kontrola klienta manuálně. Rozsah kontroly a její četnost si stanovují jednotlivá oddělení sama, pokud nejsou stanoveny rizikovým profilem klienta.

6.3 Kontrola jednorázového klienta

U pokladních operací v ekvivalentu 1 000,- EUR ⁵⁵ a vyšším provede zaměstnanec banky vždy identifikaci vkladatele a jeho ideálně i jeho prověření v aplikaci, která umožňuje kontrolu sankčního prvku, případně je možné zkontaktovat i oddělení AML k prověření. V některých bankách je například používána na kontrolu sankčního prvku aplikace od společnosti Refinitiv s názvem „World-Check“.

U pokladních operací, kdy transakce dosáhne ekvivalentu 15 000,- EUR a vyšší, provede zaměstnanec kontrolu klienta, která obsahuje kromě identifikace dle předchozího odstavce zejména zjištění účelu hotovostní transakce stejně jako původu prostředků přijatých nebo vkládaných na účet.

Účel a původ prostředků zjistí pokladník dotazem na klienta a zaznamená do příslušného pole v bankovní aplikaci. V případě, že se jedná o nestandardní nebo podezřelý obchod, vyžádá zaměstnanec od klienta také písemné dokumenty vztahující se k původu prostředků nebo účelu výběru. U pokladních operací stávajících klientů provádí zaměstnanec ověření totožnosti.

⁵⁵ Ustanovení § 14 písm. c) zákona č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších předpisů

V případě, že klient odmítne sdělit požadované informace nebo doložit dokumenty k těmto transakcím nebo realizuje podezřelý obchod, odmítne zaměstnanec banky provedení obchodu a informuje oddělení AML.

U klienta, který je PEP, provede zaměstnanec pobočky kontrolu klienta u hotovostní transakce. Zaměstnanec banky vždy požádá klienta o sdělení informací o původu prostředků a účel transakce a tyto informace zaznamená do informačního systému.

6.4 Kontrola klienta v případě podezřelého obchodu

V případě, že obchod vykazuje některé znaky podezřelého obchodu, je vždy dána povinnost identifikace (bez ohledu na limit 1 000,- EUR) a kontroly klienta. Pokud klient odmítne sdělit požadované informace, odmítne zaměstnanec banky obchod realizovat a informuje oddělení AML.

Stejný postup se aplikuje v případě, že je kontrola klienta prováděna na žádost zaměstnance oddělení AML. V tomto případě se uplatní pravidlo, že s klientem komunikuje vždy poradce klienta nebo jeho zástupce, nikoliv zaměstnanec oddělení AML, a klientovi nesmí být sdělena informace, že se jedná o kontrolu klienta z důvodu šetření oddělením AML.

Pracovník oddělení AML si může kdykoliv od poradce klienta či pokladníka vyžádat informace k transakcím klienta. Platí naprostá povinnost mlčenlivost vůči klientovi o tom, že jeho obchod je šetřen oddělením AML.

6.5 Zjednodušená kontrola klienta

Zjednodušenou kontrolu je možné provést pouze v případech stanovených dle AML zákona ⁵⁶, a to ideálně s písemným souhlasem oddělení AML.

⁵⁶ Ustanovení § 13 zákona č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších předpisů

6.6 Společná ustanovení k provádění kontroly klienta

Poradce klienta vždy bez zbytečného odkladu ověří informace, které má o klientovi k dispozici, pokud má pochybnosti o pravdivosti, úplnosti nebo správnosti dříve získaných informací.

6.6.1 Přezkoumávání zdrojů peněžních prostředků nebo jiného majetku, kterého se obchod nebo obchodní vztah týká

Pokud klient jako zdroj finančních prostředků uvádí níže uvedené skutečnosti a poradce klienta má pochybnosti o pravdivosti tohoto tvrzení (zejména pokud objem transakcí uskutečňovaných klientem zjevně neodpovídá deklarovanému zdroji peněžních prostředků), požádá o stanovisko oddělení AML. S ohledem na okolnosti konkrétního případu a celkovou rizikovost klienta, AML oddělení může dále požadovat např. tyto doplňující informace a dokumenty:

Tabulka 4 – Tabulka vyžadovaných informací a dokumentů při kontrole

SKUTEČNOST SDĚLOVANÁ KE ZDROJI	DOPLŇUJÍCÍ INFORMACE	DOKUMENTY
Úspory (z příjmu)	Sdělení výše příjmů za minulá období Sdělení informací o zaměstnavateli včetně oblastí, ve které působí V jakém období byly úspory realizovány	Daňové přiznání Potvrzení o příjmech Výpis z bankovního účtu, na který byly tyto příjmy poukazovány
Půjčka (zápůjčka či úvěr)	Výše a účel půjčky Informace o věřiteli Datum poskytnutí půjčky Splatnost půjčky a existence zajištění	Smlouva Dokumenty k zajištění

SKUTEČNOST SDĚLOVANÁ KE ZDROJI	DOPLŇUJÍCÍ INFORMACE	DOKUMENTY
Dar	Celková výše daru Informace o dárci Vztah obdarovaného k dárci Účel daru Zdroj darovaných finančních prostředků	Smlouva
Dědictví	Identita zůstavitele Vztah k zůstaviteli Datum přijetí dědického podílu Celková výše dědictví	Potvrzení úvěrové instituce o přijetí výplaty dědictví na účet klienta Dokument potvrzující přijetí dědictví dědice
Prodej společnosti nebo její části	Identita prodávané společnosti, včetně oblasti podnikání Výše obchodního podílu Celková prodejní cena Datum realizace prodeje	Smlouva Potvrzení úvěrové instituce o přijetí platby spojené s prodejem
Prodej majetku	Identifikace prodávaného majetku Výše prodejní ceny Způsob realizace prodeje (dražba, prostřednictvím zprostředkovatele, soukromý prodej aj.) Délka držby vlastnického práva k předmětnému majetku Datum realizace prodeje	Smlouva Výpis z registru, pokud majetek podléhá registraci
Prodej cenných papírů	Druh a forma cenných papírů, jejich podpis Hodnota cenných papírů Způsob realizace prodeje Datum realizace prodeje Informace k délce investice	Smlouva Osvědčení akcionáře

SKUTEČNOST SDĚLOVANÁ KE ZDROJI	DOPLŇUJÍCÍ INFORMACE	DOKUMENTY
Výplata dividend / podílu na zisku	Identifikace subjektu, který dividendy / podíl na zisku vyplácí	Auditovaná výroční zpráva společnosti Řádná či mimořádná účetní závěrka Rozhodnutí o výplatě dividend/ rozhodnutí o rozdělení zisku
Postoupení (prodej) pohledávky	Výše úplaty za postoupení pohledávky Nominální hodnota pohledávky (jistina a příslušenství) Identita postupníka Vztah klienta k postupníkovi Datum cese (postoupení)	Smlouva o postoupení pohledávky Doklady potvrzující existenci pohledávky
Jiný zdroj příjmu	Identifikace zdroje a povaha příjmu Datum přijetí	Relevantní podpůrná dokumentace

6.6.2 Opatření ke zjištění původu majetku PEP

K zjišťování původu majetku u PEP lze jako informační zdroj využít čestné prohlášení klienta, daňové přiznání či výpis z Centrálního registru oznámení. K přezkoumání původu majetku se předpokládá aktivní spolupráce klienta, která spočívá v předložení příslušných dokladů.

S ohledem na různou míru rizika jak mezi typy PEP, tak i mezi druhem produktu či služby, která je jim bankou poskytována, rozdělilo oddělení AML skupinu PEP podle míry rizika do dalších podskupin tak, aby jednotlivá opatření byla přiměřená jak rizikosti klienta PEP, tak nabízenému produktu či službě.

7 Politika přijatelnost a riziková kategorizace klienta

Základním předpokladem realizace politiky přijatelnosti je dodržení stanovených postupů identifikace a kontroly klienta, a to jak při vzniku obchodního vztahu, tak v průběhu jeho trvání.

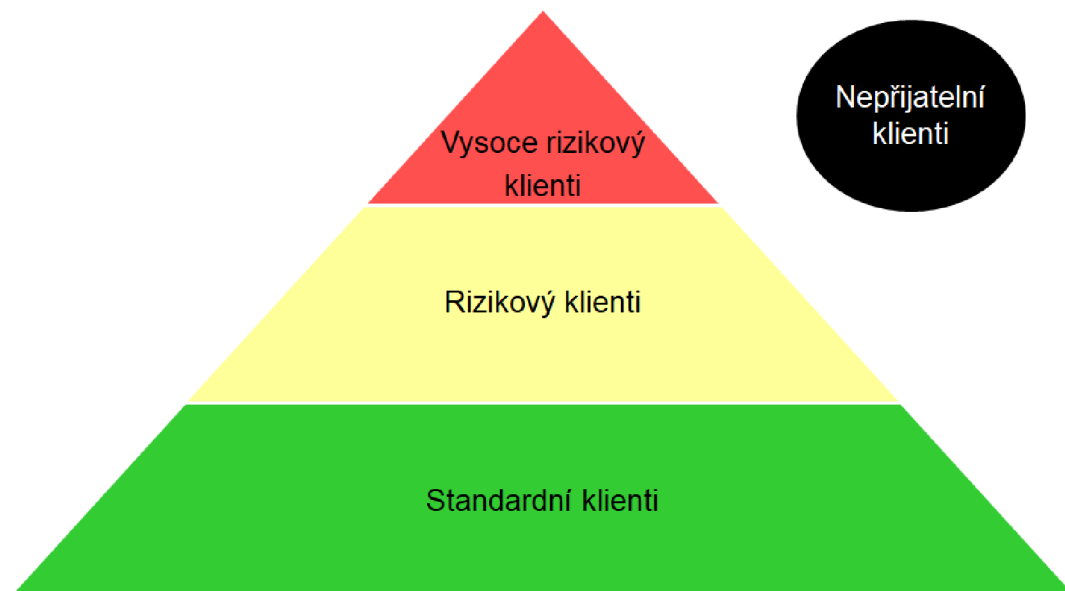
Politika přijatelnosti zahrnuje čtyři základní procesy:

- Identifikace účastníka obchodu a kontrola klienta v souladu s postupy,
- Kategorizace účastníka obchodu.
- Průběžné sledování obchodů klientů a jejich hodnocení podle charakteru činnosti klienta.
- Řízení rizik u klienta v návaznosti na zařazení účastníka obchodu do kategorie standardní, rizikový, vysoce rizikový a nepřijatelný.

Banka většinou rozlišuje následující čtyři kategorie klienta:

- Standardní klient – účastník, u něhož není zjištěn žádný rizikový faktor.
- Rizikový klient – v případě výskytu rizikového faktoru.
- Vysoce rizikový klient – v případě kumulace rizikových faktorů nebo přítomnosti alespoň jednoho vysoce rizikového.
- Nepřijatelný klient – účastník obchodu, u kterého byly zjištěny okolnosti, které vylučují uzavření smluvního vztahu, případně i provedení jednorázového obchodu, není-li uvedena v rámci dotčené banky výjimka.

Složení klientského portfolia by pak ideálně mělo tvořit takzvanou pyramidu, kdy největší počet klientů je standardních a se zvyšující rizikovostí se počet klientů v bance snižuje. Uvedené je většinou dozorováno oddělením banky, které má na starost řízení rizik. Toto oddělení pak určuje, kolik klientů s jakým rizikovým profilem je možno do banky přivést tak, aby v případě odlivu například všech klientů z jedné země se banka nedostala do existenčních potíží (např. sankce 2022 na Rusko a Bělorusko, kdy většina bank vypovídala klienty z těchto zemí bez prokazatelných vazeb na EU/ČR).

Obrázek 11 – Pyramida klientského portfolia v bance

Zpracoval: Marek Radosta

Vhodné je pak rozdělení klientů dle barevné škály, která může v rámci informačních systémů finanční instituce pomoci při rychlém orientování se v rizikovosti u jednotlivých jmen nebo názvů klientů. Velice užitečný je pak tento přehled při prošetřování vazeb u právnických osob.

Další podmínky:

- Banka se zavazuje, že s nepřijatelným klientem neuzavře smluvní vztah nebo již existující smluvní vztah zruší. V případě, že se jedná o osobu, která je zařazena na sankční seznam OSN, EU nebo OFAC neprovede ani jednorázový obchod.
- Banka se zavazuje, že s rizikovým a vysoce rizikovým klientem uzavře smluvní vztah pouze po provedení hloubkové (zesílené) kontroly (zkratka EDD) klienta a vyhodnocení rizik AML/CFT s ohledem na zjištěné informace o klientovi, jeho zamýšlené činnosti a případných dalších okolnostech obchodu. Zároveň se zavazuje tohoto klienta označit v informačním systému a věnovat zvýšenou pozornost jeho obchodům⁵⁷. Zároveň se Banka zavazuje, že nebude kategorizovat klienta za žádných

⁵⁷ Enhanced due diligence – hloubková či zesílená kontrola klienta

okolností jako standardního, pokud u něj bude zjištěn jakýkoliv rizikový faktor.

- Banka se zavazuje vyhodnocovat obchody všech klientů, pokud jsou pro daného klienta neobvyklé svou výší, charakterem nebo jsou z jakéhokoliv důvodu nestandardní či podezřelé.
- Banka kategorizuje klienta na základě země původu, předmětu činnosti, právní formy, vlastnické struktury a dle dalších zjištěných informací o klientovi, jeho obchodní činnosti a okolnostech obchodu.
- Banka se zavazuje zjišťovat klienty, kteří jsou PEP. U těchto klientů uplatňuje povinnosti identifikace a kontroly klienta stanovené zákonnými předpisy. Status PEP automaticky znamená zařazení klienta do vysoce rizikové kategorie.
- Banka se zavazuje realizovat politiku přijatelnosti bez ohledu na obchodní přínos klienta nebo obchodu.
- Banka se zavazuje spolupracovat pouze s takovými korespondenčními bankami, které splňují podmínky stanovené AML zákonem, zejména:
 - aplikují pravidla boje proti legalizaci výnosů a financování terorismu alespoň rovnocenná požadavkům Evropského společenství,
 - mají zapsané sídlo a skutečné sídlo ve stejném státě,
 - nevykazují nedostatky v naplňování AML/CFT povinností,
 - jsou schváleny představenstvem banky.
- Banka nepodporuje spolupráci s jakýmkoliv subjektem, u kterého jsou zjištěny negativní informace v souvislosti s aktivitami, jako je např. obchod s kradeným zbožím, zaměstnávání dětí, porušování zákonů jiného státu, „Wild Life - CITES“ obchody⁵⁸, produkce/užívání/obchod s některým nebezpečným materiálem a odpadem, obchod s nelegální pornografií či mediální šíření rasistických, neonacistických a protidemokratických názorů.

⁵⁸ Úmluva o mezinárodním obchodu s ohroženými druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin (CITES). Jejím cílem je ochrana ohrožených druhů živočichů a rostlin před hrozbou vyhubení v přírodě z důvodu nadměrného využívání pro komerční účely.

- Banka vyžaduje, aby partneři, tj. osoby jednající jejím jménem, pokud je banka používá k nabízení svých služeb a produktů, uplatňovali zásady dle standardů identifikace klientů.
- Přijatelnost účastníka obchodu/partnera je stanovována shodně na všech úrovních banky. Banka se zavazuje ověřovat přiměřeným způsobem, že je politika přijatelnosti klienta, jakožto i ostatní povinnosti předepsané Systémem vnitřních zásad⁵⁹, dodržování ze strany zaměstnanců.

Banka provádí u každého klienta vyhodnocení rizik na základě informací zjištěných v rámci identifikace a následných kontrol klienta. K označení rizikového nebo vysoce rizikového klienta může dojít při vzniku smluvního vztahu nebo v průběhu jeho trvání.

Stanovení rizikovosti klienta je provedeno na základě součtu hlídaných rizikových položek. K určení jednotlivých rizikových položek přistupují banky většinou stejně.

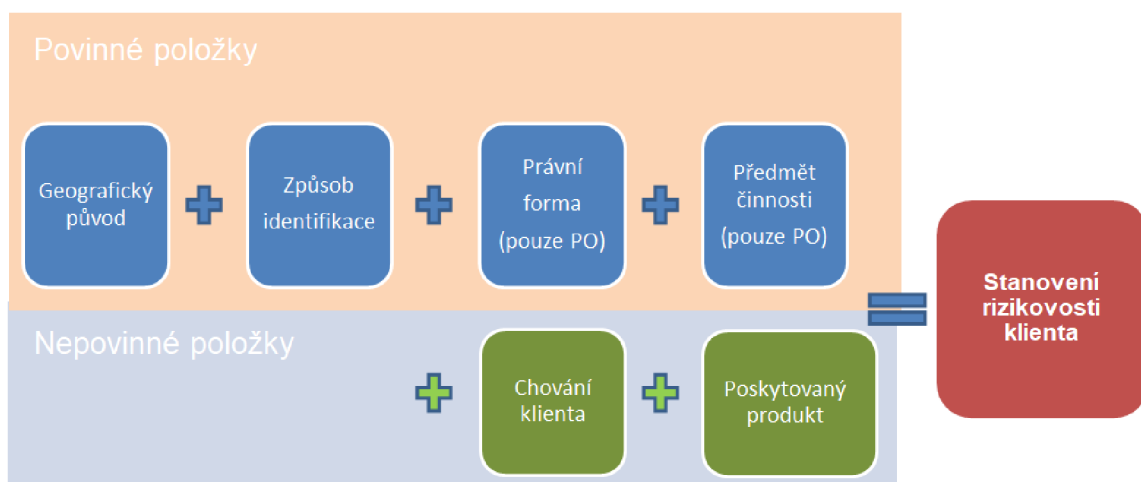
Vstupními znaky pro výpočet rizikovosti jsou tyto položky:

- Geografický původ (v souladu s Přílohou č. 1) - U této položky je hodnocen původ klienta a jeho uvedené adresy, případně i avizovaný nebo zjištěný platební styk.
- Způsob identifikace - Rizikovost je zvýšena u klientů, kteří banku oslovují vzdáleně a jejichž identifikace není provedena na pobočce banky, ale vzdáleným způsobem nebo jinou osobou (notář, CzechPoint).
- Předmět činnosti (v souladu s Přílohou č. 2) - Týká se většinou účtů PO nebo FOP. U běžných FO se může zkoumat pouze v případě, že na její účet přichází mzda nebo jiné prostředky z rizikové činnosti.
- Právní forma klienta - Týká se pouze PO, některé formy PO jsou rizikovější než jiné.

⁵⁹ Ustanovení § 21 odst. 5 zákona č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších předpisů.

- Poskytovaný produkt.

V rámci rizikové analýzy banka určuje rizikovost jednotlivých produktů, a jaké produkty můžou být nabízeny jakým klientům. Výsledkem tohoto hodnocení je vždy jedna z následujících kategorií klientů (pro zařazení do kategorie platí, že stačí, aby byla splněna jedna z podmínek):

Obrázek 12 – Položky potřebné k stanovení rizikivosti klienta

Zpracoval: Marek Radosta

Finální rizikovost klienta je pak určena dle součtu všech bodových hodnocení povinných položek, na základě kterého se klient zařadí do určené škály. Důležitou roli hrají v hodnocení klienta i nepovinné položky. V rámci finanční instituce je možné nastavit také jejich bodovou výši, je doporučeno však v případě každého případu možnost zvláštního posouzení AML pracovníkem.

Tabulka 5 – Stanovení finální rizikivosti klienta

Finální rizikovost klienta	Body
Nepřijatelný klient	<1001
Vysoce rizikový klient	201- 1001
Rizikový klient	101 - 200
Standardní klient	0 - 100

Tabulka 6 – Kategorizace klientů na základě chování

Nepřijatelný klient	<p>Jedná se o osobu, se kterou nelze uzavřít smluvní vztah:</p> <ul style="list-style-type: none"> • klient, který se odmítl podrobit (nebo nebyl schopen sdělit informace) povinné identifikaci a kontrole klienta • klient, osoba oprávněná s institucí jednat jménem klienta, skutečný majitel klienta, osoba ve vlastnické a řídicí struktuře klienta, který je právnickou osobou, nebo pokud jsou tato osoba, příjemce či majitel instituce známi, nebo pokud je instituce známa osoba, se kterou klient uskutečňuje obchod, konečný příjemce předmětu obchodu nebo skutečný majitel osoby, se kterou klient uskutečňuje obchod, je zapsán, jsou zapsáni na seznamu osob a hnutí, vůči nimž jsou uplatňována sankční opatření v souladu s jinými právními předpisy sloužícími k provádění mezinárodních sankcí • klient, který odmítl rozkrýt svou vlastnickou a řídicí strukturu, a tím určit skutečného majitele • klient, který nedoložil jasnou vazbu na Českou republiku (tj. podnikání, studium, zaměstnání v ČR apod.) • klient, u kterého banka zjistila negativní informace týkající se protiprávního jednání či zjevného porušování obchodních podmínek banky • klient, u kterého je důvodné podezření, že by se mohlo jednat o "bílého koně" • klient, jehož průkaz totožnosti vyvolává pochybnosti o své pravosti • klient, který požaduje nezvykle velký počet účtů v nepoměru k předmětu podnikatelské činnosti nebo není schopen vysvětlit účel a zamýšlenou povahu využití požadovaného produktu nebo produkt či účet je využíván v rozporu s účely, pro které byl zřízen • klient uvádí, že nakládá nebo bude nakládat s objemem prostředků, které neodpovídají povaze jeho podnikatelské činnosti nebo majetkovým poměrům • klient, jehož st. příslušnost, pobyt nebo sídlo jsou v zemi, která je zařazena v kategorii Zakázaných zemí • klient jehož mateřská či dceřiná společnost (či jiná organizační složka) má sídlo v zemi, která je zařazena v kategorii Zakázaných zemí • klient, jehož skutečným majitelem je osoba, která dle platných měřítek Banky naplňuje znaky nepřijatelného klienta • klient, jehož disponent, nejednající statutární orgán, prokurista, ale i osoba jednající jménem klienta nebo osoba s přímou či nepřímou účastí na klientovi naplňuje znaky nepřijatelného klienta • klient, jehož předmět činnosti je veden jako zakázaný • klient, jehož právní forma je vedena jako nepřijatelná • klient, který požaduje vstup do obchodního vztahu výlučně za účelem provádění transakcí do nepřijatelných zemí, nebo stávající klient odmítající ukončení platebního styku do těchto zemí • klient, při jehož identifikaci dochází ke kumulaci více vysoce rizikových faktorů • klient, který byl oddělením AML na základě rizikových faktorů vyhodnocen jako nepřijatelný (např. existují závažné pochybnosti o pravdivosti získaných údajů o klientovi nebo bylo hlášeno oznámení o podezřelém obchodu)
Klient PEP	<p>Jedná se o osobu označenou jako rizikový klient a zároveň jako PEP:</p> <ul style="list-style-type: none"> • klient, který prohlásil, že je PEP • klient byl označen jako PEP na základě použití komerční služby využívané pro identifikaci subjektů se statutem PEP • klient, u něhož bylo dodatečně zjištěno na základě vlastního šetření z veřejných zdrojů, že je PEP

Vysoce rizikový klient	<p>Jedná se o klienta označeného jako vysoce rizikový:</p> <ul style="list-style-type: none"> • klient, který je uveden na sektorálních sankcích, a některý typ obchodu či obchodního vztahu je těmito opatřeními omezen • klient, na kterého dopadají relevantní sektorální sankce z důvodu vlastnictví sankcionovanou entitou (min. 50 % vlastnický podíl) • klient, který pochází z rizikové země nebo vysoce rizikové země a prokazuje se dokladem poskytujícím doplňkovou ochranu nebo udělení azylu • klient, který má ve své vlastnické či řídicí struktuře PEP • některá ze zemí původu klienta je vysoce rizikovou zemí • klient, jehož mateřská či dceřiná společnost (či jiná organizační složka) naplňuje znaky vysoce rizikového klienta • klient, jehož skutečný majitel naplňuje znaky vysoce rizikového klienta • klient, jehož disponent, nejednající statutární orgán, prokurista, ale i osoba jednající jménem klienta nebo osoba ve vlastnické či řídicí struktuře klienta naplňuje znaky vysoce rizikového klienta • klient, jehož předmět podnikání je veden jako vysoce rizikový • klient, jehož právní forma je vedena jako vysoce riziková • klient realizující transakce do vysoce rizikových zemí • klient, při jehož identifikaci dochází ke kumulaci více rizikových faktorů • klient, který byl oddělením AML na základě rizikových faktorů vyhodnocen jako vysoce rizikový (např. existují závažné pochybnosti o pravdivosti získaných údajů o klientovi nebo bylo hlášeno oznámení o podezřelém obchodu) • klient, který je právnickou osobou, nevykonává žádnou ekonomickou činnost • skutečný majitel je zastřený v důsledku skrytého držení aktiv • klient realizuje neobvykle složitý nebo objemný obchod, neobvyklý způsob obchodování nebo obchod, u kterého není zřejmý jeho ekonomický a zákonný účel nebo neobvyklé chování klienta, které neodpovídá dosavadnímu průběhu obchodního vztahu • klient spáchal trestný čin proti majetku nebo hospodářský trestný čin • první identifikace klienta proběhla bez fyzické přítomnosti
Rizikový klient	<p>Jedná se o klienta označeného jako rizikový:</p> <ul style="list-style-type: none"> • klient, jehož vlastnická struktura je doložena na základě čestného prohlášení (neprůhledná vlastnická struktura) • klient, jehož st. příslušnost, pobyt nebo sídlo jsou v rizikové zemi • klient, jehož mateřská či dceřiná společnost (či jiná organizační složka) naplňují znaky rizikového klienta • klient, jehož skutečný majitel naplňuje znaky rizikového klienta • klient, jehož disponent, nejednající statutární orgán, prokurista, ale i osoba jednající jménem klienta nebo osoba s přímou či nepřímou účastí na klientovi naplňuje znaky rizikového klienta • klient, jehož předmět podnikání je veden jako rizikový • klient, jehož právní forma je vedena jako riziková • klient realizující transakce do rizikových zemí • klient, který byl oddělením AML na základě rizikových faktorů vyhodnocen jako rizikový (např. existují méně závažné pochybnosti o pravdivosti získaných údajů o klientovi nebo klient vykazuje nestandardní či podezřelé chování)

Jedná se o klienta, u kterého nejsou zjištěny výše uvedené faktory ani jiné okolnosti, které by zvyšovaly riziko klienta.

V případě nově zakládaného klienta je při správném vyplnění všech údajů do informačního systému provedena kategorizace automaticky informačním systémem. Pokud systém kategorizuje klienta jako rizikového, vysoce rizikového či nepřijatelného, není možné bez souhlasu oddělení AML klienta založit. Oddělení AML může ve výjimečných případech udělit souhlas s přijetím či pokračováním v obchodním vztahu s jinak nepřijatelným klientem, případně může rozhodnutí požadovat na představenstvu banky. Základním předpokladem pro udělení takového souhlasu je, že se nebude jednat o podezřelý obchod.

Poradce klienta musí upravit kategorizaci, pokud zjistí další rizikové faktory zejména z komunikace s klientem nebo z jeho chování.

Uvedení nesprávných identifikačních údajů nebo jejich nezjištění může být považováno zaměstnavatelem za závažné porušení pracovních povinností. Zaměstnanec, který provedl identifikaci, je odpovědný za správné provedení identifikace a kontroly klienta. Zaměstnanec, který zaznamenává zjištěné údaje, je odpovědný za kontrolu jejich správnosti, formy a rozsahu.

7.1 Aktualizace rizikového profilu, odznačení rizikového klienta

Rizikový profil klienta je aktualizován vždy radcem klienta na základě podkladů v rámci aktualizace identifikačních údajů dodaných klientem. Informační systémy automaticky vyhodnocují sankční seznamy, rizikovou zemi původu, rizikový předmět činnosti a některé další rizikové faktory.

Pokud není změna kategorizace provedena automaticky informačním systémem, avšak nastane důvod pro změnu kategorizace klienta, poradce klienta ve spolupráci s oddělením AML rizikový profil klienta upraví.

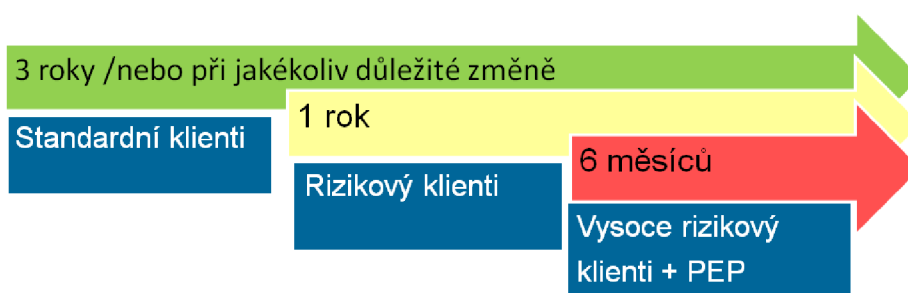
Stane-li se klient nepřijatelným, vypoví banka smluvní vztah v souladu s obchodními podmínkami (nebyla-li udělena výjimka oddělením AML). V případě, že jsou u klienta zjištěny dva rizikové faktory a více, je nutné ho kategorizovat jako vysoce rizikového. Změna kategorizace klienta do kategorie standardní se děje vždy se souhlasem v souladu s pokyny oddělení AML.

Je-li to důvodné, je rizikový profil klienta aktualizován rovněž v návaznosti na uvedení nového produktu nebo služby na trh před tím, než banka začne využívat nové technologie a dále vždy, pokud tato potřeba vyplyne:

- a) ze závěru učiněného v hodnocení rizik,
- b) z informace, kterou banka získá a která směřuje k závěru, že hodnocení rizik nebo k němu využitě podklady již nejsou aktuální,
- c) ze změny v obchodní činnosti nebo strategii banky,
- d) ze změny právních předpisů,
- e) z informací o změně v národním hodnocení rizik.

Aktualizaci rizikového profilu klienta provádí většinou bankéř klienta na základě pokynů od oddělení AML v těchto lhůtách:

- a) vysoce rizikových a klientů PEP ve lhůtě 6 měsíců,
- b) u rizikových ve lhůtě 1 roku,
- c) u standardních klientů společně s aktualizací osobních či jiných údajů (tedy v aktivním kontaktu s klientem) nejpozději do 3 roků.

Obrázek 13 – Grafické znázornění periodických kontrol u klientů
Zpracoval: Marek Radosta

7.2 Aplikace na prověřování sankcí a PEP

Pro klienty zadávané do informačního systému by měla být kontrola aplikací na prověřování sankcí a PEP automaticky provedena a výsledek archivován v rámci schválení přijetí klienta. Prověření osob, které se nezadávají do informačního systému, zda proti identifikované osobě nejsou uplatňovány mezinárodní sankce, zda nebyla v minulosti vyhodnocena jako nepřijatelný klient ze strany banky nebo zda není vedena na seznamu politicky exponovaných osob, se provádí zadáním identifikačních údajů do určené aplikace.

Když nebyla nalezena žádná shoda se sankcionovaným subjektem, je možné obchod realizovat bez dalšího.

V případě, že byla nalezena shoda (byť jen částečná), je doporučeno, aby osoba, která uvedené zjistila, kontaktovala oddělení AML. Obchod by měl být prováděn pouze na základě písemného souhlasu oddělení AML.

U manuálního prověřování osob je nutné vytisknout a archivovat výsledek prověření včetně případného schválení oddělením AML ve složce klienta nebo u pokladního dokladu.

7.3 Změna kategorizace klienta během smluvního vztahu

Změna kategorie klienta může nastat kdykoliv během trvání smluvního vztahu, a to v reakci na změnu z pohledu AML relevantních faktorů či vzorců chování, zejména:

- Klient byl přidán na některý ze sankčních seznamů.
- Klientův platební styk neodpovídá původně avizovanému, (např. jiné protistrany, jiné částky, předložené faktury jsou za jiný druh zboží apod.).
- Protistrany klienta mají sídlo v rizikových zemích.
- Dochází k jednorázovým neavizovaným transakcím či neavizovaným hotovostním výběrům a vkladům.
- Změna vlastnické struktury (např. vstup osoby, která je vedena jako riziková, vysoce riziková či nepřijatelná).
- Změna předmětu podnikání.

- Klient neposkytuje dostatečnou součinnost při kontrole klienta dle § 9 AMLZ.
- Zjištění protiprávního jednání klienta s cílem poškodit banku nebo třetí osoby (např. podvody, phishing, falešná identita), případně podezření z takového jednání.
- Zjištění negativních informací z veřejných nebo jiných zdrojů
- Pochybnosti o důvěryhodnosti klienta, jeho obchodů či doložených dokumentů.
- Spící účet (účet bez transakcí), případně jeho náhlá aktivace.
- Výrazná odchylka od avizovaného obratu.

Výsledkem identifikace klienta a zásady KYC je umístění klienta do jedné z kategorií. Pro zařazení do kategorie platí, že je splněna alespoň jedna z podmínek.

7.4 Neuskutečnění obchodu ze strany banky

V souladu s ustanovením AMLZ nesmí banka provést obchod v následujících případech:

- a) Klient nebo jednorázový klient se odmítne podrobit identifikaci nebo ověření totožnosti.
- b) Klient nebo jednorázový klient odmítne předložit dokumenty požadované bankou v rámci kontroly klienta.
- c) Klient neposkytne nebo poskytne v nedostatečném rozsahu součinnost v rámci kontroly klienta (např. odmítne sdělit informace).
- d) Z jiného důvodu nelze provést identifikaci či kontrolu klienta,
- e) Zaměstnanec finanční instituce má pochybnosti o pravosti informací poskytnutých nebo pravosti předložených dokladů.

8 Šetření a oznámení podezřelého obchodu

8.1 Definice podezřelých obchodů

Podezřelým obchodem je obchod uskutečněný za okolností vyvolávajících podezření ze snahy o legalizaci výnosu z trestné činnosti nebo podezření, že v obchodu užitě prostředky jsou určeny k financování terorismu, nebo že obchod jinak souvisí nebo je spojen s financováním terorismu, anebo jiná skutečnost, která by mohla takovému podezření nasvědčovat.

Podezřelým je obchod vždy, pokud:

- a) Klientem nebo skutečným majitelem klienta je osoba, vůči níž ČR uplatňuje mezinárodní sankce.
- b) Předmětem obchodu je nebo má být zboží nebo služby, vůči nimž ČR uplatňuje mezinárodní sankce.
- c) Účastník obchodu se odmítá podrobit kontrole nebo odmítá uvést identifikační údaje osoby, za kterou jedná.

Dále se může jednat o podezřelé obchody, pokud:

- a) Účastník obchodu provádí výběr nebo převody na jiné účty bezprostředně po hotovostních vkladech.
- b) Klient během jednoho dne nebo ve dnech bezprostředně následujících uskuteční nápadně více peněžních operací, než je pro jeho činnost obvyklé.
- c) Počet účtů zřizovaných klientem je ve zjevném nepoměru k předmětu jeho podnikatelské činnosti nebo k jeho majetkovým poměrům.
- d) Klient provádí převody majetku, které zjevně nemají ekonomický důvod anebo provádí složité nebo neobvykle objemné obchody.
- e) Prostředky, s nimiž klient nakládá, zjevně neodpovídají povaze nebo rozsahu jeho podnikatelské činnosti nebo jeho majetkovým poměrům.
- f) Účet klienta je využíván v rozporu s účelem, pro který byl zřízen.

- g) Klient vykonává činnosti, které mohou napomáhat zastření jeho totožnosti nebo zastření totožnosti skutečného majitele.
- h) Klientem nebo skutečným majitelem klienta je osoba ze státu, který nedostatečně nebo vůbec neuplatňuje opatření proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu.
- i) Existuje pochybnost o pravdivosti získaných identifikačních údajů klienta.
- j) Existuje podezření, že skutečným majitelem klienta není osoba, která společnost dle evidencí ovládá nebo vlastní jiná fyzická osoba, než bylo klientem v rámci kontroly klienta uvedeno.
- k) Obchod klienta je z jakéhokoliv jiného důvodu nestandardní (srovnání s KYC klienta).

8.2 Další obecné a specifické znaky podezřelých obchodů

V rámci jednotlivých činností banky lze za podezřelý obchod považovat níže uvedené situace. Při posuzování, zdali je obchod podezřelý, se vždy přihlíží ke konkrétním okolnostem obchodu, typu klienta a k informacím zjištěným v rámci kontroly klienta.

8.2.1 Obecné znaky podezřelých obchodů

- a) Účastník obchodu se snaží o minimální kontakt s bankou a pověřuje jiné osoby tímto kontaktem, zejména na základě plných mocí.
- b) Účastník obchodu je podezřelý, že nejedná svým jménem nebo je doprovázen/sledován jinou osobou (zejména při nakládání s hotovostí).
- c) Účastník obchodu působí problémy při identifikaci nebo ověřování totožnosti.
- d) Účastník obchodu je nervózní z neznámých důvodů.
- e) Účastník obchodu odmítne bezdůvodně sdělit či poskytnout bance běžné informace a podklady k obchodní operaci.
- f) Účastník obchodu navrhuje neobvyklé podmínky bance a na oplátku očekává tolerování některých svých neobvyklých transakcí.

- g) Účastník obchodu nabízí poskytnutí majetkového prospěchu, aby zaměstnanec nedodržel důsledně povinnosti vyplývající z AML zákona.
- h) Účastník obchodu naléhá k uzavření obchodů rychle a bez obvyklých administrativních úkonů.
- i) Účastník obchodu se zajímá o systém vnitřních zásad AML.
- j) Účastník obchodu připouští, že je zapleten do kriminálních aktivit.
- k) Účastník obchodu neuvede důvod ukončení smluvního vztahu s jinou bankou (při podezření na praní špinavých peněz).
- l) Existují negativní informace z veřejných zdrojů na účastníka obchodu.

8.2.2 Specifické znaky podezřelých obchodů při otevírání účtů

- a) Zřizování účtů ve více měnách, pokud tyto účty podle poznatků zaměstnance banky nemají ekonomický důvod a účastník obchodu není schopen potřebu nadměrného počtu účtů rozumně zdůvodnit (týká se i otevírání nadměrného počtu produktů jako jsou platební karty).
- b) Opakované rušení a zakládání nových účtů jménem stejného klienta nebo jeho rodinných příslušníků.
- c) Účastník obchodu má podpisové právo k mnoha účtům, u nichž jako majitel účtu figuruje jiná osoba.
- d) Zaměstnanec banky zjistí, že účastník obchodu zřizující účet je vyšetřován orgány činnými v trestním řízení v souvislosti s legalizací výnosů z trestné činnosti nebo financováním terorismu.
- e) Účastník obchodu zřizuje účty na základě plných mocí pro různé zmocnitele.
- f) Účastník obchodu zřizuje opakovaně více účtů na základě plné moci pro jednoho zmocnitele.
- g) Bydliště klienta je na obecním úřadě.
- h) Sídlo klienta na adrese, kde oficiálně sídlí například desítky/stovky firem ("virtuální adresy").

- i) Klient požaduje zřízení účtů i v různých měnách, aniž by měl konkrétní vazbu na ČR (tzn. "průtokové účty" – rychloobratové transakce, zejména do rizikových / vysoce rizikových / offshore teritorií).
- j) Klient požaduje zřídit účty pro rizikové předměty činnosti či odmítá nebo není schopen doložit dodavatelsko-odběratelské smlouvy s hlavními obchodními partnery, případně jiné relevantní dokumenty.

8.2.3 Specifické znaky podezřelých obchodů při hotovostních operacích

- a) Výše vkládané hotovosti je pro daného účastníka obchodu netypická.
- b) Balení a způsob transportu bankovek jsou pro daného účastníka obchodu neobvyklé (např. klient přinese větší množství peněz v igelitové tašce, v kapse svého oděvu nebo naopak peníze, o kterých tvrdí, že jsou z tržby a ty jsou stále zabaleny v spočítaném balíčku přelepeném bankovní páskou).
- c) Denominace bankovek je pro daného účastníka obchodu neobvyklá (např. denominace vkladů účastníků obchodu podnikajících v témže odvětví je výrazně nižší nebo vyšší).
- d) Účastník obchodu vkládá bankovky extrémně znečištěné.
- e) Účastník obchodu přinese hotovost, která není dopředu spočítána (mimo případy, kdy nespočítaná hotovost je běžná vzhledem k jeho obchodním aktivitám – denní tržba).
- f) Hotovost je často vkládána na účet i na jiných pobočkách než tam, kde je účet veden, a účastník obchodu není schopen potřebu takto rozptýlených vkladů rozumně zdůvodnit.
- g) Účastník obchodu vkládá opakovaně hotovost na účty, které mu nepatří, ale má k nim podpisové právo.
- h) Opakované vklady osoby / více osob, které nejsou majitelem účtu, a to bez ohledu na výši vkladů, pokud potřeba takových vkladů nevyplývá z obchodní činnosti majitele účtu (např. u leasingových společností apod.).

- i) Opakované vklady hotovosti těsně pod hranici EUR 1 000,- nebo jejího ekvivalentu v jiných měnách, ve snaze vyhnout se zákonné povinnosti identifikace.
- j) Požadavek účastníka obchodu přímo na zaměstnance banky, aby vklad byl rozdělen z důvodu neprovádění identifikace.
- k) Neobvykle vysoký počet hotovostních transakcí, je-li tento počet pro daného účastníka obchodu neobvyklý.
- l) Neobvyklé vklady na účet a na ně navazující výběry, pokud se vymykají běžným aktivitám daného klienta.
- m) Neobvykle vysoký počet hotovostních vkladů v malých částkách a nízký počet velkých hotovostních výběrů.
- n) Časté výměny větších částek hotovosti v bankovkách malých hodnot za bankovky velkých hodnot a naopak (pokud takové výměny nejsou typické pro daný typ obchodní činnosti).
- o) Vklady na tzv. spící účty, (účty, které po delší dobu nevykazovaly aktivitu – cca 12 měsíců).
- p) Dochází k opakovaným vkladům hotovosti na účet neziskových organizací/nadací.

8.2.4 Specifické znaky podezřelých obchodů u bezhotovostních operací

- a) Pozoruhodně vysoký počet bezhotovostních transakcí nebo významná změna v zůstatku na účtu účastníka obchodu.
- b) Bezhotovostní převody z/na spící účty (účty, které po delší dobu nevykazovaly aktivitu).
- c) Zvýšený počet bezhotovostních převodů z/do tzv. rizikových teritorií a do daňových rájů.
- d) Neobvyklé úhrady došlé ze zahraničí nebo tuzemska, pokud se vymykají běžným aktivitám daného klienta (resp. daného typu klienta) a není pro ně odpovídající vysvětlení, klient odmítá objasnění transakce či sdělení jejího důvodu, případně odmítá předložení dokladů o dané transakci.

- e) Neobvyklé příkazy k úhradě na účty do tuzemska nebo zahraničí, pokud se vymykají běžným aktivitám daného účastníka obchodu a není pro ně odpovídající vysvětlení, klient odmítá objasnění transakce či sdělení jejího důvodu, nebo odmítá předložení dokladů o dané transakci.
- f) Neobvykle vysoký počet transakcí, které nemají zjevný ekonomický důvod.

8.2.5 Specifické znaky podezřelých obchodů u platebních nebo kreditních karet

- a) Žádosti o vydávání většího množství karet jednomu účastníkovi obchodu bez zjevného ekonomického důvodu.
- b) Transakce prováděné prostřednictvím karet neodpovídající obchodním aktivitám a majetkovým poměrům účastníka obchodu.
- c) Klient vybírá hotovost pouze nebo převážně prostřednictvím platební karty.

8.2.6 Specifické znaky podezřelých obchodů u směnárenských operací

- a) Opakovaně prováděný nákup/prodej cizí měny v hotovosti (valut) ve vyšších částkách od určitého účastníka obchodu.
- b) Provádění častých konverzí vyšších částek pro totožné účastníky obchodu.
- c) Opakovaný prodej nebo nákup cizí měny v hotovosti (valut) osobami, u kterých je podezření, že nejednají svým jménem.

8.2.7 Specifické znaky podezřelých obchodů u šekových operací a peněžních poukázek

- a) Žádost o vystavení bankovního šeku na částku neodpovídající běžným obchodním aktivitám klienta.

- b) Opakované žádosti o vystavování bankovních šeků, při nichž účastník obchodu odmítá sdělit účel platby.
- c) Opakované předkládání šeků na neobvykle vysokou částku k výplatě v hotovosti.

8.2.8 Specifické znaky podezřelých obchodů u dokumentárních obchodů

- a) Časté využívání dokumentárních obchodů (akreditivy, inkasa) jednému účastníkovi obchodu, jejichž účel a výše finančního plnění neodpovídá jeho obchodním aktivitám a majetkovým poměrům.
- b) Účastník obchodu odmítá sdělit bance běžné informace a podklady k dokumentárnímu obchodu.

8.2.9 Specifické znaky podezřelých obchodů u úvěrových klientů

- a) Účastník obchodu čerpá opakovaně a neobvykle několik úvěrů v krátké době za sebou a okamžitě nebo neobvykle rychle je splácí mimořádnými splátkami.
- b) Účastník obchodu splácí pro něj neobvyklým způsobem.
- c) Dojde k předčasnému splacení úvěru třetí osobou před termínem splatnosti.
- d) Dojde k neočekávanému splacení problémového úvěru bez zřetelného důvodu.
- e) V případě doložení vlastních prostředků klient žádající o úvěr použije hotovost v takové výši, která je dle předložených finančních výkazů neadekvátní k jeho příjmům.
- f) Účastník nabízí jako zajištění úvěru aktiva pocházející ze zemí, které jsou na interním seznamu rizikových zemí.

8.2.10 *Specifické znaky podezřelých obchodů souvisejících s investičními nástroji*

- a) Účastník obchodu prodává/nakupuje cenné papíry za cenu výrazně nižší/vyšší než tržní.
- b) Klient nabízí k obchodování, do úschovy, uložení nebo správy cenné papíry pocházející z rizikových zemí.
- c) Nákup a prodej cenných papírů mimo běžné zvyklosti klienta (např. nákup takového množství cenných papírů, které je pro daný typ klienta neobvyklé).
- d) Návrh neobvyklého způsobu vypořádání obchodu s cennými papíry.
- e) Předložení cenných papírů, které jsou uvedeny v seznamu ztracených či odcizených cenných papírů, do úschovy, uložení nebo správy.
- f) Předložení velkého počtu cenných papírů, se kterými se běžně neobchoduje, do úschovy, uložení nebo správy.
- g) Opční smlouvy s vysokými smluvními pokutami.
- h) Nestandardní operace s deriváty.

8.2.11 *Specifické znaky podezřelých obchodů u bezpečnostních schránek*

- a) Neobvyklý nárůst počtu přístupů ke schránce.
- b) Pronajímání většího množství bezpečnostních schránek nebo trezorových skříní účastníkovi obchodu a jeho rodinným příslušníkům.

8.2.12 *Specifické znaky podezřelých obchodů prováděných prostřednictvím call centra*

- a) Účastník obchodu odmítá sdělit informace vztahující se k prováděnému obchodu nebo smluvnímu vztahu s bankou.
- b) Účastník obchodu je zjevně při dotazech zaměstnance call centra nervózní a není schopen sdělit informace, které jsou běžně známy pouze oprávněnému klientovi.
- c) Účastník obchodu bez námitek akceptuje vyšší cenu produktu.

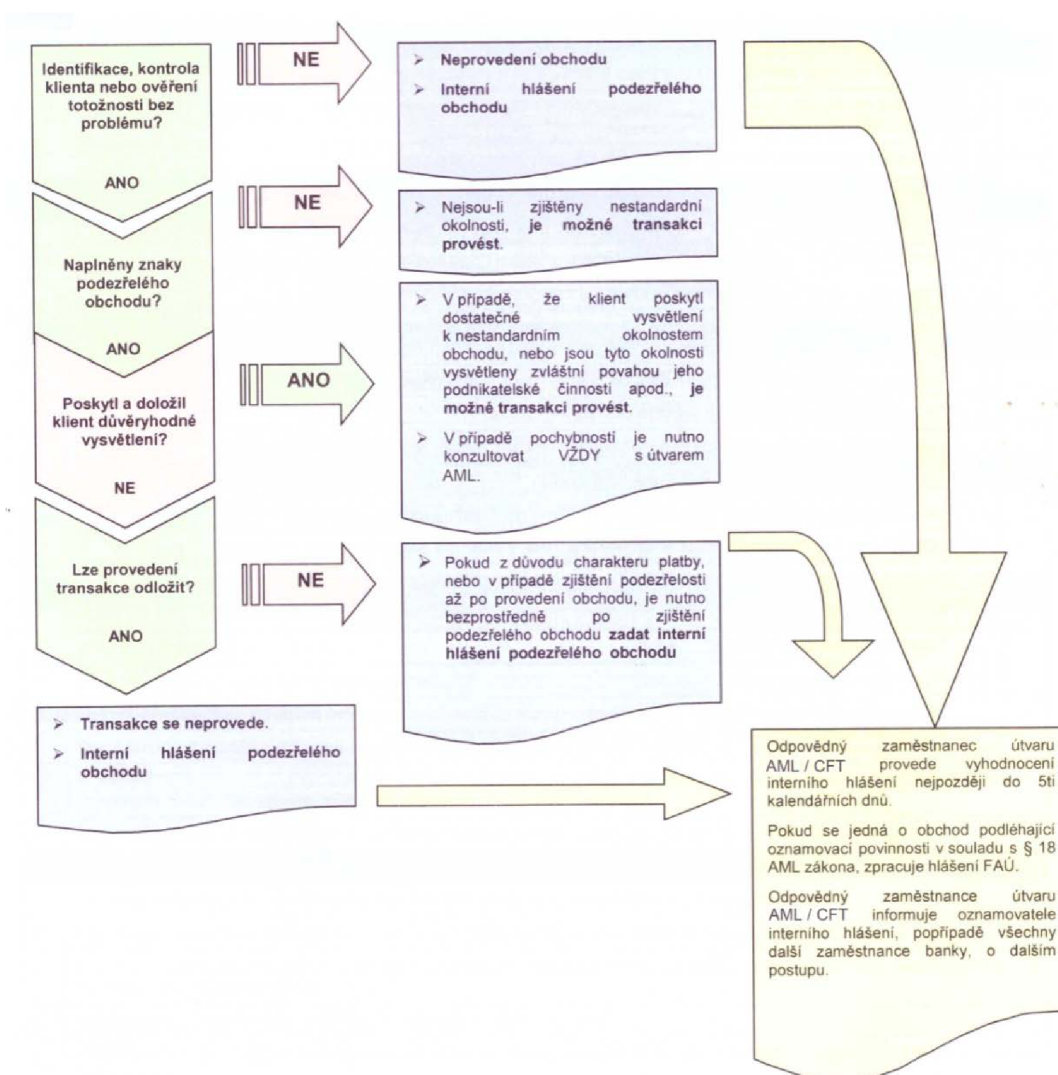
8.2.13 *Specifické znaky podezřelých obchodů ve vztahu k možnému financování terorismu*

- a) Informace naznačující, že klient sympatizuje nebo podporuje některou z fundamentalistických skupin nebo osob.
- b) Na účet osoby ze země spojované s terorismem přicházejí prostředky od různých osob mimo jeho rodinné příslušníky.
- c) Po vkladech následují převody prostředků do země spojované s terorismem.
- d) Používání více účtů ke sběru a posílání finančních prostředků malému počtu zahraničních osob nacházejících se ve státech spojovaných s terorismem.
- e) Zdůvodnění příchozích plateb jako darů od různých osob, časté převody nižších částek.
- f) Objemy obchodů neodpovídají ekonomické aktivitě klienta.
- g) Otevření účtů najednou pro více osob (většinou z rizikové země), za které jedná jeden mluvčí.
- h) Zahájení využívání dříve otevřených a delší dobu spících, neaktivních účtů. Následná aktivita na těchto účtech.
- i) Účty, ke kterým má dispozici více osob, mezi kterými není zřejmý rodinný ani pracovní vztah.
- j) Účty více právnických osob sídlících na stejné adrese, k nimž má dispoziční právo zřízeno jedna osoba.
- k) Strukturování větších vkladů/výběrů více osobami na více pokladnách/pobočkách.
- l) Používání platebních karet nebo elektronického bankovníctví pravidelně ve státech spojovaných s terorismem.
- m) Časté transakce do rizikových zemí.
- n) Při zakládání účtu za muže jednájí manželky (např. protože muž nechce jednat se ženou vystupující za banku).
- o) Účet otevřený jménem právnické osoby, která se podílí na činnostech sdružení nebo nadací, neziskových/charitativních organizací, jejichž cíle souvisí s požadavky a cíli teroristické organizace.

9 Šetření a hlášení podezřelého obchodu

9.1 Postup zaměstnanců banky při podezření na podezřelý obchod.

V každé bance je vhodné stanovit určitý postup, jak řadový pracovníci banky mohou ohlásit podezřelé chování klientů. Oznámení podezřelého obchodu zaměstnanci většinou provádějí prostřednictvím vhodné aplikace nebo určeným procesem, který je vždy možné zpětně auditovat. V rámci tohoto procesu je také důležité vést záznam o tom, jak toto hlášení bylo řešeno.

Obrázek 14 – Schéma pro postup zaměstnanců banky při hlášení podezřelého obchodu

Zpracoval: Prezentace - Školení nových bankovních pracovníků, Marek Radosta

9.1.1 Interní hlášení podezřelého obchodu - plnění oznamovací povinnosti zaměstnanců banky

Interní hlášení je zaměstnanec banky povinen podat vždy, když se při své činnosti setká s některou z těchto skutečností:

- a) Podezřelý obchod nebo jakákoliv jiná skutečnost, která by mohla podezřelému obchodu nasvědčovat.
- b) Odmítnutí identifikace, sporná identifikace, případně sporné ověření totožnosti (podezřelá osoba).
- c) Dokument předkládaný zaměstnanci finanční instituce se jeví jako nevěrohodný, tzn. podezřelý dokument (např. průkaz totožnosti, doklad prokazující existenci právnické osoby apod.).

9.1.2 Postup zaměstnanců banky při zjištění podezřelého obchodu

- a) Před provedením obchodu provede zaměstnanec banky v závislosti na vnitřních postupech identifikaci nebo ověří totožnost účastníka obchodu. V případě, že se na obchod vztahuje také povinnost kontroly klienta, uplatní také tento postup.
- b) V případě, že obchod naplňuje některý ze znaků podezřelého obchodu definovaných tímto manuálem nebo je jiným způsobem nestandardní, postupuje dále podle písmene c), jinak je možné obchod realizovat.
- c) Pokud se obchod jeví jako podezřelý, vyžádá si zaměstnanec realizující obchod vždy od klienta potřebné informace k vyhodnocení obchodu. Při posuzování daného případu přihlíží zaměstnanec vždy ke konkrétním okolnostem daného případu, profilu klienta a tomu, co je pro daný druh klienta nebo jeho obchodní činnosti běžné.
- d) Pokud klient odmítne poskytnout součinnost v rámci kontroly klienta dle odstavce c), jedná se vždy o podezřelý obchod a zaměstnanec odmítne obchod provést (pokud to charakter obchodu umožňuje) a dále zpracuje interní hlášení podezřelého obchodu a postupuje v souladu s pokyny oddělením AML.

- e) Pokud ani po provedení kontroly klienta dle odstavce c) není dostatečně doloženo, že se nejedná o podezřelý obchod, odmítne zaměstnanec obchod provést (pokud to charakter obchodu umožňuje). V případě, že transakci odložit nelze, zaměstnanec obchod provede a neprodleně podá interní hlášení podezřelého obchodu a dále postupuje v souladu s pokyny oddělení AML.
- f) O skutečnosti, že je obchod vyšetřován interně jako podezřelý, platí povinnost mlčenlivosti. Zaměstnanec finanční instituce konzultuje jakoukoliv komunikaci s klientem s oddělením AML. Porušení povinnosti mlčenlivosti může být bankou považováno za závažné porušení pracovních povinností. Porušení mlčenlivosti je také přestupkem dle § 43 AMLZ.

9.2 Oznámení podezřelého obchodu – plnění oznamovací povinnosti vůči FAÚ

9.2.1 Proces vyhodnocování interního hlášení o podezřelém obchodu

- a) Zaměstnanci oddělení AML jsou informováni pracovníkem finanční instituce o podezřelém obchodu doručením oznámení dle domluveného procesu.
- b) Pro vyhodnocení interního hlášení je určen odpovědný zaměstnanec AML. Ten vyhodnotí získané podklady a případně dále vyžaduje všechny relevantní informace, které s ohlašovanou skutečností souvisí.
- c) Rozhodnutí, zda skutečnosti obsažené v interním hlášení podléhají oznamovací povinnosti podle § 18 zákona č. 253/2008 Sb., a oznámení o podezřelém obchodu je odpovědný zaměstnanec oddělení AML povinen učinit bez zbytečného odkladu, ideálně nejpozději však do 5 kalendářních dnů od oznámení.

- d) Vyžadují-li to okolnosti případu, zejména hrozí-li nebezpečí z prodlení, je odpovědný zaměstnanec oddělení AML nebo jeho zástupce povinen FAÚ oznámit podezřelý obchod neprodleně po jeho zjištění.
- e) V případě, že zaměstnanec oddělení AML obchod uvedený v interním hlášení nevyhodnotí jako skutečnost podléhající oznamovací povinnosti, je vhodné, aby provedl záznam s uvedením důvodu, proč není potřeba uvedený obchod hlásit.
- f) V případě, že odpovědný zaměstnanec oddělení AML o skutečnosti uvedené v interním hlášení rozhodne, že tato skutečnost podléhá oznamovací povinnosti, učiní oznámení podezřelého obchodu a rozhodne též o odkladu splnění příkazu klienta týkajícího se daného obchodu, pokud jsou k tomu dány důvody.⁶⁰
- g) Rozhodne-li odpovědný zaměstnanec oddělení AML, že obchod nebude odložen, oznámí zaměstnanci, který podal interní hlášení, že lze obchod provést. Rozhodne-li odpovědný zaměstnanec oddělení AML, že obchod bude odložen, informuje o této skutečnosti příslušné zaměstnance a učiní příslušná opatření.
- h) Obchod lze odložit na dobu 24 hodin. Lhůta začíná běžet od okamžiku, kdy FAÚ přijme oznámení o podezřelém obchodu.
- i) Obchod může být odložen o 24 hodin také v případě, že o to FAÚ požádá. Lhůta počíná běžet okamžikem doručení žádosti z FAÚ .
- j) Pokud FAÚ prodlouží dobu, na kterou se odkládá splnění příkazu klienta, o další 2 pracovní dny, vyčká odpovědný zaměstnanec oddělení AML na uplynutí této lhůty.
- k) Pokud v průběhu stanovené lhůty (24 hodin nebo další 2 pracovní dny) odpovědný zaměstnanec oddělení AML neobdrží informaci z FAÚ, že bylo podáno trestní oznámení (dále jen „TO“), obchod po jejím uplynutí provede. V opačném případě vyčká, zda orgán činný v trestním řízení do 3 pracovních dnů od podání TO o obchodu nerozhodne o odnětí nebo

⁶⁰ Ustanovení § 20 zákona č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších předpisů.

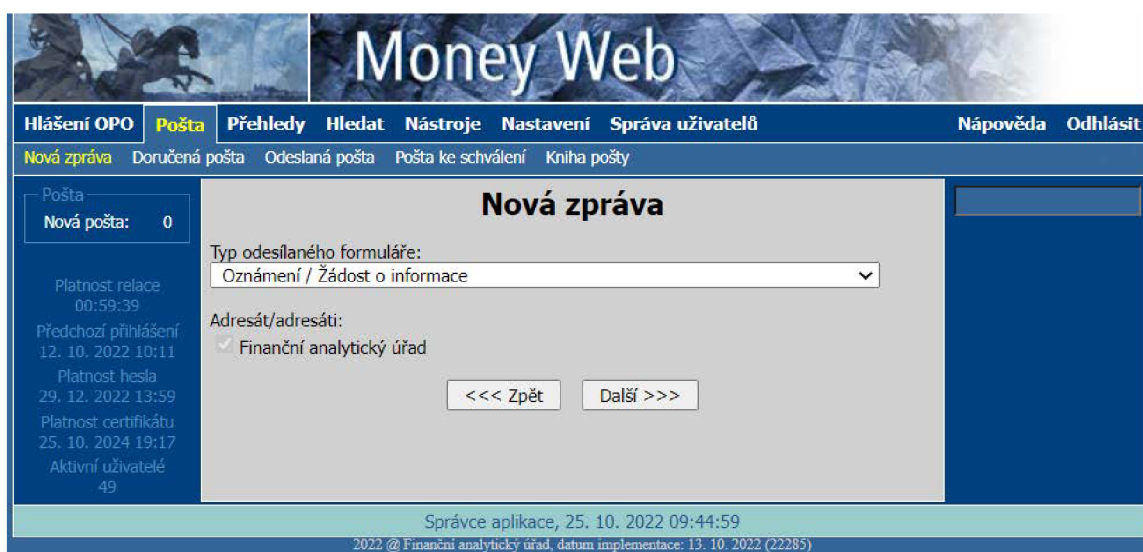
zajištění předmětu podezřelého obchodu. Pokud během lhůty 3 pracovních dnů orgán činný v trestním řízení nerozhodne, odpovědný zaměstnanec oddělení AML nechá obchod provést. Před provedením obchodu ověří tento postup s FAÚ.

- I) Odpovědný zaměstnanec oddělení AML sděluje FAÚ v jim stanovené lhůtě údaje o obchodech, na něž se vztahuje identifikační povinnost nebo ohledně nichž FAÚ provádí šetření, předloží doklady o těchto obchodech nebo k nim umožňuje pověřeným zaměstnancům FAÚ přístup při prověřování oznámení nebo provádění kontrolní činnosti a poskytuje informace o osobách, které se jakkoliv účastnily obchodů, na které se vztahuje identifikační povinnost nebo ohledně nichž provádí FAÚ šetření.

9.2.2 Oznámení podezřelého obchodu na FAÚ

Oznámení podezřelého obchodu na FAÚ provádí pouze určený zaměstnanec oddělení AML. Nejčastěji hlášení probíhá prostřednictvím aplikace provozované FAÚ s názvem Moneyweb.

Oznámení podezřelého obchodu může odpovědný zaměstnanec oddělení AML taktéž provést formou doporučeného dopisu adresovaného na FAÚ nebo učinit též ústně do protokolu nebo písemně takovým způsobem, který zaručuje, že informace obsažené v oznámení zůstanou utajeny před nepovolanou osobou.

Obrázek 15 – Moneyweb

Zdroj: FAÚ

9.2.3 Zpřístupnění uchovávaných údajů - informační povinnost

Údaje o obchodech a doklady související s povinností identifikace je nutné uchovávat tak, aby bylo možné je na vyžádání FAÚ nebo orgánů činných v trestním řízení i poskytnout v požadované lhůtě.

- a) Odpovědný zaměstnanec oddělení AML přijme od FAÚ prostřednictvím aplikace Moneyweb písemně nebo osobně písemnou žádost o doklady k šetřeným obchodům a údaje k osobám, které se jakýmkoli způsobem na obchodu zúčastnily.
- b) Odpovědný zaměstnanec oddělení AML je oprávněn si vyžádat od příslušných oddělení v bance potřebné doklady a informace

k obchodu, eventuálně údaje k obchodu a osobám doplní o informace z informačního systému.

- c) Odpovědný zaměstnanec oddělení AML předá získané informace FAÚ prostřednictvím aplikace Moneyweb, písemně nebo osobně.

10 Hodnocení rizik ve finanční instituci

Hodnocení rizik v oblasti prevence praní špinavých peněz a financování terorismu (dále jako „AML/CFT rizika“) je v souladu s ustanovením § 21 a § 21a AML zákona a ustanovením § 5 vyhlášky č. 67/2018 Sb., některých požadavcích na systém vnitřních zásad, postupů a kontrolních opatření proti legalizaci výnosů z trestné činnosti je většinou součástí Systému vnitřních zásad banky. Systém vnitřních zásad včetně hodnocení rizik by mělo ideálně vždy schvalovat představenstvo banky, jelikož se jedná o strategický dokument.

Hodnocení AML/CFT rizika je nástrojem pro detekci a posouzení hrozeb a zranitelných míst pro možnou legalizaci výnosů z trestné činnosti v bankovním systému a zároveň navržení preventivních opatření ke zmírnění těchto rizik. Hodnocení vychází z národního hodnocení těchto rizik, které je prováděno v České republice v souladu se směrnicí EU č. 2015/849, o předcházení využívání finančního systému k praní peněz nebo financování terorismu, a v souladu s doporučeními mezinárodní organizace Financial Action Task Force (dále jako „FATF“) uvedené v „National Money Laundering and Terrorist Financing Risk Assessment“.

Finanční instituce v tomto hodnocení vymezují rizikové faktory, které se týkají především kategorizace a případné rekategorizace klientů. Banka identifikuje rizika spojená s legalizací výnosů z trestné činnosti, financování terorismu a mezinárodními sankcemi z několika hledisek, přičemž bere v potaz nadnárodní hodnocení EU, národní hodnocení ČR, metodické pokyny, stanoviska a další publikace ČNB a FAÚ, zpravodajská hlášení, zprávu OSN k problematice drog a další hodnotící zprávy nadnárodních organizací uvedených v dalších standardech vycházející zejména z EBA Guideline JC/2017/37. Cílem je vytvoření modelu pro následnou kategorizaci klienta, která bude zjištěná rizika minimalizovat. Toto hodnocení předkládá povinná osoba FAÚ každý rok, nebo vždy v případě vzniku nového klientského segmentu či nového bankovního produktu⁶¹.

⁶¹ Ustanovení § 21a odst. 3 zákona č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších předpisů

11 Roční hodnotící zpráva

Oddělení AML každoročně vypracovává a předkládá představenstvu a dozorčí radě banky hodnotící zprávu v oblasti předcházení legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu za předešlý kalendářní rok.

Ve zprávě zhodnotí, zda:

- a) postupy a opatření, které instituce uplatňuje v oblasti předcházení legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, jsou dostatečně účinné,
- b) byly v systému vnitřních zásad banky v uplynulém období zjištěny nedostatky, a jaká rizika z toho mohou pro banku plynout.

Součástí zprávy jsou většinou i statistické údaje o oznámeních podezřelých obchodů za uplynulé období a dožádání z FAÚ.

V případě zjištění nedostatků musí být ve zprávě uvedeny návrhy na jejich odstranění. Pokud zpráva obsahuje tyto návrhy, AML oddělení žádá ve zprávě výslovně představenstvo o konkrétní korektivní akce a předkládá roční hodnotící zprávu s označením „k vyjádření“. Návrh opatření na odstranění nedostatků je popsán v rozsahu:

- obsah opatření,
- termín splnění opatření,
- odpovědné osoby.

12 Povinnost mlčenlivosti

U procesů týkajících se AML je pak uplatňována povinnost mlčenlivosti. V některých bankách je uplatňována mlčenlivost tak, že se podání OPO nesdělují ani pracovníkovi banky, který klienta vede ve svém portfoliu. V rámci obecně platných postupů je doporučeno vždy poučit všechny zaměstnance banky i osoby činné na základě jiných smluv se s povinností zachovávat mlčenlivost o oznámení podezřelého obchodu nebo o úkonech učiněných FAÚ podle zákona vůči třetím osobám, včetně osob, jichž se sdělené informace týkají.

Povinnost zachovávat mlčenlivost pak trvá i po ukončení pracovního poměru zaměstnance s bankou nebo po ukončení činnosti založené smluvním vztahem.

Jestliže účastník obchodu následně bance oznamuje skutečnosti rozhodné pro uplatnění nároku na náhradu škody způsobené postupem banky podle zákona, smí mu banka sdělit, že jednala podle zákona až po předchozím písemném souhlasu FAÚ.

Výše uvedené povinnosti zachovávat mlčenlivost se nelze dovolávat vůči osobám uvedených v § 39 zákona č. 253/2008 Sb. o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu.

13 Školení a ověřování znalostí zaměstnanců banky

13.1 Školení zaměstnanců s aktivní a pasivní rolí

Za zaměstnance s aktivní rolí se považují zaměstnanci, kteří se účastní klientských obchodů, komunikují s klientem nebo zpracovávají jakákoliv klientská data.

Za zaměstnance s pasivní rolí se považují oddělení, která přímo neřeší klientskou problematiku a věnují se spíše chodu finanční instituce (Personální oddělení, IT, audit atd.)

13.1.1 Vstupní školení

Každý nový zaměstnanec (pasivní i aktivní role) banky je povinen absolvovat před zařazením na pozici, na níž se může setkat s podezřelými obchody, vstupní školení zaměřené na obecnou znalost pojmů z oblasti praní špinavých peněz a financování terorismu, příslušných právních předpisů, metodických pokynů banky a příklady a hlavní znaky podezřelých obchodů.

Za účast nového zaměstnance na vstupním školení odpovídá jeho nadřízený. Školení většinou provádí zaměstnanec oddělení AML.

13.1.2 Pravidelné roční školení

Zaměstnanci oddělení s aktivní a pasivní rolí se dále účastní nejméně jednou v průběhu 12 kalendářních měsíců interního školení prováděného formou e-learningového kurzu zaměřeného na způsoby zjišťování podezřelých obchodů a na uplatňování postupů podle zákona.

Odpovědný zaměstnanec oddělení AML může rozhodnout o povinnosti absolvovat pravidelné interní školení u dalších zaměstnanců na konkrétních pracovních pozicích, kteří se mohou při výkonu svých pracovních povinností setkat s podezřelými obchody, případně též o tom, že školení není u konkrétní pracovní pozice nutné.

Za absolvování pravidelného ročního e-learningového kurzu zaměstnancem by měl odpovídat jeho přímý nadřízený či vedoucí oddělení (dle struktury oddělení/útvary).

Pravidelného ročního e-learningového kurzu se účastní i osoby, které se na činnostech banky podílejí na základě jiné než pracovní smlouvy (např. smlouva o spolupráci) a které se mohou při výkonu své činnosti setkat s podezřelými obchody; to neplatí v případech, kdy tyto osoby absolvují obdobné školení u jiné finanční nebo vzdělávací instituce. Za absolvování pravidelného ročního e-learningového kurzu těchto osob odpovídá oddělení zodpovědné za smluvní vztah s těmito osobami.

Personální oddělení či jiný odpovědné oddělení by měl vést evidenci o účasti na vstupním a pravidelném e-learningovém školení, o obsahu školení a o výsledcích ověřování znalostí z oblasti prevence praní špinavých peněz a financování terorismu, které uchovává po dobu 10 let od jejich konání. V případě absence či prodlení v proškolení zaměstnance přijímá většinou personální oddělení adekvátní opatření, včetně eskalace na nadřízeného zaměstnance (takový zaměstnanec nesmí samostatně vykonávat činnost, při které by se mohl setkat s podezřelými obchody).

Oddělení AML jednou ročně ověřuje dodržování 12 měsíční lhůty pravidelného proškolení zaměstnanců podle zákona a reviduje obsah vstupního a e-learningového školení tak, aby odpovídalo požadavkům legislativy.

13.1.3 *Doplnění systému školení*

V případě nových poznatků z oblasti předcházení legalizaci výnosů a financování terorismu doporučujeme oddělení AML vhodnou formou a včas informovat odpovědné zaměstnance. Týká se to zejména nových způsobů a taktik při praní špinavých peněz, tak aby na tyto hrozby mohli odpovědní zaměstnanci reagovat.

13.2 Vyhodnocování znalostí zaměstnanců s aktivní a pasivní rolí

Ověření znalostí zaměstnanců o způsobu zjišťování podezřelých obchodů a uplatňování postupů je vhodné pravidelně ověřovat. Nejčastějším způsobem je tzv. online test. U každého zaměstnance je pak vhodné vést evidenci

úspěšnosti v těchto testech. Důležitá je také častá obměna otázek v testu, aby se nestal rutinou.

13.3 Školení zaměstnanců oddělení Audit

Zaměstnanci (pasivní role) oddělení audit se mimo rámec interního školení formou e-learningu dle rozhodnutí vedoucího oddělení Audit účastní školení zaměřeného na způsoby zjišťování podezřelých obchodů a na uplatňování postupů pořádaných externím kvalifikovaným subjektem, např. Českým institutem interních auditorů, Českou bankovní asociací apod.

13.4 Školení zaměstnanců oddělení AML

Zaměstnanci oddělení AML se minimálně jednou ročně účastní školení zaměřeného na způsoby zjišťování podezřelých obchodů a na uplatňování postupů prevence legalizace výnosů z trestné činnosti a financování terorismu pořádaných externí organizací, např. Českou bankovní asociací.

Pro potřeby kontrol ze strany regulátora je vhodné vést evidenci o účasti a obsahu uskutečněných školení.

13.5 Konzultační/školící činnost v obchodních místech

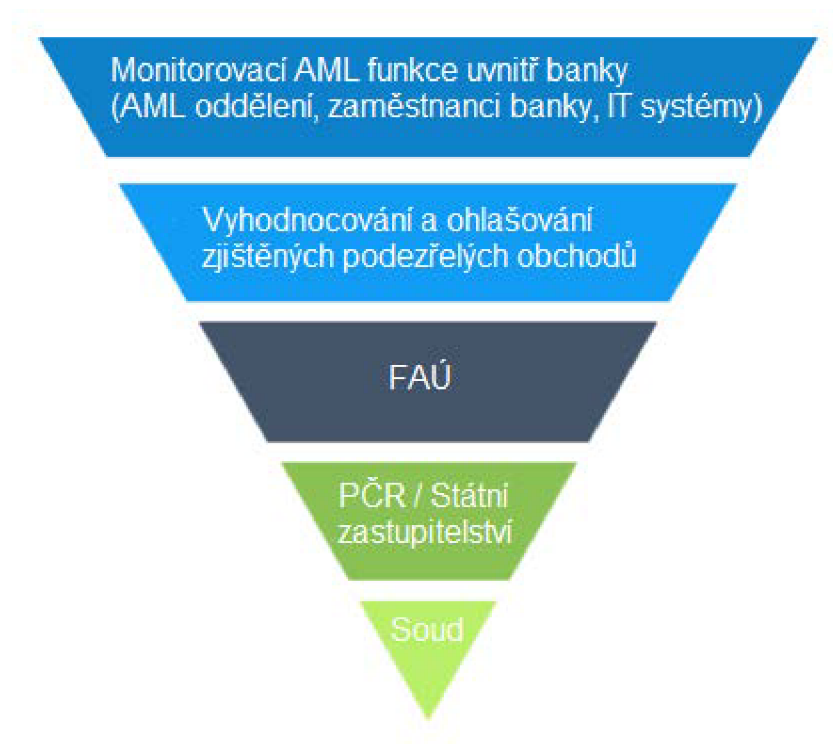
Konzultační/školící činnost u zaměstnanců s aktivní rolí v oblasti v AML/CFT na obchodních místech (pobočkách banky pokud je banka má) slouží jako jeden z nástrojů vnitřní, metodické kontroly/osvěty.

Realizuje se zejména podle požadavků obchodníků se zaměřením na určité oblasti AML/CFT, u kterých je nutné opětovně připomenout stanovené pracovní postupy včetně uvedení konkrétních příkladů z praxe. Součástí této činnosti může být i sběr podnětů zaměstnanců sloužících i k případné aktualizaci interních předpisů AML/CFT a zodpovězení jejich dotazů.

Oddělení AML provádí také specifická školení ze svého podnětu ve vymezených oblastech AML/CFT, kde se vyskytují problémy (slabá místa např. při identifikaci a kontrole klienta) včetně prezentace nejnovějších poznatků v dané oblasti

14 Vymezení organizační struktury systému AML

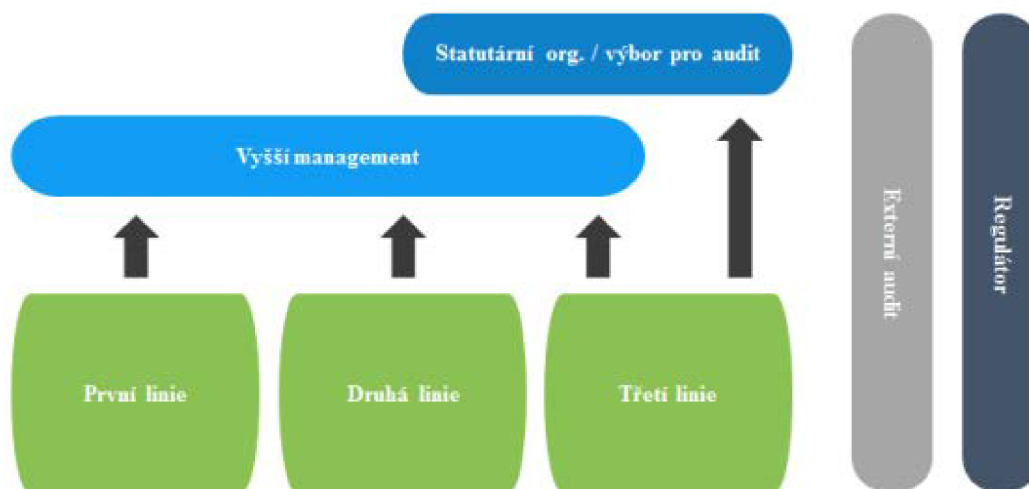
V rámci finanční instituce je poslání AML v bance nezastupitelné, jelikož současný systém AML/CTF je značnou měrou přenesen z orgánů veřejné moci na soukromé subjekty. Tyto pak tvoří základní pilíř v boji proti praní špinavých peněz a financování terorismu.

Obrázek 12: Pyramidové schéma AML/CTF
Zpracovatel: Marek Radosta

Z hlediska postavení problematiky AML ve finanční instituci se většinou používá systém tzv. „tří linií obrany“, který napomáhá snižovat regulační riziko této problematiky:

- a) První linie - obchodní oddělení, které jsou v přímém kontaktu se zákazníky.
- b) Druhá linie - interní kontrolní oddělení a oddělení řídicí AML riziko.
- c) Třetí linie - interní audit.

Obrázek 13: Systém tří linií obrany

Zdroj: Bolf David - Opatření proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu

Organizační struktura systému AML/CFT je pak založena vždy na definovaných pravomocích a odpovědnostech.

Skládá se z následujících složek:

- a. Představenstvo banky
- b. Oddělení Interní audit
- c. Oddělení AML
- d. Ostatní oddělení:
 - i. Oddělení vstupní – Účastní se jednání s účastníky obchodu či partnery banky a identifikují účastníky obchodu či partnery banky. Tato oddělení plní v systému AML „aktivní roli“.
 - ii. Oddělení realizující – Přijímají objednávku k poskytnutí bankovní služby od účastníka obchodu a/nebo realizují bankovní službu. Tato oddělení plní v systému AML „aktivní roli“.
 - iii. Oddělení s dispozicemi – Mají přístup k informacím o realizované bankovní službě. Zaměstnanci těchto oddělení mají možnost

sledovat obchody a jsou schopni ze struktury dostupné informace posoudit ekonomickou povahu obchodu. Neplní činnosti uvedené v bodech i. a ii. Tato oddělení plní v systému AML „pasivní roli“.

- iv. Ostatní zaměstnanci Banky neplní žádnou roli v systému AML. Nicméně pokud se dozví o podezřelém obchodu nebo o okolnostech, které mohou mít vliv na hodnocení obchodu z pohledu AML/CFT nebo kategorizaci klienta, jsou povinni informovat zaměstnance oddělení AML.

14.1 Představenstvo finanční instituce

Projednává a schvaluje strategii AML a ostatní předpisy banky spadající do systému vnitřních zásad AML/CFT včetně hodnocení rizik podle AML zákona. Projednává výsledky roční hodnotící zprávy, jakožto i výsledky hodnocení vnitřního kontrolního systému finanční instituce v oblasti AML/CFT vypracované interním/externím auditem a případně přijímá navržená nápravná opatření.

Jeden člen představenstva je vždy určen jako odpovědný za vedení funkce řízení rizik včetně AML⁶². Tato osoba musí splňovat podmínky určené ČNB, kde se prověřuje její odbornost, bezúhonnost a dostupné informace z otevřených zdrojů. Jmenování této osoby se avizuje i na dozorový orgán (ČNB). To se jmenováním člena představenstva odpovědného za AML musí souhlasit. Ve vztahu k představenstvu banky může ČNB například zakázat členovi představenstva výkon této funkce⁶³ nebo uložit bance, aby člena představenstva vyměnila,⁶⁴ jak ČNB rozhodla například v roce 2021 ve vztahu k Bance CREDITAS a.s., když v návaznosti na zjištěné nedostatky uložila této

⁶² Ustanovení § 22a zákona č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších předpisů

⁶³ Ustanovení § 26 odst. 6 písm. b) zákona č. 21/1992 Sb., o bankách a ustanovení § 50a odst. 3 zákona č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších předpisů

⁶⁴ Ustanovení § 26 odst. 5 písm. a) bod 1. zákona č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů.

bance povinnost pověřit jiného člena představenstva jako osobu odpovědnou za vedení určité funkce.⁶⁵

14.2 Interní audit

Pravidelně kontroluje funkčnost nastavení systému AML a jeho dodržování a fungování v rámci finanční instituce. O výsledcích šetření je informován vedoucí oddělení AML a Představenstvo finanční instituce.

14.3 Oddělení AML

Odpovídá za efektivní a správné řízení systému AML. Přijímá a navrhuje opatření k odstranění nedostatků. Dále odpovídá za vytvoření systému AML/CFT, jeho aktualizaci a odstraňování jeho nedostatků, za každoroční vypracování hodnotící zprávy⁶⁶ a její předložení představenstvu a dozorčí radě, za definici požadavků na informační systémy, odpovídá za zajištění toku informací směrem k zaměstnancům ohledně regulačních požadavků a změn a také za komunikaci s FAÚ a s orgány činnými v trestním řízení ve věcech šetření podezřelých obchodů a vytváří závazná stanoviska k hodnocení nových produktů banky pohledu AML/CFT, včetně vypracování a posouzení rizik. Hodnocení těchto rizik je písemné a průběžně se aktualizuje (za období 1 – 2 let; při zásadních změnách i dříve), minimálně vždy před zahájením poskytování nových produktů.

14.4 Zaměstnanci oddělení AML

V bankách je většinou oddělení rozděleno na operativní a analytický úsek. Ve větších bankách se pak dělí jednotlivé pozice i dle problematik (KYC, sankční

⁶⁵ Příkaz ČNB č.j. 2021/29030/570 ze dne 17. 3. 2021 [online]. ČNB, 2021 [cit. 28. 10. 2022] Dostupné z: https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/dohled-financni-trh/.galleries/prilohy/S-Sp-2021_00064_CNB_573.pdf

⁶⁶ Ustanovení § 19 vyhlášky ČNB č. 67/2018 Sb., o některých požadavcích na systém vnitřních zásad, postupů a kontrolních opatření proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu.

screening, šetření plateb, komunikace s FAÚ, administrativa AML). Zkušenější AML pracovníci jsou umístěni zejména na pozicích analytiků. Názvy jednotlivých pozic jsou pak v rámci bankovních domů různé. Pro účely této práce je používán jednotný název AML pracovník, který zahrnuje veškeré níže uvedené pozice.

Nejčastěji se můžeme setkat s těmito pozicemi:

- AML Officer
- AML Compliance Officer
- AML Analyst
- AML Specialist
- AML Team Leader
- AML Investigator
- AML Sanction Specialist
- AML Manager

15 Technický návrh doporučení pro vybrané systémy AML

V rámci šetření klientských plateb je nutné dbát na šetření plateb procházejících bankovním systémem. Tyto systémy mohou efektivně zachytávat podezřelé platby na souhrn scénářů, které si banka musí specifikovat. Veškeré platby procházející finanční institucí by tak měly být prověřovány systémem, který vyhodnotí případný záchyt na sankční položku nebo na předem stanovený scénář.

V tomto procesu je doporučeno provádět dvojí kontrolu každé transakce, vždy dvěma různými pracovníky oddělení AML z důvodu vyloučení možné chybovosti při vyhodnocení.

15.1 Návrh pravidel pro online platby

Online platby jsou platby, které aktuálně procházejí informačním systémem. Ve standardním případě dorazila určená platba do banky, nebo klient zadal odchozí platbu ze svého účtu. Platbu systém automaticky prověřuje na shodu na sankční položku a předem stanovené rizikové scénáře. V případě, že platba není zachycena na žádný spouštěč, je automaticky zpracována a prochází bez zásahu pracovníka systémem.

V případě že dojde k zásahu na sankční položku nebo stanovený scénář, je platba zastavena a předána informace na oddělení AML, které má za úkol záchyt vyřešit. V případě záchytu na sankční položku musí potvrdit nebo vyloučit uvedený zásah, na základě výsledku pak platbu propustí nebo zruší. U záchytu na scénář pak dle stanovených pravidel může prostřednictvím bankéře vyzvat klienta k poskytnutí součinnosti k vysvětlení platby s doložením dokumentace. Pokud je platba uspokojivě vysvětlena, tak může být propuštěna, pokud ne, tak je podáno OPO, nebo banka pouze odmítne takovou platbu zpracovat.

Výhodou online prověření je, že například u příchozích plateb je platba zkoumána ve stavu, kdy ještě není připsána na bankovní účet klienta. Klient s ní tedy není schopen nijak manipulovat, i když není blokován dle §15 AMLZ, v případě platby, kterou banka nechce realizovat, je pak možnost tuto platbu navrátit zpět do odesílající banky bez nutnosti souhlasu klienta.

Tabulka 7 – Online scénáře pro platby a výše částek záchytu

ONLINE SCÉNÁŘE PRO KLIENTSKÉ PLATBY				
Scénář	Kategorie	Obchodní segment	Částka záchytu v EUR	
Odchozí nebo příchozí transakce do/z rizikové země	Nepřijatelná země	Všechny segmenty	0	
	Vysoce riziková země	Všechny segmenty	1000	
	Daňový ráj	Všechny segmenty	15 000	
	Středně riziková země	Všechny segmenty	30 000	
Nadlimitní příchozí transakce	Fyzická osoba	Retailové bankovníctví	15 000	
		Privátní bankovníctví	15 000	
		Korporátní bankovníctví	20 000	
	Podnikatel	Retailové bankovníctví	35 000	
		Privátní bankovníctví	30 000	
		Korporátní bankovníctví	35 000	
	Právnícká osoba	Retailové bankovníctví	75 000	
		Privátní bankovníctví	70 000	
		Korporátní bankovníctví	75 000	
	Ostatní	Ostatní (15 000 EUR)	15 000	
	Nadlimitní odchozí urgentní tuzemská transakce	Fyzická osoba	Retailové bankovníctví	20 000
			Privátní bankovníctví	15 000
Korporátní bankovníctví			20 000	
Podnikatel		Retailové bankovníctví	25 000	
		Privátní bankovníctví	20 000	
		Korporátní bankovníctví	25 000	
Právnícká osoba		Retailové bankovníctví	40 000	
		Privátní bankovníctví	35 000	
		Korporátní bankovníctví	40 000	
Ostatní		Ostatní (15 000 EUR)	15 000	
Nadlimitní odchozí urgentní transakce do zahraničí		Fyzická osoba	Retailové bankovníctví	20 000
			Privátní bankovníctví	15 000
	Korporátní bankovníctví		20 000	

	Kategorie	Obchodní segment	Částka záchytu v EUR	
Nadlimitní odchozí urgentní transakce do zahraničí	Podnikatel	Retailové bankovnictví	25 000	
		Privátní bankovnictví	20 000	
		Korporátní bankovnictví	25 000	
	Právnícká osoba	Retailové bankovnictví	40 000	
		Privátní bankovnictví	35 000	
		Korporátní bankovnictví	40 000	
	Ostatní	Ostatní	15 000	
Nadlimitní neprioritní transakce	Fyzická osoba	Retailové bankovnictví	40 000	
		Privátní bankovnictví	38 000	
		Korporátní bankovnictví	40 000	
	Podnikatel	Retailové bankovnictví	55 000	
		Privátní bankovnictví	50 000	
		Korporátní bankovnictví	55 000	
	Právnícká osoba	Retailové bankovnictví	100 000	
		Privátní bankovnictví	90 000	
		Korporátní bankovnictví	19 000	
	Ostatní	Ostatní (38 000 EUR)	35 000	
	Nadlimitní odchozí transakce s virtuální měnou	Všichni klienti	Všechny segmenty	15 000
	Individuální monitoring dle uvážení AML oddělení	Monitorovaní klienti	Všechny segmenty	V případě shody se zachytává vše
Protistrana transakce na sankčním seznamu	Všichni klienti	Všechny segmenty	V případě shody se zachytává vše	

15.2 Návrh pravidel pro offline platby

Jedná se offline kontrolu již realizovaných plateb na klientských účtech. Provádí se komplexní kontrola celého účtu, kde byl záchyt na offline scénář a chování

klienta na účtu. Prověřovány jsou platby, které prošly online prověřením, tak i platby, které byly automaticky schváleny systémem bez zásahu AML.

U přeposílání plateb mezi vnitrobankovními účty klienta jsou prověřovány i tyto další účty. V tomto případě se již jedná o kontrolu připsaných nebo odešlých peněz. Při podezření na podezřelý obchod se tak již peníze nemusí na účtu nacházet a je tak vhodné vyčkat s oslovením klienta, až v případě realizace online platby, nebo účet blokovat na veškeré odchozí transakce.

Tabulka 8 – Offline scénáře pro platby a výše částek záchytu

OFFLINE SCÉNÁŘE PRO KLIENTSKÉ PLATBY				
Scénář	Popis/Podmínka	Obchodní segment / Typ klienta	Periodicita generování záchytů	Spouštěč scénáře
Velký objem karetních transakcí	Když objem karetních debetů v rámci jednoho týdne přesáhne X nebo individuální částka překročí Y.	Všechny segmenty	Týdně	4 000 EUR
Velký objem hotovostních vkladů	Když hotovostní vklad klienta přesáhne stanovou mez a zároveň je 1,5 násobkem jeho max. hotovostního vkladu za 3 předešlé uzavřené měsíce.	Všechny segmenty	Denně	1,5 násobek 3M obratu
	Když hotovostní vklad klienta přesáhne stanovou mez a zároveň je 1,5 násobkem jeho max. hotovostního vkladu za 3 předešlé uzavřené měsíce.	Privátní bankovníctví	Denně	1,5 násobek 3M obratu
Více otevíraných účtů jedním klientem	Když počet otevřených účtů klienta je větší nebo roven počtu za posledních 10 dní.	Všechny segmenty (vyloučit notářské a advokátní úschovy)	Měsíčně	3 účty

Scénář	Popis/Podmínka	Obchodní segment/ Typ klienta	Periodicita generování záchytů	Spouštěč scénáře
Klient zavírá a otevírá jiné účty	Když počet otevřených účtů klienta je větší nebo roven Y1 anebo když počet zrušených účtů klienta je větší nebo roven Y2 za posledních 10 dní.	Všechny segmenty (vyloučit notářské a advokátní úschovy)	Měsíčně	3 účty
Transakce do rizikové země	Když proběhne transakce z nebo do krajiny, která je označena jako riziková a samotná transakce je větší jako limit daný parametrem v rámci tabulky mezinárodních parametrů.	Všechny segmenty	Měsíčně	1 000 EUR
	Když proběhne transakce z nebo do krajiny, která je označena rizikovým označením a samotná transakce je větší než limit daný parametrem v rámci tabulky mezinárodních parametrů.	Všechny segmenty	Měsíčně	1 000 EUR
Transakce do daňového ráje	Když proběhne transakce z daňového ráje	Všechny segmenty	Denně	1 000 EUR
Denní velké výběry hotovosti	Když denní objem debetů přesáhne stanovenou mez.	Všechny segmenty	Denně	15 000 EUR
	Když denní objem debetů přesáhne stanovenou mez.	Privátní bankovníctví	Denně	15 000 EUR

Scénář	Popis/Podmínka	Obchodní segment/ Typ klienta	Periodicita generování záchytů	Spouštěč scénáře
Spící účet se stane aktivním	Když za první externí transakci v rámci 6 kalendářních měsíců. Výška transakce musí překročit 1 000 EUR. Účet musí být v systému déle než 6 měsíců, interní transakce se nebere do úvahy	Všechny segmenty	Denně	6 měsíců neaktivní účet
Rostoucí kreditní průměr	Když průměrný objem kreditních transakcí za posledních 6 týdnů přesáhne stanovenou mez a ve stejném čase, průměrné kreditní transakce z předešlých 2 týdnů přesáhnou průměrné kreditní transakce v rámci posledních 6 týdnů	Privátní bankovníctví	Týdně	Výpočet průměrné transakce
	Když průměrný objem kreditních transakcí za posledních 6 týdnů přesáhne stanovenou mez a ve stejném čase, průměrné kreditní transakce z předešlých 2 týdnů přesáhnou průměrné kreditní transakce v rámci posledních 6 týdnů	Všichni klienti	Týdně	Výpočet průměrné transakce

Scénář	Popis/Podmínka	Obchodní segment/ Typ klienta	Periodicita generování záchytů	Spouštěč scénáře
Změna chování klienta	Když celková suma příchozích/ odchozích bezhotovostních plateb je větší než 15 000 EUR a pokud je součet příchozích/odchozích denních transakcí na účtu klienta 14x větší, než za poslední 3 uzavřené měsíce.	Všichni klienti	Měsíčně	15 000 EUR
Velké denní vklady na nový účet	Když objem externích kreditů na novém účtu přesáhne stanovenou mez. Záchyt je generován jednou, interní transakce se neberou v úvahu.	Všechny segmenty	Denně	15 000 EUR
Velké měsíční vklady na nový účet	Když objem externích kreditů na novém účtu přesáhne stanovenou mez. Upozornění je generováno pouze jednou od založení, interní transakce se neberou v úvahu.	Privátní bankovníctví - nově založené účty	Měsíčně	15 000 EUR

Scénář	Popis/Podmínka	Obchodní segment/ Typ klienta	Periodicita generování záchytů	Spouštěč scénáře
Velký počet hotovostních transakcí	<p>Upozornění je generováno, za splnění 3 následujících podmínek:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stávající měsíc objem hotovostních vkladů je větší než stanovená mez • Stávající měsíc počet hotovostních vkladů je větší než stanovená mez • Max. objem hotovostních vkladů za předešlé 3 měsíce je větší než stanovená mez 	Všechny segmenty	Měsíčně	Účet otevřen maximálně 3 měsíce, proběhlo nad 20 vkladů v objemu 25 000 EUR
Mnoho hotovostních vkladů a výběrů	<p>Upozornění je generováno za splnění následujících podmínek:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Suma počtu kreditů a debetů na účtu je rovna nebo větší než X • Objem hotovostních vkladů za posledních 5dní je větší nebo roven Y • Objem hotovostních vkladů za posledních 5 dní je mezi 0,9 x počtu hotovostních debetů za posledních 5 dní a 1,1 x počtu hotovostních debetů za posledních 5 dní 	Všechny segmenty	Týdně	Počet výběrů je 3, počet vkladů 3, prahová hodnota změny 10%

Scénář	Popis/Podmínka	Obchodní segment/ Typ klienta	Periodicita generování záchytů	Spouštěč scénáře
Rychlý pohyb mezinárodních finančních prostředků na hotovost	Když akumulovaný objem příchozích mezinárodních plateb a akumulovaný objem hotovostních výběrů překročí mez v rámci 1 nebo 2 týdnů (týden chápan jako 7 po sobě jdoucích kalendářních dní).	Všechny segmenty	Týdně	15 000 EUR
Rychlý pohyb finančních prostředků z mezinárodních plateb na mezinárodní účty	Když akumulovaný objem příchozích mezinárodních plateb a odchozích mezinárodních plateb překročí mez v rámci 1 nebo 2 týdnů (týden chápan jako 7 po sobě jdoucích kalendářních dní).	Všechny segmenty	Týdně	15 000 EUR
Rostoucí trend denního obrátu ve srovnání s předchozím 1 měsícem	Když akumulovaný denní obrát je 15x větší než předešlý akumulovaný měsíční obrát a denní obrát je větší než 15 000 EUR.	Všechny segmenty	Denně	15 000 EUR

Scénář	Popis/Podmínka	Obchodní segment/ Typ klienta	Periodicita generování záchytů	Spouštěč scénáře
Velký denní debet po malých hotovostních kreditech	Upozornění na debetní transakci za splnění podmínek: objem transakce přesáhne stanovenou mez, objem transakce výrazně převýší objemový průměr kreditních transakcí za poslední 4 týdny.	Všichni klienti	Denně	25 000 EUR v různých malých platbách minimální počet je 25 plateb
Změna chování klienta	Když je součet příchozích/odchozích denních transakcí na účtu klienta 2x větší, než za poslední 3 uzavřené měsíce a navíc musí být tříměsíční obrat větší než 15 000 EUR	Všichni klienti	Denně	15 000 EUR
Rostoucí trend obratu 1M/12M	Když je meziroční obrat větší než stanovená mez a 10x větší než měsíční obrat za posledních 12 měsíců	Všichni klienti	Měsíčně	10x větší obrat během 3 měsíců
Součet denních transakcí rizikového klienta překračuje prahovou hodnotu	Když výše denních kreditních nebo debetních transakcí klienta ze seznamu rizikových klientů překročila zadanou mez.	Korporátní bankovníctví Vysoce rizikový klienti	Týdně	15 000 EUR

	Popis/Podmínka	Obchodní segment/ Typ klienta	Periodicita generování záchytů	Spouštěč scénáře
Součet denních transakcí rizikového klienta překračuje prahovou hodnotu	Když výše denních kreditních nebo debetních transakcí klienta ze seznamu rizikových klientů překročila zadanou mez.	Privátní bankovníctví Vysoce rizikový klienti	Týdně	15 000 EUR
	Když výše denních kreditních nebo debetních transakcí klienta ze seznamu rizikových klientů překročila zadanou mez.	Privátní bankovníctví Vysoce rizikový klienti	Týdně	1 000 EUR
Platba pro klienta PEP	Všechny platby klientů označených PEP	Jenom klienti s příznakem PEP	Denně	100 EUR
Zaměstnanecké platby	Veškeré platby klientů s označením "zaměstnanec"	Jenom zaměstnanecké účty	Měsíčně	15 000 EUR
Vnitrobankovní platby	Vnitrobankovní platby v rámci účtů jednoho klienta	Všechny segmenty	Týdně	30 000 EUR
	Vnitrobankovní platby v rámci účtů jednoho klienta	Všechny segmenty	Týdně	30 000 EUR
Platby rizikových národností	Když je klient určité národnosti, budou zastavené odchozí platby v částce 100 EUR a výše. V případě příchozích plateb bude informováno oddělení AML.	Všechny segmenty	Denně	100 EUR
Platby monitorovaných klientů	Odchozí platby rizikových klientů, kteří jsou na interním seznamu sledovaných. U příchozích plateb informovat oddělení AML.	Všechny segmenty	Denně	0,1 EUR

Scénář	Popis/Podmínka	Obchodní segment/ Typ klienta	Periodicita generování záchytů	Spouštěč scénáře
Platby překračují individuální limit o procenta	Odchozí platby přesahující individuální mez o určité %. V případě příchozích plateb informovat oddělení AML.	Všechny segmenty	Měsíčně	Zvýšení plateb o 60 % předchozího měsíce
Urgentní domácí platby	Zastavit urgentní odchozí platby domácí zadanou nad určitou hranici.	Všechny segmenty	Denně	15 000 EUR
Urgentní mezinárodní platby	Zastavit urgentní platby zahraniční zadanou nad určitou hranici.	Všechny segmenty	Denně	15 000 EUR
Platby překračující avizovanou výši	Všechny odchozí platby, které překračují avizovanou výši obrátu, kterou klient deklarovat za období měsíce. Příchozí platby kontaktovat oddělení AML.	Všechny segmenty	Měsíčně	Překonání hranice avizované klientem
Virtuální měny	Transakce spojené s virtuálními měnami.	Všechny segmenty	Denně	1 000 EUR

15.3 Návrh pravidel pro hodnocení rizikivosti klienta

Rizikovost klienta se vypočítává z informací získaných prostřednictvím KYC dotazníku v rámci identifikace klienta. Rizikové body jsou většinou v bankách rozděleny do dvou skupin, kdy jedna se týká fyzických osob a druhá právnických. Fyzické osoby podnikající se pak často vypočítávají kombinací těchto dvou skupin. V rámci složitější výpočtů lze u právnických osob rozdělit ještě dle segmentace v bance na malé a střední podniky (SME) a velké korporace (LC). V tabulce č. 7 pak uvádíme možné navržené bodovosti pro fyzické osoby.

Tabulka 9 – Rozdělení rizikových bodů u fyzických osob

RIZIKOVÉ BODY U FYZICKÝCH OSOB		
Fyzická osoba - druhy údajů	Specifikace	Rizikové body
Země narození	Seznam rizikové země dle Přílohy č. 1	?
Občanství	Seznam rizikové země dle Přílohy č. 1	?
Druhé občanství	Seznam rizikové země dle Přílohy č. 1	?
PEP	ANO = 201	ANO = 201
Země dle adresy trvalého pobytu	Seznam rizikové země dle Přílohy č. 1	?
Země dle adresy dlouhodobého pobytu	Seznam rizikové země dle Přílohy č. 1	?
Země dle adresy dočasného pobytu	Seznam rizikové země dle Přílohy č. 1	?
Země dle korespondenční adresy	Seznam rizikové země dle Přílohy č. 1	?
Ekonomická aktivita	zaměstnanec	0
	student	ANO = 50
	OSVČ	0
	důchodce	0
	vlastník firmy	ANO = 20
	nezaměstnaný	ANO = 50
	jiná	ANO = 50
Prohlášení původu majetku, dotaz na jeho legálnost		NE = 201
Původ majetku:	důchod a jiné sociální dávky	ANO = 50
	výhra	ANO = 101
	dědictví	ANO = 50

Fyzická osoba - druhy údajů	Specifikace	Rizikové body
	jiné zdroje	ANO = 50
	plat, mzda	0
	úspory	0
	příjmy z vlastní podnikatelské činnosti	ANO = 20
	prodej nemovitosti	0
AML negativní informace:		
Na klienta byl dotaz z FAÚ		ANO = 50
Hlášen v rámci OPO		ANO = 201
Zpětná vazba na OPO z FAÚ	žádná zpětná vazba	
	případ předán GFR	ANO = 100
	výsledky poskytnuty dalšímu orgánu státní správy	ANO = 100
	uloženo v informačním systému FAÚ	ANO = 20
	případ předán PČR	ANO = 201
Transakce s protistranou z EU, OSN sankčního listu		ANO = 301
Transakce s protistranou ze seznamu OFAC		ANO = 101
Transakce s protistranou ze seznamu jiných sankčních listů		ANO = 101
Klient na sankcích EU, OSN		ANO = 1001
Klient na sankcích OFAC		ANO = 301
Klient na jiných sankcích		ANO = 201
Korespondenční banka vyžaduje informace ke klientovi		ANO = 50
Tuzemská banka požaduje bankovní spolupráci ke klientovi		ANO = 50
Interní podezření na nezákonnou činnost		ANO = 50
Negativní informace v otevřených zdrojích		ANO = 101
Negativní informace z neveřejných databází		ANO = 101
Nevhodné chování klienta		ANO = 101

U právnických osob je pak aplikován stejný způsob. V rámci výpočtů si pak banka může stanovit různé bodové hodnocení činností v rámci NACE kódů. U právnických osob se doporučuje současně propisovat i rizikovosti veškerých propojených osob tak, aby veškerí UBO, statutáři a disponenti prošli výpočtem pro fyzickou osobu a v případě vyššího rizika u těchto osob, než bylo vypočítáno společnosti, která je klientem, byly buď přiděleny body, nebo se rizikovost zvedla na stejně vysokou mez.

Důležité je však sledovat, aby se rizikovost přepočítávala pouze jedním směrem a nikoli oběma, jelikož v případě rozvětvených vlastnických struktur by toto mohlo bance způsobit problémy s velkým počtem označených rizikových osob.

Tabulka 10 – Rozdělení rizikových bodů u fyzických osob

RIZIKOVÉ BODY U PRÁVNICKÝCH OSOB		
Právnická osoba - druhy údajů	Specifikace	Rizikové body
Organizační forma	S.R.O.	20
	Komanditní společnost	0
	A.S.	0
	A.S. obchodovatelná na trhu	0
	Svěřenský fond (Trust)	ANO = 50
	Veřejná obchodní společnost	0
	Státní podnik	0
	Nadace	ANO = 50
	Jiná	ANO = 50
Země sídla společnosti	Seznam rizikové země dle Přílohy č. 1	?
Země korespondenční adresy společnosti	Seznam rizikové země dle Přílohy č. 1	?
Jedná se o SPV (společnost zvláštního určení)?	ANO	ANO = 50
	NE	0
Počet zaměstnanců	0	ANO = 50
	1-10	ANO = 20
	11-50	0
	51 - 250	0
	> 250	0

Právnícká osoba - druhy údajů	Specifikace	Rizikové body
Přehledná organizační struktura	NE	NE = 201
pobočka/organizační složka	Seznam rizikové země dle Přílohy č. 1	?
Primární kontaktní osoba	Seznam rizikové země dle Přílohy č. 1	?
PEP v organizační struktuře		ANO = 201
Obor podnikání	NACE kódy dle Přílohy č. 2	ANO = 101
Země sídla společnosti 3 hlavních partnerů klienta	Seznam rizikové země dle Přílohy č. 1	?
Země v EU, ze kterých přicházejí transakce	Seznam rizikové země dle Přílohy č. 1	?
Země mimo EU, ze kterých přicházejí transakce	Seznam rizikové země dle Přílohy č. 1	?
Země v EU, do kterých odcházejí transakce	Seznam rizikové země dle Přílohy č. 1	?
Země mimo EU, do kterých odcházejí transakce	Seznam rizikové země dle Přílohy č. 1	?
Prohlášení původu majetku, dotaz na legálnost		NE = 201
AML negativní informace:		
Na klienta byl dotaz z FAÚ		ANO = 50
Hlášen v rámci OPO		ANO = 201
Zpětná vazba na OPO z FAÚ	žádná zpětná vazba	
	případ předán GFŘ	ANO = 100
	výsledky poskytnuty dalšímu orgánu státní správy	ANO = 100
	uloženo v informačním systému FAÚ	ANO = 20
	případ předán PČR	ANO = 201
Transakce s protistranou z EU, OSN sankčního listu		ANO = 301
Transakce s protistranou ze seznamu OFAC		ANO = 101
Transakce s protistranou ze seznamu jiných sankčních listů		ANO = 101

Právnícká osoba - druhy údajů	Specifikace	Rizikové body
Klient na sankcích EU, OSN		ANO = 1001
Klient na sankcích OFAC		ANO = 301
Klient na jiných sankcích		ANO = 201
Korespondenční banka vyžaduje informace ke klientovi		ANO = 50
Tuzemská banka požaduje bankovní spolupráci ke klientovi		ANO = 50
Interní podezření na nekalou činnost		ANO = 50
Negativní informace v otevřených zdrojích		ANO = 101
Negativní informace z neveřejných databází		ANO = 101
Délka podnikání v měsících	0 - 1	ANO = 101
	2 - 12	ANO = 50
	13 - 24	ANO = 20
	25 - 999	0
Nevhodné chování klienta		ANO = 101

16 Doporučení pro finanční instituce zjištěná z praxe

Finančním institucím a to především bankám je doporučeno zaměřit se na níže uvedená rizika zjištěná z praxe. Tato doporučení mohou značně mitigovat případná rizika vyplývající z problematiky AML/CFT:

16.1.1 *Doporučení snížení rizik na základě způsobu identifikace klienta*

V případě kategorizace nových klientů podle typu distribučního kanálu používají banky tyto zdroje, kdy klient žádá o poskytnutí bankovních produktů prostřednictvím:

- **osobně na pobočce** nebo oddělení pro firemní klientelu,
- zastoupení třetí osobou, např. na základě udělené plné moci, tj. **bez přítomnosti klienta** (zprostředkovaná identifikace notářem nebo kontaktním místem veřejné správy),
- **e-shopu**, na webových stránkách banky (převzatá identifikace na dálku),
- **jiné úvěrové instituce** se sídlem v EU nebo v rámci skupiny, které může být banka součástí (převzatá identifikace od jiné úvěrové instituce),
- **prostřednictvím partnera nebo zprostředkovatele** (na základě smlouvy o obchodním zastoupení) nebo **kurýra** (převzatá identifikace od 3. strany),
- **zasláním vyplněného AML-KYC dotazníku** pro úvěrové nebo finanční instituce (zjednodušená identifikace).

Bankám se doporučuje provádět kategorizaci distribučních kanálů a jejich rizikovost, které se přenáší do finálního součtu rizikovosti klienta.

Klienti identifikovaní zprostředkovaně či pomocí převzaté identifikace většinou nejsou v bankách automaticky kategorizováni jako rizikovní, avšak způsob identifikace klientů podle písm. b), d) a f) tohoto odstavce se doporučuje schválit AML oddělením. V případě klientů, u kterých probíhá „identifikace

na dálku“. To jsou klienti, kteří v rámci e-shopu zažádají o otevření běžného či spořicího účtu anebo poskytnutí úvěru. Musí splnit následující podmínky:

- doručení kopie průkazu totožnosti a dalšího podpůrného dokladu obsahujícího požadované identifikační údaje,
- doklad potvrzující existenci účtu vedeného na jméno klienta u jiné úvěrové instituce,
- potvrzující platba realizovaná prostřednictvím účtu, jehož existenci klient bance doložil touto provedenou platbou.

Tento proces je určen pouze pro fyzické osoby v segmentu retailového bankovníctví. Je zde riziko zcizené identity, riziko otevření účtu na základě padělaných nebo falešných dokladů a možné riziko zneužití účtu k praní peněz. Byly zaznamenány takové pokusy v rámci úvěrových podvodů nebo pokusů o úvěrové podvody na banky, kdy banka má opatření v této oblasti pokryto v rámci úvěrového rizika.

Klienti identifikovaní prostřednictvím notáře nebo kontaktního místa veřejné správy (zprostředkované identifikace) nejsou většinou kategorizováni automaticky jako riziková. Jistou rizikovost z důvodu možnosti neověření provedení identifikace lze vnímat v případech, kdy je tato identifikace prováděna zahraničním notářem.

Převzetí identifikace klienta od jiné úvěrové instituce v rámci skupiny je dáno interním procesem, kdy oddělení AML zkontroluje správnost a úplnost doručených identifikačních dokumentů a provede ověření banky a předávajícího zaměstnance a pokud nemá pochybnosti o dodržení zákonných požadavků, povolí písemným rozhodnutím identifikaci převzít.

Identifikace prováděná prostřednictvím partnera nebo zprostředkovatele nebo kurýra na základě smlouvy o obchodním zastoupení se doporučuje vždy po doručení klientské smlouvy do banky náležitě zkontrolovat uvedenou dokumentaci zaměstnancem banky. Partneri a kurýři jsou proškolení v oblasti identifikace a většinou se jedná o případy, kdy kurýr předává k podpisu klientovi úvěrovou dokumentaci.

V případě zjednodušené identifikace je většinou oddělením AML posuzováno její zákonné použití. Vzhledem k povaze klientů, u kterých je tento způsob identifikace možný, zde není důvod pro zařazení do rizikové kategorie.

16.1.2 Doporučení snížení rizik dle země původu klienta

Banky vedou a v případě potřeby aktualizují, například nové sankční aspekty, vnitropolitickou situaci země, migrační vlna, atd. Seznam rizikových zemí (Příloha č. 1) je využíván pro kategorizaci klienta dle země původu nebo zjištěné indicie, která má vazbu na uvedenou zemi. Seznam rizikových zemí je většinou výsledkem každoroční analýzy podložené informacemi z následujících zdrojů:

- FATF (Financial Action TaskForce) – Seznam vysoce rizikových zemí.
- ICAR (International Centre for Asset Recovery) – Basel Index,
- OECD (Organisation for Economic Co-operation and Development) – Rating on transparency.
- EU (European Union) – Seznam vysoce rizikových zemí.
- Seznam nespolupracujících daňových rájů (včetně Hurricane list a Watchlist).
- TI (Transparency International) – Index korupce.
- Sankční nařízení – EU, OFAC (Office of Foreign Assets Control), UN (United Nations).
- Seznam rizikových zemí, který může být poskytnut mateřskou skupinou, do které některé banky patří.
- Zkušenosti a poznatky plynoucí z vykonávané praxe oddělením AML (zvýšený nápad TČ u určitého typu klientů z jedné země atd.).

Dle každé banky se pak určují jednotlivá bodová ohodnocení vstupních atributů, z nichž je vypočítána určitá výše a ta určuje rizikovost jednotlivé země.

Seznam pak banky rozřazují do několika rizikových skupin. Nejčastěji pak do čtyř, resp. pěti kategorií (zakázané, daňové ráje, vysoce rizikové, středně rizikové, málo rizikové). Země jsou členěny dle míry zavedení AML legislativy

a standardů v lokálním bankovním prostředí a míry spolupráce při poskytování ekonomických údajů s výše uvedenými institucemi. V analýze mohou být dále zohledněny některá doporučení, stanoviska, metodické pokyny nebo vlastní analýzy ČNB (Česká národní banka), FAÚ (Finanční analytický úřad), EBA (European Banking Authority), ECB (European Central Bank), ESMA (European Securities and Markets Authority), MONEYVAL (Committee of Experts on the Evaluation of AML and FT Measures), IMF (International Monetary Fund), JF (Joint Forum), BCBS (Basel Committee on Banking Supervision), IOSCO (International Organisation of Securities Commissions), EG (Egmont Group), WG (Wolfsberg Group) a případně s dalšími mezinárodními institucemi hodnotící míru korupce, kriminality a politické stability v jednotlivých zemích.

Rozdělení rizikovosti jednotlivých zemí a jejich riziková bodovost může být například stanovena jako v tabulce níže.

Tabulka 11 – Stanovení bodů rizikovostí dle země

Rizikost	Body
Nepřijatelné země	1001
Daňové ráje	301
Vysoce rizikové země	201
Středně rizikové země	101
Nízko rizikové země	0

16.2 Rizika ve vztahu ke konkrétním produktům

Banky mohou nabízet širokou škálu bankovních produktů a služeb, jak v rámci retailového bankovníctví, tak i pro oddělení firemní a korporátní klienty. Bankovní produkty mohou být zneužity k nejrůznější trestné činnosti, včetně legalizace výnosů z trestné činnosti a financování terorismu.

16.2.1 Anonymní účty, anonymní vkladní knížky a předplacené karty

Nabídka těchto produktů není v českých bankách dovolena. Banka by neměla poskytovat žádné produkty nebo služby, které by umožňovaly anonymitu klientů. Existují však společnosti, které se právě doporučeními k obcházení těchto pravidel pro anonymizaci účtů zabývají a své služby/produkty veřejně nabízejí⁶⁷.

16.2.2 Služby spojené s virtuální „měnou“ či převodním nebo převoditelným tokenem

Banky by ideálně neměly do regulace trhu poskytovat služby spojené s virtuálními „měnami“. Informační systém by měl být zajištěn tak, aby bylo zabezpečeno, že banka nekupuje, neprodává, neuchovává či pro jiného nespravuje nebo nezprostředkovává nákup nebo prodej virtuálních „měn“, případně služeb spojených s virtuálními „měnami“.

16.2.3 Lombardské půjčky

Pro banky není vhodné nabízet produkty, respektive nepřijímat jako zástavu movité věci, které by mohly sloužit jako prostředek k legalizaci výnosů z trestné činnosti (např. šperky, drahé kovy, některé typy komodit). Tento druh půjček, tak z pohledu AML se nedoporučuje nabízet.

16.2.4 Obecně k rizikosti k produktů

Banky považují většinou běžný účet za nejrizikovější produkt. Jedná se totiž o produkt nejčastěji využívaný k legalizaci výnosů z trestné činnosti. Z tohoto pohledu seznam rizikových produktů, u nichž by automaticky byla vyžadována zesílená kontrola klienta, obdobně jako je tomu např. u seznamu rizikových zemí, postrádá významu. Namísto určování jednotlivých produktů, které mohou být jednodušeji využívány k legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování

⁶⁷ Anonymní bankovní účet. [online]. [cit. 2022-11-22]. Dostupné z: <https://parkerhill.cz/anonymni-bankovni-ucet/>

terorismu, banka vyžaduje komplexní posouzení produktu ve vztahu k celkovému profilu klienta.

To znamená posouzení získaných informací o účelu zřízení takového produktu, přezkoumání peněžních zdrojů, které by měly být využity nebo budou využívány ve vztahu k produktu a určení vhodnosti takového produktu k typu, profilu a rizikové kategorii klienta.

U jednotlivých produktů by mělo být vzato v úvahu:

- možnost provádění hotovostních operací,
- dostupnost produktu v cizích měnách,
- možnost zastržit vlastníka prostředků nebo jinak skrýt původ prostředků,
- vysoká likvidita,
- vhodnost produktu pro domácí platební styk,
- charakter „derivátového“ produktu,
- celková komplexnost nebo složitost poskytnutí produktu, včetně počtu zainteresovaných protistran,
- poskytnutí produktu omezeno sektorálními sankcemi.

Pro minimalizaci rizik slouží kategorizace klienta a následná zesílená kontrola klienta (je-li s ohledem na produkt a profil klienta vyžadována). Každý nový produkt musí být vyhodnocen oddělením AML, které posoudí rizika a v případě potřeby také aktualizuje Hodnocení rizik. Bez tohoto hodnocení nemůže být produkt předán ke schválení představenstvu banky nebo jím pověřenému oddělení či výboru.

16.3 Doporučení snížení rizik na základě profilu klienta

Profilem klienta se rozumí soubor znaků, které vypovídají o vlastnostech každé osoby, a je částečně možné z nich předpovídat klientovo chování. Na základě praxe byla identifikována zvýšená AML/CTF rizika klientů následujícího profilu.

Právnícké osoby (většinou české společnosti s ručením omezeným) které:

- jsou nově založeny nebo odkoupeny,
- jsou vlastněny osobami se státní příslušností na Ukrajině v Rusku, Estonsku či Lotyšsku (obecně země bývalého východního bloku),
- mají vklady (od 1 Kč do několika tisíc Kč) a virtuální sídla,
- předmět podnikání je častěji velkoobchod se dřevem, zemědělskými produkty (ale i jiným zbožím), či poradenství v jakékoliv sféře nebo poskytování služeb těžko vyčíslitelné hodnoty (marketing/advertising, IT služby, průzkumy trhu),
- požadují otevření cizoměnových účtů,
- obrátově by se mohlo jednat o korporátní/SME klienty, avšak zásadně poskytnutí produktu řeší přes pobočky obsluhující retailovou klientelu, velmi často v zastoupení nebo v doprovodu dalších osob.

V roce 2022 byl zaznamenán zvýšený nárůst společností uvedeného profilu, u kterých velmi často dochází k identifikaci podezřelých obchodů oddělení AML a jeho následnému ohlášení na FAÚ. Zpravidla se jedná o průtokové účty, obchody bez vazby na ČR původem, ze států SNS a s nedůvěryhodnou dokumentací k jednotlivým transakcím.

16.4 Doporučení k snížení rizik ve vztahu k mezinárodním sankcím

Dalším rizikem je zaměření na exportní financování obchodů směřujících do zemí bývalého východního bloku, a to především Ruské federace. Zásadními opatřeními snižující riziko možného porušení některých omezujících opatření jsou:

- Důsledné dodržování vnitřního předpisu identifikace klienta ze strany obchodních oddělení.
- Absolvování pravidelných kurzů zaměřených zejména na identifikaci a kontrolu klienta (díky čemuž je umožněna korektní kontrola klientů,

včetně vlastnické sktruktury a relevantních protistran v daném obchodu / obchodním vztahu).

- Poskytování dalších prezenčních školení na téma identifikace a kontroly klienta, stejně jako přímo na téma (mezi)národní sankce ze strany oddělení AML.
- Dodržování mezinárodních sankcí, zejména klíčovými oddělení banky, ale také ostatními obchodními odděleními (aktivně prověřovat obchodní strukturu klienta).
- Provádění hodnocení záhytů informačními systémy oddělení AML a na jejich základě v případě potřeby operativní revize nastavení vnitřních algoritmů těchto systémů.

16.5 Rizika spojená s aplikací opatření zmírňujících rizika AML/CTF

Z dosavadní praxe v bankách bylo zjištěno, že největší riziko při aplikování opatření vyplývajících ze systému vnitřních zásad je chybné zadání údajů o klientovi do informačních systémů v průběhu prováděné identifikace a kontroly klienta. Nejproblematictější mohou být situace, kdy při prvotním automatickém prověření klientských údajů a zjištění rizikové kategorie či profilu klienta nedojde k pozastavení schvalovacího procesu a následnému předání celého případu k posouzení na oddělení AML. V takovém případě je klient zařazen do kategorie bez zvýšeného rizika a nedostává se mu tak patřičných opatření a kontrol (obecně zesílená kontrola klienta). Tím dochází ke ztížení a zpoždění odhalení případného podezřelého jednání klienta, ke kterému tak dojde až na základě online monitoringu či offline monitoringu transakcí a následné kontroly.

Možné příčiny pochybení při aplikaci opatření zmírňující rizika AML/CTF

Aby oddělení AML, případně představenstvo banky, které je odpovědné za řízení strategie v oblasti AML/CTF, mohlo navrhnout opatření pro snížení pravděpodobnosti pochybení lidského faktoru, je nutné pokusit se vymezit možné příčiny těchto pochybení, kterými mohou být zejména:

- Nepřijetí filozofie 1. linie obrany ze strany obchodních oddělení banky, přičemž povinnosti vyplývající z identifikace a kontroly klienta jsou mnohdy považovány za překážku pro přijetí klienta do banky. V některých případech může docházet k podlehnutí tlaku na obchodní plány anebo tlaku vyvinutého „shora“ (přímým nadřízeným, obchodním oddělením mateřské společnosti apod.). Jedná se o scénář „never mind the risk, feel the profit“ volně přeloženo „risk je zisk“.
- Nepřiměřeně vysoká fluktuace zaměstnanců v obchodních odděleních banky zabraňující důsledné předávání znalostí, včetně postupů identifikace a kontroly klienta.
- Nižší znalost předpisové základny banky a praktické práce s těmito předpisy na každodenní bázi.

Opatření pro snižování pravděpodobnosti pochybení lidského faktoru

Pro snížení rizik musí opatření v této oblasti být s ohledem na možné příčiny pochybení kontinuální, tedy probíhat nepřetržitě. Oddělení AML považuje za vhodné provádět zviditelnění problematiky AML. Důležité je tak přijetí opatření v oblasti prevence praní špinavých peněz a financování terorismu jako součást korporátní kultury, resp. společenské odpovědnosti.

Toto je třeba akcentovat napříč jednotlivými odděleními banky, ale je zmiňovat klientům. Vhodné je vyvíjet takové aktivity, které budou povědomí o tématech spojených s touto problematikou vyzdvihovat, a tedy neustále udržovat v patrnosti. Těmi mohou být:

- Pravidelná školení nových, ale i stávajících zaměstnanců na vybraná témata v oblastech identifikace a kontroly klienta, praní špinavých peněz (detekce a hlášení), mezinárodních sankcí a financování terorismu. Pravidelně aktualizovat a vylepšovat povinná školení a případně rozšířit nabídku nepovinných prezenčních školení.
- Umožní-li to vnitřní nastavení banky, ocenit zaměstnance provádějící vzorové postupy v oblastech identifikace a kontroly klienta, hlásící podezřelé obchody, účastníci se nepovinných školení nebo bezchybně skládající povinný test ze školení.

- Rozšiřovat povědomí o vnitřních předpisech banky, které jsou součástí systému vnitřních zásad a navazujících metodických pomůcek určených přímo obchodním oddělením, např. formou komunikace prostřednictvím internetu nebo pravidelného newsletteru, pokud v bance vychází.
- Přiměřeným způsobem upozorňovat na finanční sankce hrozící bance, ale také trestněprávní odpovědnost zaměstnanců pro dosažení odrazujícího a odstrašujícího efektu.
- Přiměřeným způsobem vynucovat finanční postih pro zaměstnance za jednání, které je v přímém rozporu s vnitřními předpisy banky upravující řízení systému AML/CFT, jejichž dodržování musí být nedílnou součástí kvalitativního hodnocení zaměstnanců.

Zcela zásadním opatřením je pravidelné proškolení zaměstnanců v oblasti AML/CFT se zaměřením na identifikaci a kontrolu klienta. Dostatečná edukace bankéřů je zcela nezbytná pro prevenci praní špinavých peněz a financování terorismu, a měla by probíhat na několika úrovních a opakovaně.

Každý nový zaměstnanec banky by měl být povinen absolvovat před zařazením na pozici, na níž se může setkat s podezřelými obchody, vstupní školení zaměřené na obecnou znalost pojmů z oblasti praní špinavých peněz a financování terorismu, příslušných právních předpisů, metodických pokynů banky a příklady a hlavní znaky podezřelých obchodů.

Pravidelného ročního kurzu by se pak měly účastnit i osoby, které se na činnostech banky podílejí na základě jiné než pracovní smlouvy (např. smlouva o spolupráci) a které se mohou při výkonu své činnosti setkat s podezřelými obchody. To neplatí v případech, kdy tyto osoby absolvují obdobné školení u jiné finanční nebo vzdělávací instituce. Za absolvování pravidelného ročního kurzu těchto osob má odpovídat oddělení zodpovědné za smluvní vztah s těmito osobami.

Nad rámec těchto školení by mělo oddělení AML pořádat i mimořádná školení pro různá specializovaná oddělení v bance. O těchto školeních je pak vhodné

pro případnou kontrolu za stany regulátora vést záznam a prezenční listiny zúčastněných.

16.6 Doporučení snížení rizik dle segmentů banky

Segmentací klientů v bankách se rozumí zařazení každého klienta do klientského segmentu. Segmentační pravidla vznikají zejména na základě ročního obratu, typu klienta a produktu. Na základě segmentů banky může být identifikována různá míra AML rizikovosti a současně mohou být nastaveny spouštěče systémových pravidel navázané na výši zpracovávané částky či chování na účtu. Jednotlivá pravidla u segmentů pak mohou mít různou výši a po určité době testování tak lze docílit efektivního AML systému.

16.6.1 *Retailové / Micro bankovníctví*

U bank, které disponují pobočkovou sítí, jsou většinou nejvíce zatíženi pobočkoví pracovníci množstvím požadavků na otevírání účtů pro společnosti s nedůvěryhodnou legendou, které zamýšlejí finanční transfery s ostatními zeměmi, zpravidla s těmi, u kterých je z hlediska AML vnímáno vyšší riziko praní špinavých peněz (průtokové účty).

Nicméně vzhledem k uvedeným doporučením a schvalovacím procesům uvedeným v této práci, by riziko přijetí takovýchto potenciálně nechtěných klientů nemělo být nijak závažné.

16.6.2 *SME bankovníctví (malé a střední podniky)*

V rámci tohoto segmentu jsou v bankovníctví identifikována zvýšená rizika. Jednak v něm nejčastěji dochází k situaci, kdy je subjekt schopen důvěryhodně prokázat podnikatelskou činnost, a současně provádí transakce, které jsou z hlediska AML považovány za rizikové, a tedy dochází k takzvanému „vrstvení“, neboli k míchání prostředků ze skutečné činnosti s tou nelegální. Odhalování takové skutečnosti je velmi náročné, jelikož předstíraná činnost je v sofistikovanějším provedení, než tomu bývá v segmentu retailového / micro bankovníctví.

Na druhou stranu i jednoznačnější případy praní špinavých peněz si v tomto segmentu vyžadují hlubší znalosti poradců v oblasti řízení AML rizik, resp. důraz na dodržování postupů kontroly klienta. Proto v tomto segmentu dochází častěji k pochybení při aplikaci opatření zmírňující rizika AML/CTF a je tak nutné dbát na řádné proškolení zaměstnanců banky, aby přidělený bankéř (RM) klienta identifikoval případnou AML hrozbu, a riziko tak v počátku ihned eliminovat.

16.6.3 Real Estate bankovníctví

Obecně známé informace o využívání trhu s nemovitostmi pro praní špinavých peněz směřují tento segment do kategorie se zvýšeným rizikem. Jedná se především o půjčky za účelem financování nákupu nemovitostí a míchaní legálně nabytých prostředků z nájmu/pronájmu s těmi nelegálními, případně splacení úvěru přímo z prodeje nemovitosti, kde je původ prostředků z nelegální činnosti. Obdobně jako v segmentu SME, vyžaduje účinné řízení AML rizik důraz na dodržování postupů kontroly klienta, a to i v průběhu smluvního vztahu.

16.6.4 Korporátní bankovníctví

Obchody s klienty na úrovni korporátní jsou z pohledu AML vnímány jako méně rizikové, jelikož zde nebývá problém zajistit dostatečně důvěryhodné informace o činnosti a reputaci klienta v rámci kontroly před vznikem smluvního vztahu i během něho. Sporné případy je vhodné zachytit oddělením AML v dostatečném předstihu tak, aby se mohly vyhodnotit veškeré aspekty týkající se obchodu. Nejčastějším důvodem nepřijatelnosti obchodu či obchodního vztahu v tomto segmentu je potom možnost porušení mezinárodních sankcí nebo vývozy licencovaného zboží bez řádných povolení.

Do této kategorie jsou také řazeny korespondenční vztahy s jinými finančními institucemi, kterým je v rámci KYC a kontroly klienta věnována zvýšená pozornost. Zásadní je především zkoumání míry uplatňování preventivních opatření v oblasti praní špinavých peněz a financování terorismu potenciálního korespondenčního partnera.

16.6.5 Global Markets

Zvýšené riziko v tomto segmentu se týká potenciálního porušení mezinárodních sankcí / národních sankcí, kdy dochází k obchodům s entitami, na které jsou uvaleny sektorální sankce. Obchody s těmito entitami jsou zatíženy speciálními podmínkami (např. maximální doba splatnosti), jejichž porušením se banka vystavuje riziku postihů ze strany regulátora a reputačních ztrát u korespondenčních partnerů. Riziko je přítomné s ohledem na provádění transakcí na peněžním trhu s bankami, které mohou být ve skupině, přičemž některé mohou být mimo EU.

Problémem současné doby jsou výplaty dividend ruských společností, kdy tyto společnosti na základě sankcí Ruska mohou odmítnout vyplácet dividendy do takzvaných „nepřátelských zemí“ (ČR je k 11/2022 vedena jako nepřátelská země), nebo společnosti mohou být na sankčním seznamu a v případě realizace ve měně země, která na společnost uvalila sankce, mohou pak být prostředky zmrazeny u korespondenční banky⁶⁸.

16.7 Doporučené nástroje pro řízení systému AML

V rámci vyhotovení rigorózní práce byl sestaven doporučující seznam nástrojů vhodných k řízení efektivního systému řízení AML procesů:

- a) Interní předpisy.
- b) Politika přijatelnosti a kategorizace klienta/protistrany/partnera.
- c) Roční hodnotící zpráva, zprávy interního a externího auditu a jiných kontrolních subjektů.
- d) Systém vnitřní kontroly pověřených oddělení.
- e) Provádění prezenčních školení.
- f) Školení prostřednictvím e-learning, včetně testů znalostí zaměstnanců.
- g) Informování odpovědných zaměstnanců, představenstva banky při změnách legislativy, regulatorních požadavků.
- h) Reporting.

⁶⁸ Evraz share price frozen: what investors need to know. [online]. [cit. 2022-11-30]. Dostupné z: <https://www.fool.co.uk/2022/03/11/evraz-share-price-frozen-what-investors-need-to-know/>

- i) Písemné Hodnocení rizik (riziková analýza).
- j) IT nástroje.

17 Výsledky rigorózní práce

17.1 Hlavní hypotéza

Hlavní hypotéza: Fungování procesů ve finanční instituci lze nastavit tak, že je možné eliminovat většinu rizik vyplývajících z problematiky odhalování legalizace výnosů z trestné činnosti a financování terorismu.

Zvolená metoda: Analýza a syntéza dat

Podrobnou analýzou zejména zahraničních zdrojů byla zjištěna aktuální situace v oblasti AML, kde byly zhodnoceny veškeré zákonné požadavky, které jsou ukládány povinným osobám. Jelikož právní předpisy stanoví často pouze jen obecný rámec požadavků a metodická implementace na základě výkladu těchto norem je pak na každé instituci, byly hodnoceny i metodické pokyny, které jsou vydávány regulátory nebo profesními skupinami sdružujícími problematiku AML i celosvětově. Z těchto materiálů tak bylo možné získat určitý metodický návod pro situace, které jsou pro všechny finanční instituce stejné, jako je například identifikace klienta.

Dalším problémem nastává pak při podrobném nastavení systémů detekujících např. sankce nebo scénáře na platby, protože v tomto případě nejsou poskytována žádná sdílená doporučení a každá finanční instituce si tak tyto systémy nastavuje sama dle svých kritérií, jelikož fungování těchto systémů je často navázané na možnosti a další různorodá kritéria dané finanční instituce (např. složení klientského portfolia dle země, rizikovost produktů atd.)

Na základě zjištěných informací a vypracovaných doporučení v této práci lze konstatovat, že finanční instituce může nastavit svoje systémy takovým způsobem, že je možné eliminovat většinu rizik vyplývajících z problematiky odhalování legalizace výnosů z trestné činnosti a financování terorismu. V případě vzniku nového AML rizika, které doposud nebylo nijak popsáno nebo jeho mitigace je nemožná, je doporučeno osobám, u kterých je toto riziko zjištěno neotvírat účty nebo je co nejdříve vypovědět bez udání důvodů (např. bankovní reakce na otvírání účtů pro obchodníky s kryptoměnou).

Uvedená hlavní hypotéza tak NEBYLA ZAMÍTNUTA. Fungování procesů ve finanční instituci lze nastavit tak, že je možné eliminovat většinu rizik vyplývajících z problematiky odhalování legalizace výnosů z trestné činnosti a financování terorismu.

17.1.1 Dílčí hypotéza č. 1

Dílčí hypotéza č. 1: Nelze sestavit seznam rizikového chování klienta, ze kterého běžný pracovník banky může detekovat podezřelý obchod.

Zvolená metoda: Analýza, syntéza, dedukce

Seznam rizikového chování klienta je dokumentem, který není nikde pevně stanoven. V metodických pokynech či rizikových analýzách vydávaných k AML se často nacházejí jen střípky jednotlivých rizikových chování. Jelikož jsou zdroje k inspiraci často přeshraniční a chování klienta je nutné promítnout na podmínky ČR, je tak nutné tyto aktivity určitým způsobem upravit k regionálnímu měřítku. V rámci bank tak vzniká kompilát zkušeností jednotlivých bank v kombinaci s Národním hodnocením rizik (vydávané FAÚ)⁶⁹, které může napovědět směr, jakým se riziko ubírá a v jaké oblasti je potřeba zvýšený dohled. Dle metodických podkladů a srovnání bankovních standardů lze konstatovat, že je možné sestavit seznam rizikového chování, dle kterého může řadový pracovník odhalit pokus o praní špinavých peněz. Při detekci podezřelého obchodu pak mohou tito pracovníci postupovat dle návodu, který je uveden v kapitole „Šetření a hlášení podezřelého obchodu“ této práce, či obchod rovnou odmítnout realizovat.

Dílčí hypotéza č. 1 BYLA ZAMÍTNUTA. Ze zjištěných informací lze odvodit, že je možné sestavit seznam rizikového chování klienta, ze kterého běžný pracovník finanční instituce může detekovat podezřelý obchod.

⁶⁹ Finanční analytický úřad, 2016. ZPRÁVA O PRVNÍM KOLE PROCESU NÁRODNÍHO HODNOCENÍ RIZIK PRANÍ PENĚZ A FINANCOVÁNÍ TERORISMU. [online]. Praha. FAÚ. [cit. 2022-11-10]. Dostupné z: <https://www.financnianalytickyyurad.cz/files/zprava-o-prvnim-kole-procesu-narodniho-hodnoceni-rizik-mlft.pdf>

17.1.2 Dílčí hypotéza č. 2

Dílčí hypotéza č. 2: Je možné sestavit soubor scénářů pro efektivní zachycování rizikových plateb.

Zvolená metoda: Analýza, syntéza, dedukce

Ve většině finančních institucí probíhá velké množství klientských operací, které je nutné šetřit pouze v případech, že jsou již filtrované pouze na operace, které jsou z pohledu AML relevantní. K těmto podezřelým operacím pak pracovník AML přidává svoje hodnocení, kde z pohledu metodiky hodnotí její skutečné podezření nebo ji uvolní z důvodu falešného záchytu.

U těchto operací je tak nutné mít důkladně nastavený informační systém, který zachytne veškeré podezřelosti a naopak negeneruje velké množství falešných záchytů, které by následně stály čas pracovníků při odbavování. Na základě znalostí z více finančních institucí byl vytvořen souhrn scénářů, který reflektuje záchyty na většinu rizikových plateb, které mohou být potencionálně zajímavé z pohledu AML. V rámci implementace těchto pravidel je vždy i zavedení rizikových faktorů týkajících se stanovení rizikivosti jednotlivých klientů, bez této klasifikace by pak uvedený systém nemohl obecně fungovat a generoval by velké množství záchytů.

V rámci naplánování testovací simulace v informačním systému bylo bohužel z hlediska bezpečnosti finanční instituce odmítnuto nasazení nové testovací verze těchto scénářů do systému. Současně odmítnutí mělo finanční charakter, jelikož nasazení současně stojí síly a prostředky finanční instituci, případné nasazení v budoucnosti však nebylo odmítnuto.

Z našeho pohledu tyto scénáře jsou plně funkční a mohou zlepšit efektivitu při šetření rizikových plateb.

Dílčí hypotéza č. 2 zůstala NEOBJASNĚNA. Je možné sestavit soubor scénářů pro efektivní zachycování rizikových plateb. U scénářů však nebylo možné ověřit efektivní fungování v testovacím prostředí finanční instituce.

17.1.3 Dílčí hypotéza č. 3

Dílčí hypotéza č. 3: Je možné sestavit metodiku pro vyhodnocování záchytu jména, či názvu na sankčním listu.

Zvolená metoda: Analýza, syntéza, dedukce

Jednou ze základních činností v problematice AML je dozorování toho, aby v bankovní instituci probíhaly platby pouze klientů, kteří z hlediska našeho teritoria nejsou na sankčních seznamech EU. Banky pak většinou i zajímají další sankční listy jako je UK list nebo americký OFAC. Tyto listy banka musí akceptovat zejména z důvodů korespondenčního vztahu s protistranou a v případě, že by česká banka poslala americké dolary na účet nějaké osoby z Kuby, tak by americká korespondenční banka stejně tuto platbu zadržela.

Pro účely této práce tak bylo důležité zjistit:

- a) vhodnou metodiku pro vylučování takzvaných „false hit“, což jsou upozornění informačního systému na platbu, která však není ve shodě se jménem na sankčním listu a jedná se tedy o vyloučený zásah na sankce („planý poplach“),
- b) metodiku šetření sankčních záchytů na jména, které jsou často překládána z azbuky nebo arabštiny, jejichž transkripce do latinky může způsobovat změny v jednotlivých písmenech. V těchto případech tak není možné prověřovat jména vždy na 100% shodu a je nutné používat metody Levenshteinovi vzdálenosti nebo obdobné metody (např. Hammingova vzdálenost).

Dílčí hypotéza č. 3 NEBYLA ZAMÍTNUTA. Předložená metodika byla použita v rámci zkušebního sekundárního prověřování na sankční scénáře a podle jejího postupu je možné vyhodnocování záchytu i s pouze základně poučenou osobou.

18 Závěr

Cílem předložené rigorózní práce bylo poskytnout ucelený pohled na problematiku AML/CFT a vysvětlit některé procesy AML, které by měly být každodenní rutinou pracovníků v odděleních AML. Právní normy kladou povinným osobám potažmo jejich zaměstnancům značné množství úkolů v oblasti AML, které musí k nastolení souladu splňovat, tak aby se vyhnuli riziku sankce (nejčastěji pokuty) udělené za nedodržování. V rámci této práce jsme se proto popsali úkony, které jsou stanoveny zákonem a současně i vysvětlit procesy, ve kterých je nutné si jednotlivé úkony nastavit do souladu v rámci pouhého výkladu obecného závěru, který z právní normy vychází. Součástí práce jsou i metodická doporučení z praxe, kterými je možné zjednodušit a zefektivnit práci na odděleních AML.

Jak již bylo zmíněno, problematika AML/CFT je stále aktuálnější a přicházejí neustále nové metody a pokusy jak peníze z nelegální činnosti legalizovat. Celá oblast se týká hodnotných věcí nebo ve většině případů finančních prostředků, za jejichž legalizaci jsou pachatelé ochotni zaplatit nemalé množství peněz. Přichází se tak stále se sofistikovanějšími metodami legalizace a financování terorismu, které je nutné podrobně vyšetřit a informovat o nich odbornou AML komunitu, aby nebyla pozadu s aktuálními trendy. Školeními v oblasti je třeba rozšiřovat povědomí o činnosti oddělení AML/CTF široké veřejnosti a také povinným osobám, tak aby věděly o její významnosti a byla jí dána potřebná priorita. Z hlediska co nejrychlejší reakce na aktuální trendy je nutné i dobře financovat celou oblast, zejména v oblasti informačních technologií a lidských zdrojích, které jsou pro klíčové (v soukromém i státním sektoru). Pro zájemce v oboru by měla být práce v oddělení AML/CFT zajímavou a mzda pracovníků by měla být taktéž motivační.

Celosvětový státní aparát by měl připravovat včas odpovídající legislativu a vydávat jasné metodické postupy k těmto právním normám. V případě, že u nějaké oblasti zcela přesunuje povinnosti na soukromé subjekty (například PEP problematika), určit jasná pravidla a stát se metodickým gestorem pro případné dotazy povinných osob.

19 Zdroje

Literární zdroje

- (1) BAKEŠ, Milan a KOHAJDA, Michael. Finančně právní instituty související s bojem proti trestné činnosti In: JELÍNEK Jiří a kolektiv. Trestní právo procesní – minulost a budoucnost. Praha: Leges, 2016. ISBN 978-80-7502-185-4.
- (2) BOLF, David. Opatření proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu – metody, regulace a compliance. Brno. 2021. Rigorózní práce, Masarykova univerzita.
- (3) DVOŘÁK, Vratislav. Ekonomické a kriminální aspekty legalizace výnosů z trestné činnosti. Praha: Pro potřeby nakl. Ivan Fojt vydala Scientia, 2010, str. 20 a 21. ISBN 978-80-86960-63-0.
- (4) DVOŘÁK, Vratislav. Výnosy z trestné činnosti. Praha: Pro potřeby nakl. Ivan Fojt vydala Scientia, 2010, str. 36. ISBN 978-80-86960-67-8.
- (5) HAVLÍKOVÁ, Nikola. Zajištění bezpečnosti online platebních služeb. 2019. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Právnická fakulta, Katedra finančního práva a finanční vědy. Vedoucí práce Kotáb, Petr.
- (6) HOLCR, Květoň. Logika, metodológia a metódy vedeckého poznania. 1996. Bratislava: Akadémia Policajného zboru SR, s. 80. ISBN 80-88751-91-8
- (7) HURYHOVÁ, Klára, Sýkora, Michal, 2018. Compliance programy (nejen) v České republice. Praha: Wolters Kluwer, 2018. Právní monografie. ISBN 978-80-7552-667-0.
- (8) CHMELÍK, Jan a Eduard BRUNA. Hospodářská a ekonomická trestná činnost. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2015, str. 62. ISBN 978-80-7408-109-5.
- (9) KALABIS, Zbyněk. Boj bank proti praní špinavých peněz. Praha: Bankovní institut vysoká škola, 2009, str. 11. ISBN 978-80-7265-147-4.

- (10) LOCHMANOVÁ, Kateřina. Banky a boj proti legalizaci výnosů z trestné činnosti [online]. Praha, 2011 [cit. 2022-11-30]. Dostupné z: <https://theses.cz/id/nmpx9d/>. Diplomová práce. AMBIS vysoká škola, a.s. Vedoucí práce Ing. Zbyněk Kalabis.
- (11) MAGDIČOVÁ, T. Opatření v boji proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu u obchodníka s cennými papíry. Praha, 2022. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Právnická fakulta, Katedra finančního práva a finanční vědy. Vedoucí práce Kotáb, Petr.
- (12) NAÍM, Moisés. Černá kniha globalizace. Praha: Vyšehrad, 2008, str. 125. ISBN 978-80-7021-866-2.
- (13) OPL, Jakub. Boj proti financování terorismu z pohledu významné banky působící v ČR. Praha, 2018. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Katedra bezpečnostních studií. Vedoucí práce Bureš, Oldřich.
- (14) POWIS, Robert E. Jak se perou špinavé peníze. Přeložila Markéta KECOVÁ. Praha: Victoria Publishing, 1992, str. 24. ISBN 80-85605-32-5.
- (15) STESENS, G. Money Laundering: Money laundering: A new international law enforcement model. Cambridge: Cambridge University Press, 2008, s. 82. ISBN 978-0-521-78104-6.
- (16) STIERANKA, Jozef, Marko, Michal, Backa, Stanislav, 2018. Legalizácia príjmov z trestnej činnosti a financovanie terorismu. 1. Bratislava: Wolters Kluwer. ISBN 978-80-8168- 912-3.
- (17) VANĚČEK, P. K legalizaci výnosů z trestné činnosti. In: NETT, Alexander (ed). Nové jevy v hospodářské kriminalitě: Sborník z mezinárodní konference konané na Právnické fakultě MU v Brně v únoru 2005. Brno: Masarykova univerzita, 2005, str. 245. ISBN 80-210-3831-4.

- (18) VONDRÁČKOVÁ, A. Boj proti praní peněz v EU. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta, 2016, s. 7. ISBN 978-80-8797-549-7.
- (19) VONDRÁČKOVÁ, Aneta. Opatření Evropské unie v oblasti praní peněz. Praha, 2016. Rigorózní práce. Univerzita Karlova, Právnická fakulta, Katedra evropského práva. Vedoucí práce Tomášek, Michal.
- (20) VYBÍRAL, R. Právo proti praní špinavých peněz. In: KARFÍKOVÁ, M. a kol. Teorie finančního práva a finanční vědy. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018, s. 291. ISBN 978-80-7552-935-0.
- (21) ZOPPEI, Verena. Anti-Money Laundering Law: Socio-Legal Perspective on the Effectiveness of German Practices. Berlin: Springer, 2017. 213 s. ISBN 978-94-6265-179-1.

Právní normy

- (1) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/847, o informacích doprovázejících převody peněžních prostředků a o zrušení nařízení (ES) č. 1781/2006.
- (2) Nařízení komise v přenesené pravomoci (EU) 2016/1675, kterým se směrnice (EU) 2015/849 Evropského parlamentu a Rady doplňuje o identifikaci vysoce rizikových třetích zemí se strategickými nedostatky, ve znění Nařízení komise v přenesené pravomoci (EU) 2020/855.
- (3) Nařízení Rady (ES) č. 428/2009 ze dne 5. května 2009, kterým se zavádí režim Společenství pro kontrolu vývozu, přepravy, zprostředkování a tranzitu zboží dvojího užití.
- (4) Nařízení Rady (EU) č. 833/2014 ze dne 31. července 2014, o omezujících opatřeních vzhledem k činnostem Ruska destabilizující situaci na Ukrajině, pozn. následovali další sankční nařízení od února 2022.

- (5) Nařízení vlády č. 210/2008 Sb., k provedení zvláštních opatření boji proti terorismu.
- (6) Sankční nařízení (omezující opatření) vyhlášené orgány EU, OSN a OFAC.
- (7) Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/849 ze dne 20. května 2015, o předcházení využívání finančního systému k praní peněz nebo financování terorismu.
- (8) Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/849, o předcházení využívání finančního systému k praní peněz nebo financování terorismu a směrnice 2009/138/ES a 2013/36/EU
- (9) Vyhláška č. 67/2018 Sb., o některých požadavcích na systém vnitřních zásad, postupů a kontrolních opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu.
- (10) Zákon č. 21/1992 Sb., o bankách.
- (11) Zákon č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu.
- (12) Zákon č. 370/2017 Sb., o platebním styku.
- (13) Zákon č. 38/1994 Sb., o zahraničním obchodu s vojenským materiálem.
- (14) Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.
- (15) Zákon č. 594/2004 Sb., jímž se provádí režim Evropských společenství pro kontrolu vývozu, přepravy, zprostředkování a tranzit zboží dvojího užití.
- (16) Zákon č. 69/2006 Sb., o provádění mezinárodních sankcí.

Metodické pokyny, stanoviska, sdělení a usnesení

- (1) Dohledový benchmark ČNB č. 2/2018, k požadavkům na vybrané postupy pro provádění mezinárodních sankcí.
- (2) EBA Guideline, Nr. ESAs/2016/72, on the characteristics of a risk-based approach to anti-money laundering and terrorist financing supervision, and the steps to be taken when conducting supervision on a risk-sensitive basis.

- (3) EBA Guideline, Nr. EBA/GL/2021/15, on cooperation and information exchange between prudential supervisors, AML/CFT supervisors and financial intelligence units under Directive 2013/36/EU.
- (4) EBA Guideline, Nr. JC/GL/2017/16, on the measures payment service providers should take to detect missing or incomplete information on the payer or the payee, and the procedures they should put in place to manage a transfer of funds lacking the required information.
- (5) EBA Guideline, Nr. JC/GL/2017/37, on simplified and enhanced customer due diligence and the factors credit and financial institutions should consider when assessing the money laundering and terrorist financing risk associated with individual business relationships and occasional transactions.
- (6) Metodický pokyn č. 1, Finančního analytického úřadu ze dne 23. dubna 2021 určený povinným osobám¹ a dalším dotčeným subjektům, K provádění mezinárodních sankcí zejména v souvislosti s financováním terorismu.
- (7) Metodický pokyn č. 3, Finančního analytického úřadu ze dne 31. května 2021 určený povinným osobám, Zjišťování skutečného majitele.
- (8) Metodický pokyn č. 4, Finančního analytického útvaru Ministerstva financí ze dne 16. prosince 2015 určený povinným osobám, Podání oznámení podezřelého obchodu jinou formou, než prostřednictvím spojení MoneyWeb.
- (9) Metodický pokyn č. 5, Finančního analytického úřadu ze dne 26. února 2021 určený povinným osobám Provádění některých omezujících opatření vůči osobám, subjektům a orgánům, na které se vztahují rozhodnutí Rady bezpečnosti Organizace spojených národů
- (10) Metodický pokyn č. 7, Finančního analytického úřadu ze dne 22. 11. 2022 určený povinným osobám podle § 2 zákona č. 253/2008 Sb., Opatření vůči politicky exponovaným osobám.
- (11) Metodický pokyn č. 9, Finančního analytického úřadu ze dne 26. února 2021 určený úvěrovým a finančním institucím, Kontrola klienta.

- (12) Úřední sdělení ČNB ze dne 26. 5. 2009 k některým požadavkům na systém vnitřních zásad, postupů a kontrolních opatření proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, Uznávané AML standardy.
- (13) Usnesení Představenstva České advokátní komory č. 2/2008 Věstníku, kterým se stanoví podrobnosti o povinnostech advokátů a postupu kontrolní rady České advokátní komory ve vztahu k zákonu o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu.

Webové zdroje

- (1) About. Egmont Group [online]. 2022. [cit. 30. 10. 2022]. Dostupné z: <https://egmontgroup.org/about/>
- (2) Anonymní bankovní účet. [online]. [cit. 2022-11-22]. Dostupné z: <https://parkerhill.cz/anonymni-bankovni-ucet/>
- (3) At a glance. Committee of Experts on the Evaluation of Anti-Money Laundering Measures and the Financing of Terrorism. [online]. 2022 [cit. 30. 10. 2022]. Dostupné z: <https://www.coe.int/en/web/moneyval/>
- (4) Bankovní poplatky. Systém MasterCard Money Send poprvé v Evropě [online]. 2010 [cit. 2022-11-30]. Dostupné z: <https://www.bankovnipoplatky.cz/clanky/reportaz/system-mastercard-moneysend-poprve-v-evrope-13033.html>
- (5) CBDDQ. The Wolfsberg Group [online]. 2022 [cit. 30. 10. 2022]. Dostupné z: https://www.wolfsbergprinciples.com/sites/default/files/wb/CBDDQ_V1.3_SC09_Final_Version_16APR2020.pdf
- (6) CBDDQ. The Wolfsberg Group [online]. 2022 [cit. 30. 10. 2022]. Dostupné z: https://www.wolfsbergprinciples.com/sites/default/files/wb/CBDDQ_V1.3_SC09_Final_Version_16APR2020.pdf

- (7) CIA. References-TerroristOrganizations. Cia.gov [online]. 2022 [cit. 2022-11-22]. Dostupné z: <https://www.cia.gov/the-world-factbook/references/terrorist-organizations/>
- (8) Česká televize. Bývalý pražský imám Samer Shehadeh si za terorismus odpyká 14,5 roku vězení [online]. 2021 [cit. 2022-11-28]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/3300343-byvaly-prazsky-imam-samer-shehadeh-si-za-terorismus-odpyka-145-roku-vezeni>
- (9) EU Sanctions Map [online], Evropská komise, 2022 [cit. 2022-11-10]. Dostupné z: <https://www.sanctionsmap.eu>
- (10) Evraz share price frozen: what investors need to know. [online]. [cit. 2022-11-30]. Dostupné z: <https://www.fool.co.uk/2022/03/11/evraz-share-price-frozen-what-investors-need-to-know/>
- (11) FATF aktualizoval 40 doporučení. [online]. Finančně analytický úřad, 2018 [cit. 30. 10. 2022]. Dostupné z: <https://archiv.financnianalytickyurad.cz/aktuality/fatf-aktualizoval-40-doporuceni-80.html>
- (12) FATF Members and Observers. [online]. FATF, 2022 [cit. 30. 10. 2022]. Dostupné z: <https://www.fatf-gafi.org/about/membersandobservers/>
- (13) FATF Presidency. FATF [online]. FATF 2022 [cit. 30. 10. 2022] Dostupné z: Dostupné z: <https://www.fatf-gafi.org/about/fatfpresidency/>
- Financial Action Task Force, International Standards on Combating Money Laundering and the Financing of Terrorism & Proliferation [online]. Francie: FATF, 2022- [cit. 2022-10-21]. Dostupné z: <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/recommendations/pdfs/FATF%20Recommendations%202012.pdf>

- (14) HLADKÁ, Michaela, HYLMAR, Jiří. Identifikace klienta podle zákona proti praní špinavých peněz – výhled do budoucna. [online]. Finanční analytický úřad, 2017. [cit. 2021-02-12]. Dostupné z: https://www.financnianalytickyyurad.cz/download/FileUploadComponent105114954/1536059563_cs_8_2018_20_21.pdf
- (15) Identifikace a kontrola klientů finančních institucí jako nástroj v boji proti praní špinavých peněz: metodický materiál [online]. ČNB, 2022. [cit. 2022-10-10]. Dostupné z: https://www.cnb.cz/cs/o_cnb/cnblog/Identifikace-a-kontrola-klientu-financnich-instituci-jako-nastroj-v-boji-proti-prani-spinavych-penez/
- (16) Identifikace klienta podle zákona proti praní špinavých peněz – výhled do budoucna [online]. Praha, FAÚ, 2018. [cit. 2022-05-15]. Dostupné z: https://www.financnianalytickyyurad.cz/download/FileUploadComponent105114954/1536059563_cs_8_2018_20_21.pdf
- (17) Informace o druhém kole národního hodnocení rizik [online] Finanční analytický úřad, 2021. [cit. 2022-10-14]. Dostupné z: <https://www.financnianalytickyyurad.cz/informace-o-druhem-kole-narodniho-hodnoceni-rizik>
- (18) JULLUM, M., Løland, A., Huseby, R. B., Ånonsen, G. and Lorentzen, J. (2020), "Detecting money laundering transactions with machine learning", In: Journal of Money Laundering Control, Vol. 23 No. 1, pp. 173-186. [online]. [cit. 2022-11-30]. Dostupné z: <https://doi.org/10.1108/JMLC-07-2019-0055>
- (19) Kdo jsme a co děláme. Finanční analytický úřad [online]. 2022 [cit. 30. 10. 2022]. Dostupné z: <https://www.financnianalytickyyurad.cz/o-uradu#kdo-jsme-a-co-delame>
- (20) Legalizace výnosů z trestné činnosti: metodický materiál [online]. ČNB, 2022. [cit. 2022-10-10]. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/dohled-financni-trh/legislativni-zakladna/legalizace-vynosu-z-trestne-cinnosti/>

- (21) Members and Observers. Committee of Experts on the Evaluation of Anti-Money Laundering Measures and the Financing of Terrorism. [online]. 2022 [cit. 30. 10. 2022]. Dostupné z: <https://www.coe.int/en/web/moneyval/moneyval-brief/members>
- (22) Mezinárodní standardy v boji proti praní špinavých peněz, financování terorismu a šíření zbraní hromadného ničení. [online]. FATF, 2019 [cit. 30. 10. 2022]. <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/recommendations/pdfs/Moneyval-Czech-FATF-Recommendations.pdf>
- (23) Mission. The Wolfsberg Group [online]. 2022 [cit. 30. 10. 2022]. Dostupné z: <https://www.wolfsberg-principles.com/about/mission>
- Nadnárodní hodnocení rizik [online] Finanční analytický úřad, 2021. [cit. 2022-10-14]. Dostupné z: <https://www.financnianalytickyurad.cz/nadnarodni-hodnoceni-rizik>
- (24) Národní hodnocení rizik [online] Finanční analytický úřad, 2017. [cit. 2022-10-14]. Dostupné z:
- (25) O Licenční správě. Zahraniční obchod [online]. 2022 [cit. 4. 11. 2022]. Dostupné z: <https://www.mpo.cz/cz/zahranicni-obchod/licencni-sprava/o-licencni-sprave/informace-o-licencni-sprave--8846/>
- (26) PLÍŠEK, Libor. Problematika bílých koní. [online]. Policie ČR, 2014. [cit. 2022-05-15]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/problematika-bilychkoni.aspx>
- (27) Prevention of Criminal Use of the Banking System for the Purpose of Money Laundering Bank for International Settlements [online]. Publikováno prosinec 1988 [cit. 30. 10. 2022]. Dostupné z: <https://www.bis.org/publ/bcbssc137.htm>
- (28) Příkaz ČNB č.j. 2021/29030/570 ze dne 17. 3. 2021 [online]. ČNB, 2021 [cit. 28. 10. 2022] Dostupné z: https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/dohled-financni-trh/.galleries/prilohy/S-Sp-2021_00064_CNB_573.pdf

- (29) Působnost ministerstva. [online] MPO, 2022. [cit. 4. 11. 2022]. Dostupné z: <https://www.mpo.cz/cz/rozcestnik/ministerstvo/o-ministerstvu/pusobnost-ministerstva/pusobnost-ministerstva--1926/>
- (30) Výroční zpráva České národní banky za rok 2020 [online]. Česká národní banka, 2022. [cit. 2022-11-10]. Dostupné z: https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/o_cnb/.galleries/hospodareni/vyrocní_zpravy/download/vyrocní_zprava_2021.pdf
- (31) Výroční zpráva finančního analytického útvaru za rok 2018. [online]. Praha: Finanční analytický úřad, 2018. [cit. 2022-07-21]. Dostupné z: https://www.financnianalytickyurad.cz/download/FileUploadComponent576511580/1558091740_cs_vyrocní_zprava_fau_2018.pdf
- (32) Výroční zpráva finančního analytického útvaru za rok 2019 [online]. Finanční analytický úřad, 2019. [cit. 2022-07-21]. Dostupné z: https://www.financnianalytickyurad.cz/download/FileUploadComponent526990861/1588148007_cs_29042020_vyrocní_zprava_fau_2019.pdf
- (33) Výroční zpráva finančního analytického útvaru za rok 2020 [online]. Finanční analytický úřad, 2020. [cit. 2022-07-21]. Dostupné z: <https://www.financnianalytickyurad.cz/files/vyrocní-zprava-financniho-analytickeho-uradu-za-rok-2020.pdf>
- (34) Výroční zpráva finančního analytického útvaru za rok 2021. [online]. Finanční analytický úřad, 2021. [cit. 2022-07-21]. Dostupné z: <https://www.financnianalytickyurad.cz/files/vyrocní-zprava-financniho-analytickeho-uradu-za-rok-2021.pdf>
- (35) KYC formulář pro právnickou osobu. [online]. Expobank a. s., 2022. [cit. 2022-01-21]. Dostupné z: <https://www.expobank.cz/files/cz-kyc-pravnicka-osoba.doc>

Seznam zkratk

AML	Boj proti legalizaci výnosů z trestné činnosti
CFT	Boj proti financování terorismu
CZK	Koruna česká
AMLZ	Zákon č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu
ATM	Mezinárodní označení pro bankomat
ČNB	Česká národní banka
ČR	Česká republika
EBA	Evropský orgán pro bankovníctví
ECB	Evropská centrální banka.
EDD	Zesílená hloubková kontrola klienta
ES	Evropské společenství
EU	Evropská unie
EUR	Společná evropská měna euro
FATF	Finanční akční výbor
FAÚ	Finanční analytický úřad
GFR	Generální finanční ředitelství
KYC	Poznej svého klienta
ML / FT	Praní špinavých peněz a financování terorismu
OČTŘ	Orgány činné v trestním řízení
OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
OFAC	Office of Foreign Assets Control - Úřad pro kontrolu zahraničních aktiv – USA sankční programy a informace
OSN	Organizace spojených národů
OPO	Oznámení o podezřelém obchodu
PEP	Politicky exponovaná osoba
SPV	Special Purpose Vehicle - společnost zvláštního určení
TO	Trestní oznámení
UN	Organizace spojených národů.
USA	Spojené státy americké
USD	Americký dolar

Seznam tabulek

<i>Tabulka 1 - Ukázka podezřelých vkladů na účet</i>	22
<i>Tabulka 2 – Ukázka průtokového účtu a fáze vrstvení</i>	23
<i>Tabulka 3 – Typy kontrol v bance</i>	81
<i>Tabulka 4 – Tabulka vyžadovaných informací a dokumentů při kontrole</i>	90
<i>Tabulka 5 – Stanovení finální rizikovosti klienta</i>	97
<i>Tabulka 6 – Kategorizace klientů na základě chování</i>	98
<i>Tabulka 7 – Online scénáře pro platby a výše částek záchytu</i>	132
<i>Tabulka 8 – Offline scénáře pro platby a výše částek záchytu</i>	134
<i>Tabulka 9 – Rozdělení rizikových bodů u fyzických osob</i>	143
<i>Tabulka 10 – Rozdělení rizikových bodů u fyzických osob</i>	145
<i>Tabulka 11 – Stanovení bodů rizikovostí dle země</i>	151

Seznam obrázků

<i>Obrázek 1 - Grafické znázornění fází praní špinavých peněz</i>	21
<i>Obrázek 2 – Logo FATF</i>	28
<i>Obrázek 3 – Logo MONEYVAL</i>	29
<i>Obrázek 4 – Logo Egmont Group</i>	30
<i>Obrázek 5 – Logo Wolfsberg Group</i>	30
<i>Obrázek 6 – Logo BIS</i>	31
<i>Obrázek 7 – Logo FAÚ</i>	32
<i>Obrázek 8 – Sanction search list</i>	44
<i>Obrázek 9 – Alternativní možnosti zápisu jména</i>	44
<i>Obrázek 10 – Ukázka způsobu určení vlastnické struktury</i>	59
<i>Obrázek 11 – Pyramida klientského portfolia v bance</i>	94
<i>Obrázek 12 – Položky potřebné k stanovení rizikivosti klienta</i>	97
<i>Obrázek 13 – Grafické znázornění periodických kontrol u klientů</i>	101
<i>Obrázek 14 – Schéma pro postup zaměstnanců banky při hlášení podezřelého obchodu</i>	113
<i>Obrázek 15 – Moneyweb</i>	118

Seznam příloh

Příloha 1 - Seznam zemí dle rizikosti

Příloha 2 - Rizikost dle NACE kódů

Příloha 3 – VZOR KYC dotazníku pro právnickou osobu

Příloha 4 - Vnitrostátní seznam funkcí PEP

Příloha 1 - Seznam zemí dle rizikovosti

Nepřijatelné		Daňové ráje			
Zkratka	Název země	Zkratka	Název země	Zkratka	Název země
AF	Afghánistán	AX	Alandy	CR	Kostarika
IR	Írán	AS	Americká Samoa	CY	Kypr
KP	Korejská lidově demokratická republika	VI	Americké Panenské ostrovy	MO	Macao
		AD	Andorra	MG	Madagaskar
		AI	Anguilla	MV	Maledivy
		AG	Antigua a Barbuda	IM	Man
		AW	Aruba	MH	Marshallovy ostrovy
		BS	Bahamy	MQ	Martinik
		BH	Bahrain	MU	Mauricius
		BZ	Belize	YT	Mayotte
		BM	Bermudy	UM	Menší odlehlé ostrovy USA
		BQ	Bonaire, Svatý Eustach a Saba	MS	Montserrat
		BV	Bouvetův ostrov	NR	Nauru
		IO	Britské indickooceánské území	NC	Nová Kaledonie
		VG	Britské Panenské ostrovy	PM	Saint Pierre a Miquelon
		BN	Brunej	WS	Samoa
		CK	Cookovy ostrovy	SC	Seychely
		CW	Curaçao	SH	Svatá Helena
		DM	Dominika	LC	Svatá Lucie
		FO	Faerské ostrovy	BL	Svatý Bartoloměj
		FK	Falklandy (Malvíny)	KN	Svatý Kryštof a Nevis
		FJ	Fidži	MF	Svatý Martin (FR)
		TF	Francouzská jižní a antarktická území	SX	Svatý Martin (NL)
		PF	Francouzská Polynésie	ST	Svatý Tomáš a Princův ostrov
		GI	Gibraltar	VC	Svatý Vincenc a Grenadiny
		GD	Grenada	SB	Šalomounovy ostrovy
		HM	Heardův ostrov a MacDonalldovy ostrovy	SJ	Špicberky a Jan Mayen
		IS	Island	TC	Turks a Caicos
		JE	Jersey	CX	Vánoční ostrov
		GS	Jižní Georgie a Jižní Sandwichovy ostrovy	TL	Východní Timor
		CV	Kapverdy	WF	Wallis a Futuna
		CC	Kokosové (Keelingovy) ostrovy		
		KM	Komory		

Vysoce rizikové		Středně rizikové			
Zkratka	Název země	Zkratka	Název země	Zkratka	Název země
AL	Albánie	DZ	Alžírsko	LU	Lucembursko
BB	Barbados	AO	Angola	HU	Maďarsko
BY	Bělorusko	AQ	Antarktida	MK	Severní Makedonie
BA	Bosna a Hercegovina	AR	Argentina	MY	Malajsie
BF	Burkina Faso	AM	Arménie	MW	Malawi
CD	Konžská demokratická republika	AU	Austrálie	MR	Mauritánie
EG	Egypt	AZ	Ázerbájdžán	MX	Mexiko
ER	Eritrea	BD	Bangladéš	FM	Mikronésie
EE	Estonsko	BJ	Benin	MD	Moldavsko
ET	Etiopie	BT	Bhútán	MC	Monako
PH	Filipíny	BO	Bolívie	MZ	Mosambik
HT	Haiti	BW	Botswana	NA	Namibie
IQ	Irák	BR	Brazílie	NP	Nepál
JM	Jamajka	BG	Bulharsko	NE	Niger
YE	Jemen	BI	Burundi	NG	Nigérie
SS	Jižní Súdán	TD	Čad	NU	Niue
JO	Jordánsko	ME	Černá Hora	NL	Nizozemsko
KY	Kajmanské ostrovy	CN	Čína	NF	Norfolk
KH	Kambodža	DO	Dominikánská republika	NZ	Nový Zéland
LY	Libye	DJ	Džibutsko	OM	Omán
LT	Litva	EC	Ekvádor	PW	Palau
LV	Lotyšsko	GF	Francouzská Guyana	PS	Palestina
ML	Mali	GA	Gabon	PG	Papua Nová Guinea
MT	Malta	GM	Gambie	PY	Paraguay
MA	Maroko	GH	Ghana	PE	Peru
MN	Mongolsko	GL	Grónsko	PN	Pitcairn
MM	Myanmar	GE	Gruzie	CI	Pobřeží slonoviny
NI	Nikaragua	GP	Guadeloupe	PR	Portoriko
PK	Pákistán	GU	Guam	RE	Réunion
PA	Panama	GT	Guatemala	GQ	Rovníková Guinea
RU	Rusko	GG	Guernsey	RO	Rumunsko
SN	Senegal	GN	Guinea	RW	Rwanda
SO	Somálsko	GW	Guinea-Bissau	SV	Salvador
AE	Spojené arabské emiráty	GY	Guyana	SM	San Marino
RS	Srbsko	HN	Honduras	SA	Saúdská Arábie
SD	Súdán	HK	Hongkong	MP	Severní Mariany
		CL	Chile	SL	Sierra Leone
		HR	Chorvatsko	SG	Singapur

Nízké riziko		Střední riziko			
Zkratka	Název země	Zkratka	Název země	Zkratka	Název země
BE	Belgie	IN	Indie	CF	Středoafriická republika
CZ	Česká republika	ID	Indonésie	SR	Surinam
DK	Dánsko	IL	Izrael	SZ	Svazijsko
FI	Finsko	JP	Japonsko	CH	Švýcarsko
FR	Francie	ZA	Jižní Afrika	TJ	Tádžikistán
IE	Irsko	CM	Kamerun	TZ	Tanzanie
IT	Itálie	CA	Kanada	TH	Thajsko
DE	Německo	QA	Katar	TW	Tchaj-wan
NO	Norsko	KZ	Kazachstán	TG	Togo
PL	Polsko	KE	Keňa	TK	Tokelau
PT	Portugalsko	KI	Kiribati	TO	Tonga
AT	Rakousko	CO	Kolumbie	TM	Turkmenistán
GR	Řecko	CG	Konžská republika	TV	Tuvalu
SK	Slovensko	KR	Korejská republika	UA	Ukrajina
SI	Slovinsko	XK	Kosovo	UY	Uruguay
ES	Španělsko	CU	Kuba	UZ	Uzbekistán
SE	Švédsko	KW	Kuvajt	VA	Vatikán
US	Spojené státy americké	KG	Kyrgyzstán	GB	Velká Británie
		LA	Laos	VN	Vietnam
		LS	Lesotho	ZM	Zambie
		LB	Libanon	EH	Západní Sahara
		LR	Libérie		
		LI	Lichtenštejnsko		

Stanovení bodů rizikovostí dle země

Rizikovost	Body
Nepřijatelné země	1001
Daňové ráje	301
Vysoce rizikové země	201
Středně rizikové země	101
Nízko rizikové země	0

Příloha 2 - Rizikovost dle NACE kódů

NACE kód	Název činnosti
Zakázané předměty činnosti	
920 000	Internetová kasina se sídlem mimo EU
920 000	Shell banks
920 000	Poskytování sexuálních služeb
920 000	Zasílatel peněz (např. Western Union)
920 000	Poskytování služeb s digitální I virtuální měnou (např. Bitcoin, Ethereum)
Vysoce rizikové předměty činnosti	
920 000	Činnosti heren, kasin a sázkových kanceláři
920 000	Subjekt, který proplácí šeky
920 000	Směnárna
920 000	Poskytovatel platebních služeb
920 000	Zakládání ready-made společností
205 100	Výroba výbušnin
254 000	Výroba zbraní a střeliva
304 000	Výroba vojenských bojových vozidel
Rizikové předměty činnosti	
62 020	Poradenské/konzultantské činnosti (IT, marketing, řízení, reklama)
321 200	Výroba klenotů a příbuzných výrobků
381 200	Shromažďování a sběr nebezpečných odpadů
382 200	Odstraňování nebezpečných odpadů
383 200	Úprava odpadů k dalšímu využití, kromě demontáže vraků, strojů a zařízení
461 100	Zprostředkování velkoobchodu a velkoobchod v zastoupení se základními zemědělskými produkty, živými zvířaty, textilními surovinami a polotovary
461 200	Zprostředkování velkoobchodu a velkoobchod v zastoupení s palivy, rudami, kovy a průmyslovými chemikáliemi
461 300	Zprostředkování velkoobchodu a velkoobchod v zastoupení se dřevem a stavebními materiály
461 400	Zprostředkování velkoobchodu a velkoobchod v zastoupení se stroji, průmyslovým zařízením, loděmi a letadly
462 100	Velkoobchod s obilím, surovým tabákem, osivy a krmivý
462 200	Velkoobchod s květinami a jinými rostlinami
463 100	Velkoobchod s ovocem a zeleninou
464 800	Velkoobchod s hodinami, hodinkami a klenoty
467 110	Velkoobchod s pevnými palivy a příbuznými výrobky

NACE kód	Název činnosti
Rizikové předměty činnosti	
467 120	Velkoobchod s kapalnými palivy a příbuznými výrobky
467 700	Velkoobchod s odpadem a šrotem
473 000	Maloobchod s pohonnými hmotami ve specializovaných prodejnách
477 700	Maloobchod s hodinami, hodinkami a klenoty
477 900, 649 230	Obchod s použitým zbožím, Zastavárny
642 000	Činnosti holdingových společností
643 000	Činnosti trustů, fondů a podobných finančních subjektů
649 910	Faktoringové společnosti (kdy převažující činnost je odkup pohledávek)
Nerizikové předměty činnosti	
-----	Ostatní činnosti

Stanovení bodů rizikovostí dle NACE

Rizikovitost	Body
Zakázané předměty činnosti	1001
Vysoce rizikové předměty činnosti	201
Rizikové předměty činnosti	101
Nerizikové předměty činnosti	0

	Další údaje o adrese:
Jedná se o SPV?	☐ Ne ☐ ANO, prosím uveďte účel:
Počet zaměstnanců:	☐ 0 ☐ 1 – 10 ☐ 11 – 50 ☐ 51 – 250 ☐ ≥ 250
Webové stránky společnosti:	☐ Web adresa:
Má společnost pobočku, organizační složku nebo provozovnu v jiné zemi než v zemi registrace?	☐ NE ☐ ANO, prosím uveďte: Název společnosti: ☐ pobočka ☐ organizační složka ☐ provozovna Země registrace: Identifikační číslo společnosti:
Společnosti zahrnuté ve vlastnické a řídicí struktuře doloženy výpisy z obchodního rejstříku nebo obdobné evidence.	☐ ANO ☐ NE, vysvětlete prosím:

Hlavní kontaktní osoba:	☐ Hlavní kontaktní osobou je osoba uvedená v části B nebo C (stačí vyplnit pouze jméno a příjmení) Jméno: Příjmení: Pozice ve společnosti: Adresa: Datum narození: Občanství: Dvojí občanství: ☐ Ne ☐ ANO, prosím uveďte: E-mail: Telefon: Druh průkazu totožnosti: Politicky exponovaná osoba ve struktuře: ☐ NE ☐ ANO
Společnost bude účet vedený u banky používat jako svůj hlavní účet.	☐ NE ☐ ANO
Podnikatelské činnosti společnosti dle NACE (agregované skupiny):	Číslo NACE:
Zahrnuje podnikatelská činnost společnosti nakládání se zbožím dvojího užitím, vojenským materiálem, bezpečnostním materiálem či zbraněmi?	☐ ANO, prosím uveďte: ☐ NE

Podrobný popis hlavních podnikatelských činností společnosti:	
Podrobný popis vedlejších podnikatelských činností společnosti:	
Popis produktů a služeb banky z hlediska činností, které budou hlavním předmětem plateb zpracovávaných prostřednictvím banky.	☐ Platby spojené s podnikatelskou činností společnosti podle provozních potřeb vyplývajících z hlavního předmětu podnikání ☐ Platby spojené s podnikatelskou činností společnosti, podle provozních potřeb vyplývajících z vedlejších podnikatelských činností společnosti ☐ Jednorázové platby, prosím uveďte: ☐ Vklady ☐ Investiční služby ☐ Úvěrové produkty ☐ Platební karty pro zástupce společnosti ☐ Platební karty pro jiné osoby, prosím uveďte: ☐ Jiné, prosím uveďte:
Seznam hlavních obchodních partnerů:	Název: Hlavní předmět podnikání: Webové stránky: Země registrace:
Hlavní protistrany transakcí zpracovávaných přes banku, případně vysvětlete, proč není vhodné je uvádět:	☐ Stejně jako hlavní obchodní partneři ☐ Není vhodné uvést – vysvětlete prosím důvod: Název: Země registrace: Webové stránky: Číslo účtu: Kód banky:
Přehled zemí, do nichž budou transakce převážně směřovat:	☐ ČR ☐ SK ☐ Rusko ☐ USA

Přehled zemí, z nichž budou transakce převážně přicházet:	☐ EU: ☐ mimo EU: ☐ ČR ☐ SK ☐ Rusko ☐ USA
Hotovostní transakce:	☐ EU: ☐ mimo EU: ☐ NE ☐ ANO, prosím uveďte v jaké měně ☐ EUR ☐ USD ☐ GBP ☐ RUB ☐ CZK ☐ Jiná měna:
Průměrný měsíční obrat hotovostních transakcí	☐ ≤10 000 EUR ☐ 10 001 – 100 000 EUR ☐ 100 001 – 1 000 000 EUR ☐ ≥1 000 001 EUR
Bezhotovostní transakce:	☐ NE ☐ ANO, prosím uveďte v jaké měně ☐ EUR ☐ USD ☐ GBP ☐ RUB ☐ CZK ☐ Jiná měna:
Průměrný měsíční obrat bezhotovostních transakcí	☐ ≤10 000 EUR ☐ 10 001 – 100 000 EUR ☐ 100 001 – 1 000 000 EUR ☐ ≥1 000 001 EUR
Tržby za poslední účetní období:	v EUR
Odhadované tržby v příštím účetním období:	v EUR

Původ prostředků	☐ Příjem vytvořený z hlavní podnikatelské činnosti společnosti ☐ Příjem vytvořený z vedlejší podnikatelské činnosti společnosti
	☐ Úvěry a půjčky od právnické osoby: Popis:
	☐ Úvěry a půjčky od fyzické osoby: Popis:
	☐ Prodej majetku společnosti, prosím uveďte: Popis: ☐ Jiný zdroj, prosím uveďte: Popis:

ČÁST B – Identifikace osob oprávněných nakládat s majetkem klienta a jednat za něj

(např. disponent účtu, držitel platební karty, jednatel nebo osoba jednající na plnou moc)
 Definice a další pokyny viz část „Definice a vysvětlivky“ na konci tohoto formuláře.

Jméno:

Identifikační údaje jsou doloženy v rámci samostatného dokumentu
 (stačí vypouze jméno, příjmení a údaje označené *)

Pozice ve společnosti:*

Muž Žena

Druh průkazu totožnosti:

RČ/Datum narození: 1

Číslo průkazu totožnosti:

Místo narození:

Vydal: Země vydání:

Země místa narození:

Datum vydání: Platnost do:

Státní občanství:

Politicky exponovaná osoba:* NE ANO

Dvojí občanství:* NE

Ulice:

PSČ:

Stát:

ANO, uveďte prosím:

Další údaje o adrese:

ČÁST C – Identifikace skutečného majitele společnosti

Definice a další pokyny viz část „Definice a vysvětlivky“ na konci tohoto formuláře.

Jméno: Příjmení:

Skutečný majitel je osoba uvedená v části B (stačí vyplnit pouze jméno, příjmení a podíl v %)
 Typ majetkového vztahu podle zákona č. 253/2008 Sb.*

Podíl v %:	
☐ Muž ☐ Žena	Politicky exponovaná osoba: ☐ NE ☐ ANO
RČ/Datum narození:	Daňové rezidentství:
Místo narození:	Daňové identifikační číslo:
Země místa narození:	
Státní občanství:	
Dvojití občanství: ☐ Ne	
☐ ANO, uveďte prosím:	
Ulice:	Číslo: Město: PSČ: Stát:
Další údaje o adrese:	
Zaměstnání nebo výdělečná činnost, prosím uveďte:	
Identita ověřena průkazem totožnosti ☐ NE ☐ ANO (pokud ano, vyplňte údaje o průkazu totožnosti)	
Druh průkazu totožnosti: Vydal:	Číslo průkazu totožnosti: Země vydání:
Datum vydání:	Platnost do:

ČÁST D - Prohlášení o daňovém rezidentství

Definice a další pokyny viz část „Definice a vysvětlivky“ na konci tohoto formuláře. Prosím, čtěte pozorně před vyplněním.

Tímto čestně prohlašuji, že jsem daňovým rezidentem následujícího státu:

Země daňové rezidentury	Povinnost doložit DIČ/TIN			Daňové identifikační číslo/TIN
Česká republika	☐ A	☐ B	☐ C	
	☐ A	☐ B	☐ C	

	☐ A	☐ B	☐ C	
<i>FATCA status</i> ☐ USA indicie				
<p>Pokyny pro vyplnění Povinnosti doložit DIČ/TIN:</p> <p>Situace A – Majitel účtu je rezidentem oznamované jurisdikce a uvádí své DIČ/TIN. Seznam oznamovaných jurisdikcí naleznete online pod adresou http://www.oecd.org/tax/exchange-of-tax-information/Status_of_convention.pdf.</p> <p>Situace B – Majitel účtu je rezidentem oznamované jurisdikce, která nevydává DIČ/TIN svým rezidentům.</p> <p>Situace C – Majitel účtu není rezidentem EU ani oznamované jurisdikce.</p>				

Příloha 4 - Vnitrostátní seznam funkcí PEP

Vnitrostátní seznam funkcí PEP:

Prezident republiky + vedoucí Kanceláře prezidenta republiky

Předseda vlády

Vedoucí ústředního orgánu státní správy a jeho zástupce (náměstek, státní tajemník):

- ministerstvo – ministr, náměstek ministra, náměstek pro řízení sekce, státní tajemník,
- Český statistický úřad – předseda, místopředsedové,
- Český úřad zeměměřický a katastrální – předseda, místopředseda,
- Český báňský úřad – předseda, zástupce předsedy – ředitel sekce báňské správy,
- Úřad průmyslového vlastnictví – předseda, zástupce,
- Úřad pro ochranu hospodářské soutěže – předseda, místopředsedové,
- Správa státních hmotných rezerv – předseda, zástupce,
- Státní úřad pro jadernou bezpečnost – předsedkyně, ředitelé sekcí,
- Národní bezpečnostní úřad – ředitel, náměstci ředitele,
- Energetický regulační úřad – předseda Rady ERÚ, členové Rady ERÚ,
- Úřad vlády České republiky – vedoucí Úřadu vlády, náměstek pro řízení sekce, státní tajemník,
- Český telekomunikační úřad – předsedkyně Rady ČTÚ, členové Rady ČTÚ,
- Úřad pro ochranu osobních údajů – předsedkyně, místopředseda,
- Rada pro rozhlasové a televizní vysílání – předseda, místopředsedové,
- Úřad pro dohled nad hospodařením politických stran a politických hnutí – předseda, členové Úřadu,
- Úřad pro přístup k dopravní infrastruktuře – předseda, místopředseda,
- Národní úřad pro kybernetickou a informační bezpečnost – ředitel, náměstci,
- Národní sportovní agentura – předseda, místopředsedové,

Člen Parlamentu České republiky

- poslanec,
- senátor,
- vedoucí Kanceláře Poslanecké sněmovny,
- vedoucí Kanceláře Senátu,

Člen řídicího orgánu politické strany a politického hnutí – předseda, místopředsedové,

Vedoucí představitel územní samosprávy

- primátor,
- náměstek primátora,
- tajemník magistrátu,
- ředitel Magistrátu hlavního města Prahy,
- hejtman,
- náměstek hejtmana,
- ředitel krajského úřadu,
- starosta obce s rozšířenou působností,

Soudce nejvyššího soudu, ústavního soudu nebo jiného nejvyššího justičního orgánu, proti jehož rozhodnutí obecně až na výjimky nelze použít opravné prostředky

- soudce Ústavního soudu,
- soudce Nejvyššího správního soudu,
- soudce Nejvyššího soudu,
- nejvyšší státní zástupce,

Člen bankovní rady centrální banky

- guvernér,
- viceguvernér,
- člen bankovní rady České národní banky,

Vysoký důstojník ozbrojených sil nebo sboru

- Policie České republiky – policejní prezident, ředitelé krajských ředitelství Policie České republiky,
- Generální inspekce bezpečnostních sborů – ředitel,
- Bezpečnostní informační služba – ředitel,
- Vojenské zpravodajství – ředitel,
- Úřad pro zahraniční styky a informace – ředitel,
- Armáda České republiky – náčelník Generálního štábu Armády České republiky, ředitelé krajských vojenských velitelství,
- Hradní stráž – velitel,
- Vojenská kancelář prezidenta republiky – náčelník,

Člen nebo zástupce člena, je-li jím právnická osoba, statutárního orgánu obchodní korporace ovládané státem

- člen představenstva, stejně jako každý další člen správního, řídicího nebo kontrolního orgánu obchodní korporace ve vlastnictví státu (obchodní korporace, v níž Česká republika přímo nebo nepřímo vlastní více jak 50% podíl),
- ředitel a zástupce ředitele státního podniku, členové dozorčí rady státního podniku,

Velvyslanec nebo vedoucí diplomatické mise, anebo fyzická osoba, která obdobnou funkci vykonává nebo vykonávala v jiném státě, v orgánu Evropské unie¹² anebo v mezinárodní organizaci

- velvyslanci,
- generální konzulové,
- chargé d'affaires,
- soudce Evropského soudu pro lidská práva, Mezinárodního soudního dvora, Mezinárodního trestního soudu nebo jiného mezinárodního soudu,
- vedoucí stálých misí České republiky při EU, NATO, OSN, OBSE, OECD a Radě Evropy,

Zastoupení mezinárodních organizací akreditovaných pro Českou republiku¹³

- Mezinárodní organizace pro migraci – vedoucí kanceláře,
- Světová zdravotnická organizace – Kancelář světové zdravotnické organizace – vedoucí kanceláře,
- Vysoký komisariát OSN pro uprchlíky – UNHCR – Úřad Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky – Kancelář UNHCR v České republice – vedoucí kanceláře,
- Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě – OBSE – Dokumentační středisko v Praze – vedoucí kanceláře,
- Spojené národy – Informační centrum OSN v Praze – vedoucí kanceláře,

Nejvyšší kontrolní úřad

- prezident,
- viceprezident,
- členové úřadu.